# PERSIAN SOURCES OF INDIAN HISTORY

VOL. 3

KHARE

भारत-इतिहास-संशोधक-मंडळ स्वीय ग्रंथमाला क्र. ५१

# ऐतिहासिक फारसी साहित्य

## तृतीय खंड



# Persian Sources of Indian History

## Vol. III

*By*

**Ganesh Hari Khare**

*Curator, B. I. S. Mandala*

---

संपादक—गणेश हरि खरे

क्यूरेटर भा. इ. सं. मंडळ

---

श. १८६१ ] किंमत ३॥ रु. [ A. D. 1939

# भारत–इतिहास–संशोधक–मंडळ–स्वीय–ग्रंथमाला

* अशी खूण केलेले ग्रंथ मुंबई सरकारानें प्राथमिक व दुय्यम शाळांच्या पुस्तकालयासाठीं मंजूर केले आहेत. ‡ हें पुस्तक शैक्षणिक (training) संस्था व शिक्षकग्रंथालयें यांसाठीं मंजूर झालें आहे. त्रैमासिकाच्या फुटकळ अंकास रु. १ व ट. ह. पडेल.

| अनुक्रम | किंमत रु. |
|---|---|
| १ अहवाल ( शके १८३२ ) | ३ |
| २ „ ( शके १८३३ ) | ५ |
| ३ सुबंत विचार(कै.वि.का.राजवाडे) | १० |
| ४ वार्षिक इतिवृत्त ( शके १८३४ ) | ५ |
| ५ मराठ्यांच्या इतिहासाचीं साधनें खंड १२ (कै.वि.का.राजवाडे) | १॰८ |
| *६ प्रथम संमेलन वृत्त (शके १८३५) | ॰१२ |
| *७ वार्षिक इतिवृत्त ( शके १८३५ ) | ६ |
| *८ द्वितीय संमेलन वृत्त (शके १८३६) | ३ |
| *९ वार्षिक इतिवृत्त ( शके १८३६ ) | ३ |
| *१० मराठ्यांच्या इतिहासाचीं साधनें खंड २० ( शिवकालीन घराणीं ) | ३ |
| *११ वार्षिक इतिवृत्त (शके १८३७) | ६ |
| *१२ तृतीय संमेलन वृत्त (शके १८३७) | ३ |
| *१३ मुकुंद–महाभाष्य ( संस्कृत ) | ॰८ |
| *१४ ग्रंथराज ( दासोपंत ) | ॰८ |
| *१५ स्फुट प्रकरणें भाग १ ला | ॰१२ |
| *१६ स्फुट प्रकरणें भाग २ रा | ॰१२ |
| *मंडळ–त्रैमासिक प्रत्येक पुस्तक | ३ |
| *१७ वार्षिक इतिवृत्त ( शके १८३८ ) | ३ |
| १८ चतुर्थ-संमेलन-वृत्त (शके १८३८) | ३ |
| *१९ राजवाडे-खंड-स्थलसूची | ४ |
| *२० पंचम संमेलन-वृत्त (शके १८३९) | ३ |
| २१ संशोधनसंग्रह (१८३९) छापत आहे. | |
| २२ चंद्रचूड–दप्तर–कला १ | ३ |
| २३ महाराष्ट्र–सारस्वत (संपलें) | १० |
| २४ षष्ठ संमेलन-वृत्त ( १८४० ) | ४ |
| २५ सप्तम संमेलन वृत्त ( १८४१ ) | ३ |
| २६ संशोधकाची छोटी जंत्री | ॰४ |
| २७ प्रदर्शन परिचय | ॰४ |

| अनुक्रम | किंमत रु. |
|---|---|
| *२८ फारसी पत्रव्यवहार | ५ |
| २९ फार्सी–मराठी कोश | ४ |
| ३० शिवचरित्रसाहित्य खंड १ ला | १॰८ |
| ३१ Historical Miscellany | १ |
| ३२ पुरंदरे-दप्तर भाग १ | ४ |
| ३३ शिवचरित्रसाहित्य खं. २ रा | ४ |
| ३४ दक्षिणच्या मध्ययुगीन इतिहासाचीं साधनें खंड १ ला | २ |
| ३५ ऐतिहासिक संकीर्ण साहित्य खं. १, | २ |
| ३६ राजाराम–चरितम् | १॰८ |
| ३७ मंडळांतील नाणीं | १ |
| †३८ शिवचरित्रसाहित्य खंड ४ | १॰८ |
| ३९ गोवळकोंड्याची कुत्बशाही | रु. ४ |
| †४० ऐतिहासिक फारसी साहित्य खंड १ ला. | १॰८ |
| †४१ दक्षिणच्या मध्ययुगीन इतिहासाचीं साधनें खंड २ रा. | २ |
| †४२ ऐतिहासिक संकीर्ण साहित्य खंड २ रा. | १॰८ |
| ४३ मंडळ चित्र ग्रंथ चित्रें २० | ॰८ |
| ४४ शिवकालीन पत्रसारसंग्रह खं. ३ | २॥ |
| ‡४५ विजयनगर स्मारकग्रंथ | ४ |
| †४६ ऐतिहासिक फारसी साहित्य खंड २ | १॰८ |
| ४७ शिवचरित्रसाहित्य खं. ६ | १॰८ |
| †४८ मराठ्यांच्या सत्तेचा उत्तरेकडील विस्तार | ॰१२ |
| ४९ शिवचरित्रवृत्तसंग्रह कानडी विभाग | १ |
| ५० शिवचरित्रसाहित्य खंड ७ | १॰८ |
| †५१ ऐतिहासिक फार्सी साहित्य खंड ३ | १॰८ |
| ५२ शिवचरित्रवृत्तसंग्रह २रा खंड : फार्सी विभाग | १॰४ |

टीप–ट. ह. व बंगी, व्ही. पी. वगैरे खर्च निराळा पडेल. † हा ग्रंथ त्रैमासिकांत भागशः प्रसिद्ध झाला आहे. ४०, ४१, ४२, ४६, ४८, ५१ स्वतंत्रहि मिळतात.

भारत-इतिहास-संशोधक-मंडळ स्वीय ग्रंथमाला क्र. ५१

# ऐतिहासिक फारसी साहित्य

## तृतीय खंड



# Persian Sources of Indian History

## Vol. III

*By*

**Ganesh Hari Khare**

*Curator, B. I. S. Mandala*



संपादक—गणेश हरि खरे

क्यूरेटर भा. इ. सं. मंडळ

श. १८६१ ] किंमत १॥ रु. [ A. D. 1939

# शोध

| पृ. | ओ. | अशुद्ध | शुद्ध |
|---|---|---|---|
| १५ | १७ | इ. १६५९ | इ. १६४९ |
| ३९ | ६ | शव्वाल | शाबान |
| ४२ | २ | इ. १६५८ | इ. १७०७ |
| ५१ | टीप ओ. ३ | एक फार्सी अनोळखी | رجوع...ممالک |
| ५७ | टीप ओ. २ | ४१ | ४५ |
| ५८ | ,, | ४६ | ४५ |
| ६० | ,, | ४६ | ४५ |
| ६१ | ,, | व इतर | व 'चार मश्रीक' सेरीज इतर |
| ६३ | ,, | ४६ | ४५ |
| ६४ | टीप ओ.२ व ६ | ४६ | ४५ |
| ६६ | २१ | १०२१ व १०२९ | १०२९ व १०२१ |
| ७१ | ५ | इ. १५२६ | इ. १६२६ |
| ८१ | १९ | १९व्या ओळीपुढें '[समासांत*] ... ... پروانگر خلاصخان وزیر حکومت' असा मजकूर घालणें | |

पुणें, पेठ भांबुर्डा घ. नं. ९१५।१ येथें आर्यभूषण छापखान्यांत रा. रा. विठ्ठल हरि बर्वे यांनीं छापिलें आणि प्रो. द.वा. पोतदार आणि श्री. सर. गं. ना. मुजुमदार यांनीं ३१२।३ सदाशिव पेठ पुणें २ येथें प्रसिद्ध केलें.

# प्रस्तावना

१

ऐतिहासिक फार्सी साहित्याचा हा तिसरा खंड आज पुरा होत आहे. याचीं पानें मंडळ त्रैमासिकाचें वर्ष १८ अंक ३ व ४ आणि वर्ष १९ अंक १, २ व ४ यांत क्रमशः आलीं असून त्यांत तीन प्रकरणांत मिळून ९५ लेख प्रसिद्ध झाले आहेत. हे कागद अगडी, गदग, बिसरहळ्ळि, लक्ष्मेश्वर व साळशी अशा पांच देसाई घराण्यांतील असून ते मंडळातर्फे संशोधनासाठीं कर्नाटकांत हिंडत असतां पूर्वी शिवचरित्रसाहित्य खंड ६ मध्यें प्रसिद्ध झालेल्या कागदपत्रांच्या संगतीनेंच मला मिळाले होते. पण हे भागशः प्रसिद्ध करावयाचें ठरल्यामुळें त्याचें पुस्तक संपण्यास एवढा विलंब लागला. उपर्युक्त देसायांनीं आपले अस्सल कागदपत्र संपादनासाठीं आजपर्यंत मंडळांत ठेवले याबद्दल मंडळातर्फे मी त्यांचा फार आभारी आहे.

हे कागद मंडळांत आल्यानंतर नकलण्याचें काम मंडळाचे मुनशी व मी अशा दोघांनीं केलें असून पुढील सर्व काम मुख्यतः मींच उरकलें आहे. हे कागद छापतांना सामान्य धोरण दुसऱ्या खंडाचेंच ठेविलें आहे. त्याप्रमाणें खुलाशाच्या टीपा ज्या त्या पत्राखालीं यावयास पाहिजे होत्या. पण मूळ कागदांचें यथातथ्य रूप समजण्यासाठीं आवश्यक अशा टीपाच पुष्कळ झाल्या व त्या ज्या त्या पत्राखालीं देणें अपरिहार्य होतें. यामुळें खुलाशाच्या टीपा शेवटीं दिल्या आहेत. पत्रांचा कालानुक्रम त्यांची समजूत पडण्यास फार मदत करतो, म्हणून तो शेवटीं दिला आहे. आदिलशाही फर्मानें महाराष्ट्रांत फार मिळतात. तीं उलगडण्यास त्यांवरील शिक्के व तुग्रे समजून घेणें अगदीं आवश्यक आहे. म्हणून या शिक्क्यांच्या अभ्यासाचें फलितही ग्रंथास जोडलें आहे. शेवटीं सूची दिली असून तींत अपरिचित गांवांची ओळख करून देण्याचा शिचसा खंड ६ प्रमाणें यत्न केला आहे.

अशा तऱ्हेनें सजविलेल्या या पुस्तकाचें महत्त्व संपादकास कितीही वाटलें तरी त्याची खरी किंमत अभ्यासक त्याचें स्वागत कसें करतात यावर अवलंबून आहे.

२

ह्या कागदांत आलेल्या ऐतिहासिक माहितीचा खुलासा टीपांमधून केला आहे. पण असे कित्येक मुद्दे आहेत कीं, ते टीपांत चर्चिले असते तर अधिक जागाही लागती व वारंवार पुनरुक्ति झाली असती. अशांपैकीं तिहींचा परामर्श येथें घ्यावयाचें योजिलें आहे.

कित्येक आदिलशाही फर्मानांच्या शेवटीं 'परवानगी हुजूर...' व 'बअअलाम खान...' अशीं एक किंवा दोन वाक्यें असतात. पैकीं पहिलें वाक्य फर्मान हुजूरच्या म्हणजे राजाच्या परवानगीनें निघालें असें सांगतें. प्रत्येक राजाज्ञा राजाच्या संमतीनें निघावयास पाहिजे. तेव्हां पहिला शेरा फर्मानावर असल्यास तो अनुरूपच आहे असें म्हटलें पाहिजे. पण दुसरा शेरा कशासाठीं ? त्या शेऱ्याचा अर्थ त्यांत उल्लेखिलेल्या मनुष्याच्या माहितीनें असा होतो.

आतापर्यंत आदिलशाही फर्मानें पुढील लोकांच्या माहितीनें निघाल्याचें आढळून आलें आहे. (१) किश्वरखान (सरे नौबत), (२) मिजाझखान, (३) दिलावरखान (सरसरे नौबत, अमीरे जुम्लह, नव सरसरे नौबत), (४) शाहनवाझखान (मज्लिसी हुजूर, सरे मज्लिस, वझीरे हुकूमत), (५) इख्लासखान (अमीरे जुम्लह, वझीरे हुकूमत), (६) दियानतुल्मुलूक (अमीरे जुम्लह, सरे मज्लिस), (७) मुस्तफाखान, (८) दौलत खवासखान (सरखवासे हुजूर), (९) खानभाई, (१०) रेहान इख्लासखान, (११) अमीनुल्मुल्क (वझीरे हुकूमत), (१२) शाह अबुल–हसन, (१३) सय्यिद् नूरुल्लाह (सरखेले ममालिक), (१४) मसऊद्खान. पैकीं फक्त मिजाझखान व खानभाई या नांवांविषयीं शंका येते. बाकी सर्व नांवें बरोबर आहेत. यांतील पहिले सहा २ ऱ्या इब्राहीमच्या कारकिर्दींत होते. ७ ते १३ व इख्लासखान हे मुहम्मदच्या कारकिर्दींत आढळतात. २ ऱ्या अलीच्या कारकिर्दींत फक्त १३ वा सांपडतो आणि १४ वा केवळ सिकंदरच्या राजवटांत होता असें दिसतें. इख्लासखान हें नांव नव्हे पदवी आहे. इब्राहीम आदिलशाहाच्या कारकिर्दींतील इख्लासखानाचें नांव काय होतें तें समजत नाहीं. पण शेवटीं दिलेल्या शिक्क्यांवरून व शिचसा ६।३४, ४१ यांवरून रेहान, यूसुफ, मुहम्मद् व खानखानान असे आणखी चार इख्लासखान ठाऊक झाले आहेत. यांपैकीं फक्त खानखानानचा शिक्का फर्मानावर नाहीं. बाकीचे फर्मानांवरील शिक्क्यांमुळेंच ओळखूं आले आहेत.

शिक्क्यांत अथवा फर्मानांच्या समासांत उल्लेखिलेलीं उपर्युक्त मनुष्यें कोणी अधिकारी असलीं पाहिजेत हें उघड आहे. हे अधिकारी निरनिराळ्या काळीं कोणत्या अधिकारावर होते तें त्या त्या अधिकाऱ्यांच्या पुढें कंसांत दिलें आहे. सरखवासे हुजूर (खाशा नोकरांचा मुख्य), सरे नौबत (सेनानी), अमीरे जुम्लह (फडणीस), सरखेले ममालिक (घोडदळाचा मुख्य), सरे मज्लिस (सभापति) यांचे अर्थ कंसांत दर्शविल्याप्रमाणें असावे. मज्लिसी हुजूर व वझीरे हुकूमत यांचे निश्चित अर्थ कोणते हें मात्र समजत नाहीं. अर्थ कांहीं का असेनात. कित्येक फर्मानें फक्त राजाच्या परवानगीनें, तर कित्येक राजाच्या परवानगीनें व कोणा

प्रधानाच्या माहितीनें कां सुटावी याचा नीट उलगडा होत नाहीं. पण मला असें वाटतें कीं, केवळ लश्करी हालचालींचीं फर्मानें फक्त राजाच्या परवानगीनें सुटत, तर कारभार, महसूल इत्यादि प्रकरणांतील फर्मानें कोणा तरी प्रधानाच्या माहितीनें निघत. एकाच वेळीं अनेक प्रधान असल्यानें निरनिराळ्या खात्यांसंबंधीं सुटलेल्या एकाच वेळच्या फर्मानांवर भिन्न प्रधानांच्या माहितीचे शेरे आढळणें स्वाभावीक आहे व तसे ते आढळतातही.

अनेक आदिलशाही फर्मानांत सुहूर व हिजरी अशा दोन्ही कालगणनांचे उल्लेख असतात. हे कधीं एकमेकांशीं जुळते आढळतात, तर कधीं हिजरी सुहूरच्या पुढें गेलेला सांपडतो. अशा वेळीं दोन्ही गणनांचा मेळ कसा घालावयाचा हा प्रश्न पडतो. याचें उत्तर मीच मागें शिवाजी निबंधावली भाग २ पृष्ठ ८९ वर देण्याचा प्रयत्न केला आहे; पण तो उलगडा आज मला समाधानकारक वाटत नाहीं. केवळ लश्करी हालचालींच्या फर्मानांवर सुहूरचा उल्लेख प्रायः आढळत नाहीं. तेव्हां त्याचा संबंध कारभारविषयक प्रश्नांशीं असला पाहिजे. या व इतर खंडांतील अनेक फर्मानांवरून असें दिसतें कीं, विजापुरी राज्यांत सुहूर गणनेचें वर्षच राज्यकारभारांत प्रमाण मानलें जाई. अर्थात् नवीन नेमणुकी, बदल्या, इनामें व मोकासे काढणें, देणें, अदलाबदल, निरनिराळ्या वसुल्या या सर्व सुहूर वर्षावर चालत. तेव्हां अशा कोणत्याही बाबीसंबंधीं फर्मान असलें व त्यावर सुहूर सनाचा उल्लेख सांपडला तरी त्याचा फर्मानाच्या तारखेशीं कांहीं संबंध नसून त्यांत उल्लेखिलेल्या इनामादि विषयाशीं तो निगडित आहे असेंच समजलें पाहिजे. यामुळें सुहूर व हिजरी यांचा मेळ आहे कीं नाहीं हें पाहण्याची तादृश आवश्यकता नाहीं व तो नेहमीं बसेलच असेंही सांगवत नाहीं. हा मुद्दा नीट समजण्यासाठीं येथें एक महत्त्वाचें उदाहरण देतों. 'मुधोळ संस्थानच्या घोरपडे घराण्याचा इतिहास' या पुस्तकांत हि. १०८१ जखर १५ या तारखेचीं ६ फर्मानें प्रसिद्ध झालीं आहेत[१]. यांत बाजी घोरपड्यानें बजाविलेल्या सेवेबद्दल त्याच्या मुलास पांच परगणे सुहूर १०६८ पासून इनाम दिले आहेत. येथें फर्मानांतील सुहूरपेक्षां हिजरी साल ३ वर्षांनीं पुढें आहे. तीं फर्मानें छापतांना सुहूरचा उल्लेख चुकला असावा अशी माझी कल्पना होती; पण आज मला तसें वाटत नाहीं. तें इनाम सुहूर १०६८ पासून बाजीच्या मुलाकडे चालू झाल्याचें धरावयाचें येवढाच त्याचा अर्थ आहे. यावरून सुहूर सन आणि त्याच्या निर्देशापूर्वीं प्रत्येक फर्मानांत از (पासून) हा शब्द आढळतो तो दोन्ही बहुतेक ठिकाणीं सहेतुक असतात असें म्हणतां येतें[२].

---

१ परिशिष्ट अ पृ. ४०–४७. २ यास कांहीं फर्मानांचे अपवाद आहेत; पण तो सुहूर सनाचा उल्लेख करण्याचे रूढीच्या अंधानुकरणाचा परिणाम असावा.

पण मग येथें हा प्रश्न उत्पन्न होतो कीं, ज्या आज्ञेचा अमल एका विशिष्ट कालापासून करावयाचा ती त्या कालानंतर कांहीं महिन्यांनीं अथवा वर्षांनीं द्यावयाची हें कितपत तर्कसिद्ध आहे ? यावर माझें उत्तर असें–अनेक फर्मानांचा सूक्ष्म अभ्यास असें दाखवितो कीं, तीं लांब मुदतीच्या भांडणाचे किंवा विनंत्यांचे निकालच असतात. तेव्हां त्यांत निकालाचे तारखेपूर्वीच्या कालाचा उल्लेख आल्यास नवल नाहीं. आजही कित्येक दाव्यांचे निकाल होऊन मामलि अनेक वर्षांचें वेतन, इनामी उत्पन्न इत्यादींच्या पैशाची भरपाई करण्यांत येते. मग पूर्वीच्या दिरंगाईच्या काळांत तसें होत असल्यास त्यांत अपूर्व असें काय आहे ? तात्पर्य फर्मानांतील सुहूर सनाचा उल्लेख त्या फर्मानाच्या कालाचें निर्णायक गमक होऊं शकणार नाहीं.

या खंडांत प्रसिद्ध केलेल्या फर्मानांत कांकी ( काणिके ), परकी ( बेडिके ), नदी टोकरा, गावझरोंदखाना, कावली असे पांच सामान्यत: महाराष्ट्रांतील कागद्‌पत्रांत न आढळणारे हक्क उल्लेखिले आहेत. काणिके म्हणजे नजर व बेडिके म्हणजे विनंति, प्रार्थना. तेव्हां दोहोंचा अर्थ नजर म्हणून व विनंति करण्यासाठीं द्यावयाचे कर असा होईल. नदी उतरण्यासाठीं कर्नाटकांत कातडें व बांबू यांच्या आपल्याइकडील काहिलीप्रमाणें मोठ्या पाट्या करतात त्यांस टोकरी म्हणतात. तेव्हां नदी टोकरा म्हणजे नदी उतरण्याच्या सोयीसाठीं घेतलेला कर होय. गाव झरोंदखाना म्हणजे गांवची आयुधशाळा; अर्थात् आयुधशाळेसाठीं घेतलेला कर. कानडी कोशांत कावलीचे रक्षण, रक्षक, गोठा, इत्यादि अर्थ दिले आहेत. तेव्हां कावलीचा परचक्रापासून रक्षण करण्यासाठीं द्यावयाचा कर असा अर्थ पुढें झाला असावा.

अक्षय्य तृतीया शक १८६१ } ग. ह. खरे.

# अनुक्रमणी.

# संक्षेप

अ., अ. आ–अली आदिलशाह
आ–आग्नेय
ई–ईशान्य
उ–उत्तर
ऐफासा–ऐतिहासिक फार्सी साहित्य खंड व लेखांक
चौ–चौकोनी
जु.–जुलूस सन
द–दक्षिण
द. म. इ. सा.–दक्षिणच्या मध्ययुगीन इतिहासाचीं साधनें खंड व पृष्ठ
न., ना. अ.–नाद अली
नै–नैऋत्य
प– पश्चिम
पू– पूर्व
फा– फार्सी
मु., मु. आ–मुहम्मद आदिलशाह
मो–मोठा
[ मो. जा. *] – मोकळी जागा
वझीरे.– वझीरे हुकूमत
वा.– वाटोळा
शि.– शिक्का
शिचप्र–शिवचरित्रप्रदीप
शिचसा., शि. च. सा.–शिवचरित्रसाहित्य खंड व लेखांक
शिभा–शिवभारत
सरे.–सरे मज्लिस
सु.–सुहूर सन
हि.–हिजरी सन
हुप–हुजूरच्या परवानगीनें

# ऐतिहासिक फारसी साहित्य

## तिसरा खंड



## १ अगडी–देसाई

या प्रकरणांत प्रसिद्ध होत असलेले कागद मला अगडी ( हावेरी–धारवाड ) येथें श्री. आबासाहेब व श्री. भय्यासाहेब बहादुर देसाई यांजकडे मिळाले. यांचे दोन भाग पडतात. एक अस्सल कागद व दुसरा पुस्तक किंवा घडीच्या रूपानें असलेले नकल कागद. या नकल कागदांचीं मूळेंही त्यांजपाशीं होतीं. पण तीं एका मित्रामार्फत भाषांतर करण्यासाठीं कोणा परकी गृहस्थाकडे दिलीं असून अजन त्यांच्या हातीं आलीं नाहींत. यामुळें कांहीं कागदांच्या बाबतींत नकलांवरच काम भागवावें लागत आहे. नकलांतील नेहमीचे दोष यांतही असणार हें उघड आहे.

| | | |
|---|---|---|
| ले. १ सु. ९८३<br>हि. ९९१ शाबान २० | १<br>الملک لله | श. १५०५ भाद्रपद वद्य ७<br>इ. १५८३ आगस्ट २९ |

فرمان همایون شرف صدوریافت بجانب کارکنان [*و] دیسایان [*و] مقدمان و رعایای قریات هورلے پوتے مقاصات (معنافات) معاملہ بنکاپور آنکہ شهور سنہ ثلاث ثمانین و تسع مایہ هنمنت گونده را [*بہ] مراحم پادشاهانہ و عواطف خسروانہ ممتاز و سرافراز گردانیده بسردیسای قریات مذکور نصب فرموده شده است کہ میراث ابدی و سرمدی او بوده باشد می باید کہ سردیسای گری باو رجوع داشتہ برقرار قاعده رعایت عزت نمایند و جمیع رعایاے در ماده گردد و حلال خواری دیوان تابع سخن او بوده باشند و در جمیع امور و اقدام نماید و بواجبی کوشند و آنچہ در باب تمشیت و تقویت مرام و رایت معلوم نمایند بعمل موافق ساختہ بجا[*آ]ورند تا دانند انعام

مہلے (انبلی) کہ باو مرحمت فرمودہ شدہ است بدین تفصیل
الوازم در گونے	اصہلے درکھدے	انعام زمین یکن تخم
سہ جتل	ہر دو حصہ	پنج کرو
باغ یک قطعہ	چہا [*ر] پائیلے

بدین موجب سال بسال جاری دارند و دنبالہ نمایند درین باب تجاوز ننمایند کہ با او مرحمت فرمودہ دھانیدہ شدہ است تعلیق نوشتہ گرفتہ اصل باز دھند برحکم فرمان ہمایون روند ۲۰ ماہ شعبان المعظم سنہ ۹۹۱

پروانگی حضور اشرف اعلی و سرسرنوبت با علاقع خان عالیشان دلاور خان امیر حیلہ (جملہ) کہ بندست محال خان اعظم بلال خان مسطور است

[मोडींत*] विषु संवछर शेके १५०३

[ सारांश* ]

२ रा इब्राहीम आदिलशाह→ कारकून, देसाई, मुकद्दम व रयत कर्यात होरलीपोटी मामले बंकापूर

हणमंतगौडास बादशाही कृपेनें उपर्युक्त कर्यातीच्या सरदेसगतीची मिरास नेमून दिली आहे. त्याजकडे ती चालवून तिच्या धार्न्यास मान द्यावा. रयतेनें त्याच्या सल्ल्याप्रमाणें वागून सरकारशीं निष्ठा दाखवावी. त्यास दिलेल्या इनामाचा तपशील असा : पाच कुडो बियाणाची जमीन, दरखंडीस...चार पायली, दर गोणीस तीन जितल, लवाजिमा व बागेचा एक तुकडा. येणेंप्रमाणें सालोसाल चालूं ठेवावें. ता. २० शाबान सन ९९१ [हि.*], सु. ९८३. हुजूरच्या परवानगीनें व दिलावरखानाच्या माहितीनें.

| | | |
|---|---|---|
| ले. २ सु. ९८३<br>हि. ९९१ शाबान २२ | २* | श. १५०५ भाद्रपद वद्य ९<br>इ. १५८३ आगस्ट ३१ |

[मोडींत*] विषु संवछर शेके १५०३

*यांत आलेला फार्सी मजकूर मामुली व जवळजवळ वरच्या सारखाच असल्यामुळें गाळला आहे. फक्त सारांश दिला आहे.

[ सारांश* ]

२ रा इब्राहीम आदिलशाह → खुर्शीदखान नायब गैबत व कारकून
मामले दारुल-फतह बंकापूर

हनुमंतगौडास बादशाही कृपेनें उपर्युक्त मामल्यांतील कर्यातीच्या सरदेसगतीची मिरास नेमून दिली आहे. त्याजकडे ती चालवावी व तिच्या धाऱ्यांस मान द्यावा. रयतेनें त्याच्या सल्ल्यांत राहून व त्यास मदत करून सरकारशीं निष्ठा दाखवावी. त्यास दिलेल्या इनामाचा तपशील: मौजे लखमापूर कर्यात तिळवल्ली, दर गोणीस उभा मार्ग तीन जितल, कर्यात होरलीपोटी मध्यें दर गोणीस ३ जितल, पाच कुडो बियाणाची जमीन, दर खंडीस चाळीस ( चार ) पायली, एक बागेचा तुकडा, कर्यात राणे बेन्नूर, सरदेसायाकडे पूर्वीं चालू होती ती बाग, शिवाय होलीपली मौजा, उभा मार्ग दरगोणीस ३ जितल, दर खंडीस चार पायली, केरूर खुर्द कर्यातींत दर गोणीस ३ जितल, बागेचा एक तुकडा व पाच कुडो बियाणाची जमीन. हें सर्व कायम समजून वंशपरंपरेनें त्याजकडे चालवावें. ता. २२ शाबान सन ९९१ [ हि.* ], सु. ९८३. हुजूरच्या परवानगीनें व दिलावरखानाच्या माहितीनें.

३

| | | |
|---|---|---|
| ले. ३<br>हि. १०३५ जिल्हेज १८ | هوالخلیل<br>الملک لله | श. १५४८ भाद्रपद वद्य ५<br>इ. १६२६ आगस्ट ३१ |

فرمان همایون شرفٔ صدور یافت آنکہ دیسائی پرگنہ گوتل
بداند کہ درین وقت شجاعت [*و] رفعت دستگاہ میرعلی رضا
حوالدار معاملہ بنکاپور و بعضی محلات در باب دولت خواہی و
جانسپاری کہ او در مصلحت کنگ نایک حرام خوار بظہور
می رساند بدرگاہ والا معروض داشتہ بود روشن شد شاد
باش کہ این معنی مستحسن طلع اشرف گردید چون او
دیسائی حلال خوار و میراث دار قدیم است می باید کہ نیز
هم در باب سرانجامی مصلحت آنطرف چنانچہ مشارالیہ بگوید
دانموجب سرانجام نماید کہ موجب سرافرازی او است

تا داند بر حکم فرمان اشرف رود تحریراً فی ۱۸ شهر ذیحجہ
سنہ ۱۰۳۵

پروانگی حضور اشرف اقدس همایون اعلی باعلام
رکن السلطنہ العلیہ العالیہ فرزندی شاه نواز خان میر محلتی
(مجلسی) و وزیر حکومت

[मोडींत*] क्रोध नाम संवछर शेके १५४७

[सारांश*]

२ रा इब्राहीम आदिलशाह → देसाई परगणे गुत्तल

सांप्रत मामले बंकापूर व इतर महाल यांचा हवालदार मीर अली रजा यानें, हरामखोर केंमनायक यावरील मसलतीच्या बाबत त्यानें (देसायानें) राजनिष्ठा व प्राणार्पणबुद्धि दाखविली तिजविषयीं, लिहिलें तें समजलें व पसंतीस आलें. शाबास. तो जुना, मिरासदार व एकनिष्ठ देसाई आहे. त्यानें त्या बाजूच्या मसलतीच्या व्यवस्थेबाबत तो (हवालदार) सांगेल त्याप्रमाणें करावें. तें त्याच्या उत्कर्षास कारण होईल. फर्मानाप्रमाणें अमल करावा. ता. १८ जिल्हेज सन १०३५ [हि.*]. हुजूरच्या परवानगीनें व शाहनवाझखानाच्या माहितीनें.

| | | |
|---|---|---|
| ले. ४<br>हि. १०४० रखर २४ | ४<br>نقل | श. १५५२ कार्तिक वद्य १०<br>इ. १६३० नोव्हेंबर १९ |

پروانہ بمہر خان والاشان شیر خان فوجدار و جاگیردا
پرگنہ ہوکے ہنور از قرار بتاریخ بیست چہارم ۲۴ ربیع الثانی
سنہ ۱۰۴۰ آنکہ عاملان پرگنہ ہوکے ہنور جاگیر سرکار بدانند کہ
خدمت دیسموکہی و دیسپاندگی محل مذکور بدستور سند سابق
بهنمنت گونده دیسموکهی و دیسپاندیہ آنجا مقرر دانستہ رسوم
دیسموکہی سہ صد هون دوازده نیم هون و رسوم دیسپاندگی
سہ سد هون دهرن و موضع بلیہ کوندی بصیغہ دیسموکہی و موضع
دانورپی بصیغہ دیسپاندی پرگنہ مسطور کہ بموجب سند سابق
دستور انعام اوست بدستور سند سابق موافق گذاشتہ باشند
مزاحم نشوند و نقل پروانہ گرفتہ اصل واپس بدهند هرسال

استدعای سند مجدد نکنند درین باب تاکید بلیغ شناسند قامی شد

[मोडींत*] प्रमोदूत संवछर शेके १५५२

[ सारांश* ]

शेरखान फौजदार व जागीरदार परगणे होळे होन्नूर → अमलदार परगणे होळे होन्नूर जागीर सरकार

वरील महालाच्या देशमुखीची व देशपांडगीची चाकरी पूर्वीच्या सनदेप्रमाणें तेथील देशमूख व देशपांडे हनुमंतगौडा याकडे कायम आहे. देशमुखीचा रुसूम २१२॥ होन आणि देशपांडगीचा रुसूम ३०० होन धरण(?), शिवाय देशमुखीच्या नात्यानें बन्यहगोंदी आणि देशपांडकीच्या नात्यानें दांवरपी—दोन्ही वरील परगण्यांपैकीं—हीं गावें पूर्वीच्या सनदेप्रमाणें त्यास इनाम आहेत. तरी वरील गोष्टी त्याजकडे चालवाव्या. अडथळा करूं नये. ता. २४ रबिलाखर सन १०४० [ हि.* ].

५

| | | |
|---|---|---|
| ले. ५ सु. १०३९ | هوالخلیل | श. १५६० मार्गशीर्ष शुद्ध ४ |
| हि. १०४८ शाबान ३ | الملک لله | इ. १६३८ नोव्हेंबर २९ |

[नाद् अलीचा शिक्का* ]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب دیسایان پرگنہ پنگاوتی آنکہ از شہور سنہ تسع ثلاثین و الف از راہ مراحم بادشاهانہ و فرط عواطف خسروانہ پرگنہ مذکور در وجہ مقاصائی هنمنت گوندہ مع کل باب مرحمت فرمودہ دهانیدہ شدہ است می باید کہ پرگنہ مذکور دنبالہ نمایند و در قبض و تصرف او باز گذارند تادانند برحکم فرمان اشرف روند تحریراً فی سیوم شہر شعبان سنہ ۱۰۴۸

[ समासांत* ] پروانگی حضور اشرف اقدس همایون اعلی ١

१ पाठीवर मोडींत 'फर्मान देसाई गगावती बमामुला', हणवतगौ, हणमसगौडास मोकासा' व कानडींत ಗಂಗಾವತೀ ಮೊಕಾಸಿಕ್ಕೆ असे शेरे.

[ सारांश* ]

मुहम्मद् आदिलशाह → देसाई परगणे गंगावती

परगणे मजकूर हनुमंतगौडा यास मुकासा म्हणून दिला आहे. तरी तो त्याच्या ताब्यांत द्यावा. ता. ३ शाबान सन १०४८ [हि.*], सु. १०३९. हुप.

६

| | | |
|---|---|---|
| ले. ६ सु. १०४२<br>हि. १०५१ शव्वाल ४ | هوالخلیل<br>الملک لله | श. १५६३ पौष शुद्ध ६<br>इ. १६४१ डिसेंबर २७ |

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب دیسایان پرگنه گنگاوتی آنکه از شهور سنه اثنی و اربعین و الف ازراه مراحم پادشاهانه و فرط عواطف خسروانه پرگنه مذکور بابت نوسنچنی نسبت اورچپا نایک دیسائی پرگنه کنگیری دروجه استقامت مقدم الامثال هنمنت گونده دیسای سمت گوتل مع کل باب مرحمت فرموده دهانیده شده است می باید که پرگنه مذکور دنباله نمایند و در قبض و تصرف مشارالیه باز گذارند تادانند برحکم فرمان اشرف روند تحریراً فی لتاریخ چهارم ماه شوال سنه ۱۰۵۱

پروانگی حضور اشرف اقدس همایون اعلی

[ सारांश* ]

मुहम्मद् आदिलशाह → देसाई परगणे गंगावती

कनकगिरीचा देसाई ऊडचप्पा नायक याजतर्फेचा नौसंचणीचे बाबतींतील परगणे मजकूर ( गंगावती ) गुत्तल समतेचा देसाई हनुमंतगौडा याजकडे सर्व बाबींसह मुकासा म्हणून दिला आहे. तरी वरील परगणा हनुमंतगौडाच्या ताब्यांत द्यावा. फर्मानाप्रमाणें अमल करावा. ता. ४ शव्वाल सन १०५१ [ हि.* ], सु. १०४२. हुप.

७

ले. ७ मु. १०४४ } هوالخليل { श. १५६५ फाल्गुन शुद्ध ११
हि. १०५३ जिल्हेज ९ } الملک لله { इ. १६४४ फेब्रुवारी ८

[ मु. आ. लहान वा. शि.*]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب عزت و رفعت دستگاه سدی دلاور حوالہ دار و کارکنان حال و استقبال معاملہ بنکاپور آنکہ از شهور سنہ اربع و اربعین و الف درین ولا هنمنت گونده دیسائی سمت گوتل معاملہ مذکور بدرگاه معلی التماس نمود کہ نارگوندکی سمت مذکور و سمت هرکلی و سمت هورلی پولی و سمت کرور خورد و سمت تلولی معاملہ مذکور میراث قدیم خود است و بہوگوتہ میشود درین وقت کریم شرزه غیر واقع معلوم نموده فرمان حاصل کرده است خود نارگونده قدیم میراثی ام نظر عنایت ارزانی داشتہ نارگوندکی های قدیم خود بخود مقرر و مستقیم فرموده فرمان حجت عاطفت شود بنابران احوال بخاطر مبارک اعلی آورده نارگوندکی ها مذکور از کریم شرزه دور نموده بہ هنمنت گونده مذکور مقرر و مستقیم فرموده شده است می باید کہ نارگوندکی سمت هائی مذکور بہ هنمنت گونده مذکور مقرر دانستہ دنبالہ نمایند و روان دارند بعد او باولاد و احفاد او جاری سازند تعلیق نوشتہ گرفتہ اصل فرمان باز دهند بر حکم فرمان اشرف روند تحریراً فی ۹ شهر ذی الحجہ سنہ ۱۰۵۳

[ समासांत*] پروانگی حضور اشرف اقدس همایون اعلی ۱ [ *

[ सारांश* ]

मुहम्मद आदिलशाह → सीदी दिलावर हवालदार व कारकून मामले बंकापूर

या वेळीं हनुमंतगौडा देसाई समत गुत्तल मामले मजकूर यानें दरबारास विनंति केली कीं, मामले मजकुरांतील गुत्तल, हडगली, होरलपोली,

---

१ पाठीवर कानडींत ಅಯಿದು ವೂಹಲ ನಾಡಗಾಡಿಕೆ ವೊಕರರ ಫರ ವೂನ व मोडींत ' नि॥ हणमंतगौडा गुतल ' असे शेरे.

केरूर खुर्द व तिळवळ्ळी या समतांच्या नाडगौडकीची मिरास पूर्वीपासून माझी आहे व भोगोटा चालूं आहे. सध्यां करीम शईह यानें खोटें सांगून फर्मान मिळविलें आहे. मी जुना मिरासी नाडगौडा आहे. तेव्हां कृपादृष्टीनें माझ्या जुन्या नाडगौडक्या मजकडे कायम करून तसें फर्मान व्हावें. ही हकीकत मनास आणून उपर्युक्त नाडगौडक्या करीम शईहकडून दूर करून हनुमंतगौडाकडे कायम केल्या आहेत. तरी त्या त्याजकडे मुकरर झाल्या आहेत असें समजून वंशपरंपरा दुमाले कराव्या व चालूं ठेवाव्या. तां. ९ जिल्हेज सन १०५३ [ हि.* ], सु. १०४४. हुप.

८

| | | |
|---|---|---|
| ले. ८ सु. १०४५ | هوالخلیل | श. १५६६ मार्गशीर्ष शुद्ध ११ |
| हि. १०५४ शव्वाल १० | الملک لله | इ. १६४४ नोव्हेंबर ३० |

[ मु. आ. लहान वा. शि.* ]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب دیسایان حصار رتهلی آنکه از شهور سنه خمس و اربعین و الف از راه مراحم پادشاهانه و فرط عواطف خسروانه قریات رانی بنور حصار مذکور بابت انکس خان در وجه استقامت خان عالی شان سعادت نشان رفیع القدر و المکان خوند میر انکس خان مع کل باب مرحمت فرموده دهانیده شده است می باید که قریات مذکور دنباله نمایند و در قبض و تصرف خان عالی شان مومی الیه باز گذارند تادانند برحکم فرمان اشرف اقدس همایون اعلی روند تحریراً فی التاریخ دهم ماه شوال سنه ۱۰۵۴

پروانگی حضور اشرف اقدس همایون اعلی ۱ [ समासांत* ]

[ सारांश* ]

मुहम्मद आदिलशाह → देसाई हिसार रट्टेहळ्ळी

हिसार मजकुरापैकीं अंकुसखानाच्या बाबतींतील कर्यात राणे बेन्नूर खुन्द मीर अंकुसखान यास सर्व बाबींसह दिली आहे. तरी ती उपर्युक्त खानाच्या ताब्यांत द्यावी. ता. १० शव्वाल सन १०५४ [ हि.* ], सु. १०४५. हुप.

१ पाठीवर कानडींत ರಾಣೇಬೆಂನೂರ ಖೋದಮೀರ ಅಕುಸಖಾನಗೆ ಮೋಕಾಸಿ ಕೊಟದು ರಾಣೇಬೆಂನೂರು व मोडींत 'नि॥ खोदमीर अंकुसखान' असा मजकूर

१

| | | |
|---|---|---|
| ले. ९ सु. १०४५<br>हि. १०५५ जमर १६ | هوالخليل<br>الملك لله | श. १५६७ श्रावण वद्य २<br>इ. १६४५ जुलै ३० |

[ मु. आ. लहान वा. शि.* ]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب مقدم الامثال نعمت گونده دیسائی سمت گوتل معامله بنکاپور آنکه از شهور سنه خمس و اربعین و الف چون سمت هرگلی معامله مذکو به استقامت مقدم الامثال و الاشباه کینگ نایک برحکم فرمان سابق روانست اما عاملان شاهزاده عالمیان [ मो. जा.* ] خلل نموده قابض شدن نمی دهند هرگاه که سمت مذکور به استقامت نایک مشارالیه مرحمت شده باشد عاملان شاهزاده عالمیان [मो. जा.*] خلل نموده قابض شدن ندادن چه معنی دارد اکنون می باید که بمجرد وصول فرمان قضا جریان شاهی سمت مذکور خارج حصار هولل در وجه استقامت نایک مشارالیه برحکم فرمان سابق مقرر و مرحمت دانسته بلا عذر و اهمال قابض شدن بدهد و در قبض و تصرف نایک مشارالیه باز گذارد و عاملان شاهزاده عالمیان [मो. जा.*] را خلل کردن ندهد درین باب تاکید بلیغ دانسته باز فریاد آمدن ندهد تادانند تحریراً فی التاریخ ۱۶ ماه جماد الثانی سنه ۱۰۵۵

[समासांत*] پروانگی حضور اشرف اقدس همایون اعلی

[ सारांश* ]

मुहम्मद आदिलशाह → हनुमंतगौडा देसाई संमत गुत्तल मामले बंकापूर

मामले मजकुरापैकीं संमत हडगली पूर्वीच्या फर्मानाप्रमाणें केन्ना-नायक याजकडे चालूं असतां शाहझादा आलमिया...चे अमलदार अडथळा करून ताब्यांत घेऊं देत नाहींत. संमत मजकूर उपर्युक्त नायकास दिली असतां शाहझाद्याच्या अमलदारांनीं अडथळा करून ती ताब्यांत घेऊं देऊं नये याचा अर्थ काय ? आतां हें फर्मान पोहोंचतांच उपर्युक्त संमत ( होळलच्या गढीखेरीज ) उपर्युक्त नायकास पूर्वीच्या फर्मानाप्रमाणें

दिली आहे असें समजून ताबा घेऊं द्यावा. शाहझाद्याच्या अमलदारांना अडथळा करूं देऊं नये. या बाबतींत सक्त ताकीद जाणून फिर्याद येऊं देऊं नये. ता. १९ जमादिलाखर सन १०५५ [ हि.* ], सु. १०४५. हुप.

१०

| | | |
|---|---|---|
| ऐ. १० सु. १०४९<br>हि. १०५८ जिल्हेज २२ | [هوالخليل]<br>الملك لله | श. १५७० पौष वद्य ८<br>इ. १६४८ डिसेंबर २७ |

[ मु. आ. लहान वा. शि.* ]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب شجاعت مآب شیخ احمد جنیدی سلحدار جمع رکاب نامزد بر تهانداری و دیسائیان قریات رانی بنور حصار رتهلی آنکه از شهور سنه تسع اربعین و الف چون قر[یات] ... ت نواب خان بابا مرحوم که دریں وقت بجهت سنچنی خاص خیل حوالہ سیدی سنبل حضور ... بود اکنون از راه مراحم پادشاهانه و فرط عواطف خسروانه قریات مذکور در وجه استقامت فرزند ارشد ارجمند کامگار موید منصور بختیار قرة باصرهٔ دولت و اقبال غرهٔ ناصیهٔ حشمت و اجلال درة التاج سلطنت کبری خلف صدق خلافت عظمی مطلع انوار عنایت الهی محیط انظار عواطف شاهنشاهی طغرا مثال کام بخشی عنوان دیباچه فیروز مندی والا گهر عالی مقدار شاهزاده بلند اقبال فیروزی آثار [*मो. जा.] مع کل باب عاطفت فرموده دهانیده شده است می باید که قریات مذکور دنباله نمایند در قبض [*و] تصرف متعلقان فیروزی آثار مومی الیه باز گذارند تادانند برحکم فرمان اشرف اقدس روند تحریراً فی ۲۲ ماه ذی الحجه سنه ۱۰۵۸

پروانگی حضور خورشید ظهور اشرف اقدس [ समासांत* ]
همایون اعلی

[ सारांश* ]

मुहम्मद आदिलशाह → ठाणेदारीवर मुद्दाम नेमलेला शेख अहमद जुनैदी शिलेदार आणि देसाई कर्यात राणे बेन्नूर हिसार रट्टेहळ्ळी.

मरहूम नवाब खान बाबा याचे बाबतींतील कर्यात [ मजकूर ], जी सध्यां खासखैलीच्या संचणीसाठीं सीदी सन्बुल...... याच्या हवाला होती ती, आतां मुकासा म्हणून ——————— यास दिली आहे. तरी ती दुमाला करून उपर्युक्ताच्या मुतालिकांचे ताब्यांत द्यावी. ता: २२ जिल्हेज सन १०५८ [हि.*], सु. १०४९. हुप.

११

| | | |
|---|---|---|
| ले. ११ सु. १०४९<br>हि. १०५९ मुहर्रम २० | هوالخليل<br>الملک لله | श. १५७० माघ वद्य ६<br>इ. १६४९ जानेवारी २४ |

[ मु. आ. लहान वा. शि.* ]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب عاملان و دیسایان سمت کوتل آنکه از شهور سنه تسع اربعین و الف درین ولا بدرگاه سلیمان بارگاه [ ر]وشن گردید که لکهپا برال و بعضے بقالان الندکار رعیت محل دربست کوتهی تنخواه راتب خاصه شریفه مع گاو های جامه در موضع کللکور سمت کاردگی فروز آمده بودند پتیل موضع کوئبال سمت کندگول با پتیلان موضع انکلگی و موضع کمندولی و موضع ترل کهب و سنوی متفق گشته و جمعی کثیر از دزدان بهم رسانیده بر سر بیرکی بقالان مذکور تاخته چند کس بقالان و محل دار را زخمی ساخته چهار نگ جامه و یک کنتهالی زر برده و قبل ازین سه نگ جامه بابت سدپا شابادی دزدیده بود جمله هفت نگ و یک کنتهالی از دزدی برده ازین ممر بقالان محل مذکور رنجیده ترک کسب و کار خود نموده و در عمل حاصل محل مذبور تخلل یافته است هرگاه که بقالان محل مذکور مع گاوهای رتار و بهرتار از ولایت قلمرو آمد و رفت و خرید و فروخت نموده حاصل می داده باشند چه قدرت و مجال پتیل موضع کوئبال مذکور است که پنداوه و راه‌زنی و دزدی نماید اکنون می باید که بمجرد وصول فرمان قضا جریان شاهی از تهانه احشام فرستاده پتیل موضع کوئبال مذبور را بدست آورده هر قدر نگهائی جامه و زر وغیره از بقالان مذکور و بعضے برده باشد

تمام و کمال ذره بذره جائگیر ساختہ بدرگاه معلی بفرستند و اورا چنان گوشمال و تادیب نمایند کہ من بعد ترک پنداوه و دزدی و راهزنی نموده بحال خود باشد درین باب تاکید بلیغ و قدغن عظیم لازم دانستہ حسب الحکم جهان مطاع عالم مطیع بعمل آورند تا دانند تحریراً فی ۲۰ شهر محرم الحرام سنہ ۱۰۵۹

[समासांत*]१ پروانگی حضور پر نور اشرف اقدس همایون اعلی

[ सारांश* ]

मुहम्मद आदिलशाह → अमलदार व देसाई समत गुत्तल.

यावेळीं दरबारास समजलें कीं, लखप्पा बराल व अळंदचे इतर बक्काल—कोठीखात्याकडील व खासे नोकर—हे कापडाचे बैल घेऊन कलगूर समत कारडगी येथें मुक्कामास आले होते तेव्हां, मौजे कोयबाल समत कुंदगोळ येथील पाटलानें मौजे अंकलगी, कमंडोली, तरलखब, सन्वी ( संवसी ) या गावचे पाटील व पुष्कळ चोर यांस बरोबर घेऊन, बक्कालांवर झडप घालून आणि बक्काल व महलदार यांचे कांहीं लोक जखमी करून कपड्याचे चार नग व सोन्याची एक कंठाळी लांबविली. यापूर्वी सिद्प्पा शाबादी (शाबावी ?) याचे कापडाचे तीन नग चोरले होते. एकूण सात नग व एक कंठाळी चोरून नेली. या योगें वरील खात्याचे बक्काल रंजीस येऊन व स्वतःचा कामधंदा सोडून स्वस्थ बसले आहेत आणि वरील खात्याच्या वसूलाबाबत अडथळा आला आहे. वरील खात्यांतील बक्काल रिते व भरलेले बैल घेऊन कलमरू भागाशीं येजा व खरेदीविक्री करून वसूल देत असल्यामुळें मौजे कोयबालच्या पाटलास पुंडावा, वाटमारी व चोरी करण्याची काय ताकत व मजाल आहे. आतां हें फर्मान पावतांच ठाण्याहून हशम पाठवून वरील पाटलास दुस्त करावें आणि बक्काल व इतर यांचे कापडाचे नग व द्रव्य वगैरे जें पळविलें असेल तें सर्वच्या सर्व हस्तगत करून दरबाराकडे पाठवून द्यावें. तसेंच त्यास अशी तंबी द्यावी कीं, पुंडावा, वाटमारी व चोरी सोडून देऊन तो नीट राहील. या बाबतींत सक्त ताकीद जाणून फर्मानाप्रमाणें अमल करावा. ता. २० मोहरम सन १०५९ [हि.*], सु. १०४९. हुप.

---

१. पाठीवर कानडींत ಕುಯಿಬಾಲ ,... ಗೋಲ್ಕೊಂಡ ... व मोडींत ' फर्मान सा॥ गुतल ' असे शेरे.

१२

ले. १२ सु. १०४९ | هوالخليل | श. १५७० फाल्गुन वद्य १४
हि. १०५९ सफर २७ | الملک لله | इ. १६४९ मार्च २

[मु. आ. मोठा वा. शि.*]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب مقدم الامثال هنمنت گونده گوتل آنکه از شهور سنه تسع اربعین و الف درین ولا حکم جهان مطاع آفتاب ارتفاع نافذ گشته که آن مقدم الامثال معه جمعیت و احشام جهت مصلحت پادشاهی لشکر ظفر پیکر نزد ایالت و امارت پناه ابهت و شوکت دستگاه حکومت و معالی جاه اعتضاد خلافت و فرمان روای اعتماد سلطنه و کشور کشای فص خاتم شجاعت و بختیاری آب گوهر شهامت و جانسپاری سیف مسلول بازوی شاهنشاهی رمح مصقول معرکه دشمن کاهی مقدمه الجیش معارک ملک گیری ........ پیش آهنگ مصاف فیروزی و کامرانی طراز آستین ابهت و اجلال گوهر سریر دولت و اقبال مخزن اسرار خلیفه الهی مجموعه هوشمندی و کارآگهی [موسس] وحدت سرای حضور محرم خاص الخاص سریر سرور مطرح انظار عنایت مورد الطاف قدسی سرایت انیس مجلس وحدت [جلیس محفل خلوت] عالیشان رفیع مکان خلاصه امرا منیع الشان زبدهٔ خوانین زمین و زمان سعادتمند ازل و ابد مبارزالدین خان محمد وزیر حکومت برود باید که بوصول فرمان... عظیم الشان آن مقدم الامثال حسب الحکم اشرف پیش حکومت پناه معزالیه رفته کمر فدویت برمیان جان بسته آثار حلال نمکی درگاه معلی بظهور رساند که درضمن آن سرافرازی او است درین باب قدغن عظیم لازم شناسد تا داند تحریراً فی ۲۷ شهر صفر سنه ۱۰۵۹*

---

* पाठीवर कानडींत ಚಂದಿಗೆ ಮಸಲತಿಗೆ ಹೋಗುವಕೆ ಫರ್ಮಾನ असा शेरा.

[ सारांश* ]

मुहम्मद आदिलशाह → हनुमंतगौडा गुत्तल

या वेळीं हुकूम सुटत आहे कीं, त्यानें आपली जमेत व हशम घेऊन पादशाही मसलतीसाठीं लश्करासह मुबारिझुद्दीन खान मुहम्मद–वझीर हुकूमत–याजपाशीं जावें. तरी हें फर्मान पोहोंचतांच त्यानें हुकुमाप्रमाणें उपर्युक्त हुकूमत–पनाहाच्या पुढें जाऊन व जीवादारम्य चाकरीची हिंमत धरून दरगाहाच्या कृतज्ञतेच्या चिन्हांचें आविष्करण करावें. यांत त्याचें ऊर्जित आहे. या बाबतींत सक्त ताकीद जाणावी. ता. २७ सफर सन १०५९ [ हि.* ], सु. १०४९. हुप.

१३

| | | |
|---|---|---|
| ले. १३ सु. १०४९ <br> हि. १०५९ जवल २ | هوالخلیل <br> الملک لله | श. १५७१ ज्येष्ठ शुद्ध ४ <br> इ. १६४९ मे ५ |

[वर्तुळांत*] در زیر نگین شد هفت اقلیم - شاه دین محمد ابراهیم

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب عاملان و دیسایان
سمت کرور معاملہ بنکاپور آنکہ از شهور سنہ تسع اربعین و الف
چون زرتحفہ تعلق میراث های و بعضے بابت گووند نایک و تماجی
نایک مبلغ چهارهزار هون وصول دو سالہ جهت سنہ المذکور
دو هزار هون و سنہ خمسین الف دو هزار هون مقرر نموده
دروجہ تنخواه راتب خاصہ شریفہ روانست دران میراث مهجنکی
پیت ابراهیم پور سمت مذکور کہ بولپا دیسای معاملہ مذکور
میکند آنرا تحفہ یک صد هفتاد پنج هون وصول دوسالہ جهت
سنہ المذکور هشتاد و هفت هون و نیم و سنہ خمسین الف
هشتاد و هفت هون نیم مقرر فرموده شده است می باید کہ
زر مذکور بوصول رسانیده بمحل راتب مرسول دارند و اگر
زر دادن حرکت و عذر پیش آرند خق لوازمہ و انعام و بعضے
امانت نموده سرانجام کرده بفرستند تا دانند حسب الحکم جهانمطاع
عالم مطیع بعمل آورند تحریراً فی تاریخ ۲ ماه جمادی الاول
سنہ ۱۰۵۹

پروانگی خضور پر نور اشرف اقدس همایون اعلی.

[मोडींत*] रणेधीर रणेसूची हनुमंतगौडा सन १०५९ सर्वधारी संवछर शेके १५७१

[सारांश*]

मुहम्मद आदिलशाह → अमलदार व देसाई समत केरूर मामले बंकापूर गोविंद नायक व तिम्माजी नायक यांच्या बाबतींतील व मिरासी संबंधींच्या नजराण्याचा दोन सालांतील चार हजार होन वसूल–प्रस्तुत सालचा दोन हजार व सन १०५० सालचा दोन हजार–कायम करून खाशाच्या रातिबाचा तनखा म्हणून चालू आहे. वरील समतेमधील इब्राहीमपूर पेठेच्या महाजनकी–ही वरील मामल्याचा देसाई बुळप्पा करीत आहे–बद्दल दोन सालांत–प्रस्तुत सालीं ८७॥ होन व १०५० सालीं ८७॥ होन–मिळून १७५ होन नजराणा कायम केला आहे. हा पैसा वसूल करून रातिब खात्याकडे धाडून देण्याचें करावें. जर पैसा देण्यास हरकत करतील तर हकलवाजिमे, इनाम व इतर अमानत करून व व्यवस्थेनें त्यांस पाठवून द्यावें. ता. २ जमादिलावल सन १०५९ [हि.*], सु. १०४९. हुप.

१४

ले. १४ सु. १०४९ } هوالخليل { श. १५७१ श्रावण शुद्ध १५
हि. १०५९ शाबान १३ } الملک لله { इ. १६५९ आगस्ट १२

[मु. आ. मोठा वा. शि. *]

بری صاحبہ

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب هنمنت گونده دیسائی سمت کوتل آنکہ از شهور سنہ تسع اربعین و الف چون سمت کرور معہ پیت معاملہ بنکاپور بمایحتاج محل علیا جناب عصمت مآب پرده نشین تتق (تبق ؟) عزت سپهر (شهر ؟) یاری حجلہ گزین سرادقات حشمت و کامگاری بلقیس الزمان خدیجہ الدوران طهارت پناهی حدارت دستگاهی ناموس العالمین مشهور الخافقین ... دامت عصمتها و عفتها الی یوم الدین روانست درین ولا بدرگاه معلی بارگاه روشن گردید کہ ملور لکهم ؟ و سایتها منجی و بهرپا کرل و چنیا گونده کنیکوپ این چهار نفر از روی متمردی بدیهای سمت مذکور تسویش و ازار رسانیده گاو

کورو بردہ اند چہ حد و اندازہ آنہا باشد و او دیسائی شدہ متمردان مذکور را گوشمال ندادہ خاموش می باشی چہ معنی دارد اکنون می باید کہ بمجرد وصول فرمان قضا جریان شاہی متمردان مذکور را تادیب بواجبی نمودہ از دیہای سمت مذکور آنچہ گاو کورو بردہ اند تمام در حال رہا گردانیدہ بدہاند و پیشتر آنہا را چنان تنبیہ و تاکید نماید کہ محال دیہای سمت مذکور بہیچ وجہ من الوجوہ مزاحم نرسانیدہ بحد خود باشد و رفع تشویش آنہا شدہ ولایت سمت مذکور معمور گشتہ دست سال بسال زیادہ بستہ پی در پی رسد می آمدہ باشد تا دولت خواہی او ظاہر شود باین معنی سعی و ... درین ... سرافرازی او است تادانند حسب الفرمودہ اشرف اقدس ہمایون اعلی بعمل آورد تحریراً فی تاریخ ۱۳ شہر [ شعبا]ن المعظم سنہ ۱۰۵۹

[समासांत*] پروانگی حضور خورشید ظہور اشرف اقدس ہمایون اعلی

मुहम्मद् आदिलशाह → हनुमंतगौडा देसाई समत गुचल

मामले बंकापूरपैकीं पेठेसह करूर समत बडी साहिबाच्या ताब्यांत चालू आहे. सध्यां दरगाहास समजलें कीं, मल्लूर लखप्पा ( मा ? ), साबनियां मन्ची, भरपा करल, चीनागौडा गनीकोप हे चार जण बंडाच्या रूपानें या समतेंतील गावांस तशवीश देऊन गुरेंढोरें घेऊन गेले आहेत. त्यांचें केवढें हें धाष्टर्य. आणि त्यानें देसाई होऊन बंडखोरांना शासन न देतां स्वस्थ असावें ह्याचा अर्थ काय ? आतां हें फर्मान पोहोंचतांच बंडखोरांस योग्य सजा देऊन ते जीं गुरेंढोरें घेऊन गेले असतील तीं सर्व तावडतोब सोडवावीं. आणि पुढें त्यांना अशी तंबी द्यावी कीं ते वरील समतेमधील गांवांत कोणतीही ढवळाढवळ न करतां आपल्या मर्यादेंत राहतील. आणि वरील समतेस त्यांपासून होणारा त्रास चुकून ती आबाद व्हावी. तसेंच हळूहळू सालो-

---

१ पाठीवर कानडींत ಚಿಕ ಕೆರಉರ ವಿಲಾತಿಗೆ ತಸು [ವಿ] ಸು ಕೊಡುಥಾರೆಂಬದಕೆ......ಉರ ಉಧಲೀ ಗುಡುಗಿನ ಕೊ......ವಲಿ ಗೋಶ್ಮಾಲ ಕೊಡಿಯುಂದು ಬರಸಿದೆವೆ असा व मोडींत 'निा बडे साहेबा' असा मजकूर.

साल वाढता दस्त मिळावा. म्हणजे त्याची राज्याविषयींची सदिच्छा व्यक्त होईल. या दृष्टीनें प्रयत्न करावा. यांत त्याचें अतिशय ऊर्जित आहे. फर्मानाप्रमाणें अमल करावा. ता. १३ शाबान सन १०५९ [हि.*], सु. १०४९. हुप.

ले. १५ सु. १०५२ } १५ { श. १५७३ माघ वद्य १३
हि. १०६२ सफर २६ } { इ. १६५२ जानेवारी २८

بسم الله الرحمان الرحیم

الملک لله

[मु. आ. मोठा वा. शि. *]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب مقدم‌الامثال هنمنت گونده دیسائی گوتل آنکه از شهور سنه اثنی خمسین و الف درین ولا ندرگاه والا جاه روشن گردید که بعد از وفات خان گونده دیسائی پرگنه لکهمیسر کنچن گونده نام برادرش شیوه حرام خواری بظهور آورده در موضع سیرهتی پرگنه مذکور مانده انواع تمردی و فتنه انگیزی می کند بنابران برای دفع و گوشمال او از حضور فایض النور به شجاعت مآب خان سعادت نشان ابراهیم موسی خان با سپاه نامزد پرگنه مذکور فرموده شده است می باید که آن مقدم‌الامثال بمجرد وصول فرمان قضا جریان شاهی معه جمیعت و احشام خود باستواری تمام مهیا گشته فی الحال به پرگنهٔ مذکور رفته برفاقت و استصواب خان مومی الیه در و خر (دخیر؟) و هلاک محرک مذکور وطایف(؟) جانفشانی و حلال نمکی درگاه آسمان جاه بتقدیم رسانیده نیست نابود سازد لحظه و لمحه درنگ و اهمال نورزند تا مزید سرافرازی او گردد درین باب تاکید بلیغ قدغن عظم (عظیم؟) لازم شناشد تادانند بر حکم فرمان اشرف اقدس جهان مطاع عالم مطیع رود. تحریراً فی التاریخ بیست ششم شهر صفرالمظفر سنه ۱۰۶۲

[समासांत*] پروانگی حضور خورشید ظہور اشرف اقدس همایون اعلی

[ फार्सी मजकुराखाली कानडींत* ]

ಫರ್ಮಾನ ಹುಮಾಯುನ ಶರಫ ಸದುರ ಯಾಫ್ತ ಬಜಾನೆಬ ಮೊಕದಮುಲ ಯಿಮಸಾಲ ಗುತಳದ ಹಣಮಂತ ಗೊಂಡಗೆ ಬಯಿನಾಯಾತೆ ಬೆಗಾಯಾತ ಶಾಹಾನಾ ಉಂಕಿ ಅಜ ಸುಹುರ ಸೆನ ಯಿಹದೆ ಖಮುಸನ ವ ಅಲಫ ಸಾಂಪ್ರತ ದರಗಾಹಕೆ ಆ ಕೈಯಾದ ವಿವರ ಪರಗಣೆ ಲಕ್ಷ್ಮೆಶ್ವರದ ದೆಸಾಯಿ ಖಾನ ಗೊಂಡಸು ಬಲಾದುರ ಆದಮೆಲೆ ಅವನ ತಂಮ ಕೆಂಚಗೊಂಡನು ಹರಾಮ ಖೊರಿ ಪ್ರಕಟ ಮಾಡಿ ಮವುಜೆ ಸಿರಹಟ್ಟಿ ಪರಗಣೆ ಮಜಕುರನಲಿ ಯಿದು ಮುತಮರ್ದಿ ಮಾಡುತ ಯಿಧಾನೆ ಆದಶೆ ಅವನ ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡೊ ವಿಶೆವಾಗಿ ಹುಜರದಿಂದ ಸುಜಲತಮಾಬ ಖಾನ ಸಾದತನಿಶಾನ ಯಿಬರಾಹಿಮ ಮುಸೆಖಾ ನರಿಗೆ ಕುದರಿಮಂದಿಸಹಿತ ಪರಗಣೆ ಮಜಕುರಿಗೆ ನಾಮಜದಿ ಮಾಡಿ ಅದೆ ಆದಶೆ ನಿನು ಫರ್ಮಾನ ಕಂಡಾಕ್ಷಣವೆ ಕುದರಿಮಂದಿಸಹಿತ ರವಾನೆ ಆಗಿ ಖಾನ ಮೊ ಮಿನಿಲೆಶ ವಿದ್ಯಮಾನದಿಂದ ಹರಾಮಖೊರಗೆ ಬುಧಿಗಲಿಸುವರ ವಿಶೆದಲಿ ನಿಂಮ ದೌಲತಖೊಹಿ ಪ್ರಕಟ ಮಾಡಿ ಅವನ ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡುವದು ಯಿ ವಿಶೆದಲು ಆಲಶ್ಯ ಮಾಡಲಾಗದು ಯಿದರಿಂದ ನಿಂನ ಸರಫರಾಜಿ ಅದೆ ಯಿ ವಿಶೆದಲಿ ಬಹು ತಾಕಿದಿ ಯೆಂದು ತಿಳುವದು ತಾದಾನಂದ ಫರ್ಮಾನದಂತೆ ವರ್ತಿಸುವದು ಚಂದ್ರ ೨೬ ಮಾಹೆ ಸಫರ ಸನ ೧೦೬೨ ಪರವಾನಿಗಿ ಹುಜುರ *ಖುರಶೆದ* ಜಹುರ ಅಶರಫ ಆಕದಸ ಹುಮಾಯುನ ಆಲಾ

[ सारांश* ]

मुहम्मद आदिलशाह → हनुमंतगौडा देसाई गुत्तल

सध्यां दरगाहास समजलें कीं, लक्ष्मेश्वर परगण्याचा देसाई खानगौडा मरण पावल्यावर त्याचा भाऊ कंचनगौडा हरामखोरीचा धंदा प्रकट करून परगणे मजकूरपैकीं मौजे शिरहट्टी येथें राहून तऱ्हतऱ्हेनें बंडखोरी करीत आहे. त्यास दफे व शिक्षा करण्यासाठीं हुजूरकडून इब्राहीम मूसाखान यास शिपायांसह वरील परगण्यावर खास नेमिलें आहे. तरी हें फर्मान मिळतांच त्यानें आपली जमेत व प्यादे घेऊन सर्व गोष्टींनीं तयार होऊन वरील परगण्यांत जावें आणि उपर्युक्त खानाच्या सल्ल्यानें व संगतीनें बंडखोरास मारून एकनिष्ठेत प्रगति करावी. त्यास नेस्त नाबूद करावें. क्षणाचा उशीर करूं नये. म्हणजे त्याचें जास्त ऊर्जित होईल. या बाबतींत सक्त ताकीद जाणावी. फर्माना-प्रमाणें चालावें. ता. २६ सफर सन १०६२[हि. *], सु.१०५२. छुप.

---

* पाठावर मोडींत 'पौ छ १२ रबिलवल' व 'नि॥ फतेखान सरसर नौबत' असे शेरे

| | | |
|---|---|---|
| ले. १९ सु. १०५५<br>हि. १०६५ रवल ४ | १९ | श. १५७६ पौष शुद्ध ६<br>इ. १६५५ जानेवारी ३ |

بسم الله الرحمان الرحیم

الملک لله

[ शिक्कयाचे बाबतींत ले. १३ प्रमाणें * ]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب هنمنت گونده دیسائی سمت گوتل معامله بنکاپور آنکه از شهور سنه خمس خمسین و الف درین ولا عزت و رفعت دستگاه حشمت و شوکت انتباه شجاعت و شهامت پناه معتمد درگاه سلطانی معتبر بارگاه خاقانی ملک عالی شان رفیع القدر و المکان ملک الامرای ملک ریحانرا جهته تنبیه و تادیب چترکل کار نابکار نامزد فرموده شده است می باید که بمجرد وصول فرمان قضا جریان شاهی احشام خود و بعضی استعداد قلعه گری (گیری) برای کمک ملک الامرای معزالیه فرستاده حرام خوار مذکور را گوشمال رسانیده دولت خواهی خود ظاهر نماید به این معنی باعث مجرای نیکو بندگی و بیشتر سرافرازی خود شناسد تادانند برحکم فرمان اشرف عمل نماید تحریراً فی التاریخ چهارم ماه ربیع الاول سنه ۱۰۶۵

پروانگی حضور خورشید ظهور اشرف اقدس همایون اعلی

[ मोडींत* ] हणमंतगौडा रणेधीर रणेसूची सन १०६५ मनंमथ संवछर शेके १५७७

[ सारांश* ]

मुहम्मद आदिलशाह → हनुमंतगौडा देसाई समत गुत्तल मामले बंकापूर

सांप्रत मलिक रैहानला चित्रकलकारांना तंबी देण्यासाठीं मुद्दाम नेमिलें आहे. तरी हें फर्मान पोहोचतांच स्वतःचे पावलोक व किल्ले घेण्याचे इतर सामान उपर्युक्त मलिकाच्या कुमकेसाठीं पाठवावें आणि वरील हरामखोरास शिक्षा करून राजनिष्ठा व्यक्त करावी. या योगें पुढें आपलें ऊर्जित होईल

असें जाणावें. फर्मानाप्रमाणें आचरण करावें. ता. ४ रबिलावल सन १०६५ [ हि.*], सु. १०५५. हुप.

ले. १७ स. } १७ { श.
हि. } ......ال { इ.

[ मु. आ. वा. मोठा शि.* ]

فرمان همایون شرف صدور یافت[1] ........
و نوازش و التفات خسروانه ممتا[زا] ........
در معامله محمدنگر بوفات رس[ید]......
خسروانه نایکی معامله مذکور و ......
مع خلعت فاخره جهته او فرستاد[ه] ......
و هیچ غم و الم پدر خود پیرامون خاطر گردید ......
در فدویت و جانسپاری درگا[ه]......
فدویت و نیکوبندگی درگاه بغایت الغایت بظهور ......
پروانگی حضور اشرف اقدس همایون اعلی[2] [ समासांत* ]

[ सारांश* ]

मुहम्मद् आदिलशाह → ......

......... मुहम्मदनगर मामल्यामध्यें मरण पावला ...... मामले मजकूरची नायकी ......... पोशाखासह त्याजसाठीं पाठविली आहे. ......आपल्या पित्याविषयींचें दुःख मनांत न आणितां दरबारची चाकरी व आत्मार्पण ... दरबारच्या सत्सेवकाचें कर्तव्य खूप खूप व्यक्त करावें. हुप.

---

१ या फर्मानाचा डाव्या अंगचा अर्धा भाग नाहींसा झाला असल्यानें यांतील वृत्ततंतू जागोजाग तुटला आहे. यावर मुहम्मद् आदिलशाहाचा शिक्का असल्यानें हें निदान त्याच्या कारकिर्दीचे शेवटीं निघालें असेल असें समजण्यास हरकत नाहीं. याच कल्पनेनें हें फर्मान येथें मुहम्मद्च्या फर्मानांचे अखेरीस घातलें आहे.

२ पाठीवर कानडींत ದಿಲಾರೀ ವಜಿರಿ ಮೊಕರರ ಫರಮಾನ ವಾ ಸರನಾ ಯಿತ ಯಿಕರಿ असा शेरा

ले. १८
हि. १०६७ रवल २९ } १८ { श. १५७८ माघ शुद्ध १
इ. १६५७ जानेवारी ५

بسم الله الرحمان الرحيم

الملک لله

[ ना. शि. * ]

فرمان همایون شرف صدور یافت آنکه مقدم الامثال هنمنته
گونده گوتل بعنایت بیغایت شاهانه امیدوار بوده بداند که
درین ولا بدرگاه جهان پناه روشن گردید که سیوا حرام خوار از
کم طالع بر جاده اطاعت فرمان برداری بند(بد)رگاه فلک جاه پا برون
نهنده (نهاده) بولایت پادشاهی مزاحمت رسانیده دست دراز نموده
است لهذه بجهت مندفع ساختن حرام خورمذکور نور حدیقه دولت
و بختیاری نوباوه باغستان حشمت برخورداری سعادت مند
اقبال همراه دولت خواه زاده درگاه جهان پناه لایق الرتبت و الاحسان
ارجمند بلند مکان محمد اخلاص خان فرزند رشید ایالت و امارت
پناه ابهت و شوکت دستگاه حکومت و معالی جاه اعتضاد خلافت
و فرمان برداری اعتماد سلطنه و کشور کشائی فص خاتم شجاعت
و بختیاری آب گوهر شهامت و جانسپاری سیف مسلول بازوی
شهنشاهی رمع مصقول معرکه دشمن کاهی مقدمه الجیش ...
و جهان ستانی پیش آهنگ مصاف فیروزی و کامرانی طراز
آستین ابهت و اجلال گوهر سریر دولت و اقبال مخزن اسرار
خلیفه الهی مجموع هوشمندی و کار آگاهی موس (سس) وحدت
سرای حضور محرم خاص الخاص سریر سزور مطرح انظار عنایت
مورد الطاف قدسی سرایت انیس مجلس وحدت جلیس محفل
خلوت عالیشان رفع (رفیع) منکان (مکان) خلاصه امرای منیع الشان
زبده خوانین زمن و زمان سعادت مند ازل و ابد مبارزالدین
فرزندی خان محمد وزیر حکومت را صوبه‌داری کرناتک تعین
نموده باوزرای عظام فرستاده شده بود بحضور آن طرف ماسور
با مردم خود ازمرد مان سیوا ناکردار بسی جنگ [*و] جدل مشقت
نموده بانهان شکسته(ت) داده در دولتخواهی و نیکوبندگی

درگاه بغایت الغایت می کوشد بنابران از راه مراحم پادشاهانہ[*و]
فرط عواطف خسروانہ موضع لیکدھلی بازاودو (؟) رفعت دستگاه
وزارت مآب اعظم خان دور نموده موضع کوتهی‌هال هر دو
دیہ حصار رتھلی در وجہ انعام ابدی و اکرام سرمدی (مدی)
بآن دولتخواه درگاه داخل محصول و نقدیات و بعضے وجوهات
کل باب داده شده اسب می باید کہ دیہا مذکور در قبض
تصرف آورده باولاد و احفاد تحت خود انعام دانند و کار
دولتخواهی و نیکوبندگی درگاه عرش اشتباه بکوشند درین
باعث سرافرازی اوست تادانند برحکم فرمان همایون روند
تحر[*یر]راً فی التارخ (یخ) ۲۹ شہر ربیع الاول سنہ ۱۰۶۷

پروانگی حضور خورشید ظہور اشرف اقدس [ *समाप्त* ]
همایون اعلی¹

[ सारांश* ]

२ रा अली आदिलशाह → हनुमंतगौडा गुत्तल

सध्यां दरबारच्या ध्यानास आलें कीं, हरामखोर सीवा यानें निष्ठेंतून पाय बाहेर टाकून पादशाही विलायतींत अडथळा उत्पन्न करून पाय पसरले आहेत. त्या हरामखोरास दफे करण्यासाठीं मुहम्मद इख्लासखान–मुबारिझुद्दीन खान मुहम्मद वझीरे हुकूमत याचा मुलगा–यास कर्नाटकची सुभेदारी देऊन व उत्तम वजीरांसह पाठविलें होतें. तेव्हां त्यानें त्याच्या समक्ष मासूर तर्फेत आपल्या लोकांसह सीवाच्या लोकांशीं खूप लढाई करून त्यांस शिकस्त दिली व राज्याच्या सदिच्छेविषयीं खूप खूप प्रयत्न करीत आहे. म्हणून लिंगदहळ्ळी [......]–अअजमखानाकडून दूर करून–व मौजे कोटीहाळ हे दोन गांव–रट्टेहळ्ळी गढी पैकीं (किंवा सह ?)–त्या दौलतखोहास निरनिराळया बाबींसह इनाम दिले आहेत. तरी हे दोन गांव ताब्यांत घेऊन वंशपरंपरेनें इनाम आहेत असें समजावें. आणि राज्याच्या कल्याणासाठीं झटावें. यांत त्याचें ऊर्जित आहे. फर्मानाप्रमाणें चालावें. ता. २९ रबिलावल सन १०६७ [हि.* ]. हुप.

---

१ पाठीवर कानडींत ಲ್ಲಿಂಗದಹಳ್ಳಿ ಕೊಟ್ಟಿಹಾಳ ಯಿನಾಮತ್ತಿ ಫರ್ಮಾನಉ मोडींत 'सन १०६७' असे शेरे.

ले. १९ सु. १०५७ } १९ { श. १५७८ माघ वद्य ६
हि. १०६७ रखर १९ } { इ. १६५७ जानेवारी २५

بسم الله الرحمان الرحیم
الملک لله
مهر ناد علی

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب هنمنت گونده دیسای سمت گوتل معامله بنکاپور آنکه از شهور سنه سبع خمسین و الف امر اشرف نافذ گشتیه که او قدیم دولتخواه نمک پرورده درگاه جهان پناه است و وقت خدمت است در رسیدن فرمان قضا جریان شاهی در حال مع احشام بزودی زود بحضور وافر ا[*ل]سرور خود را برساند که درین ضمن باعث سرافرازی [*و؟] مجرای خدمت است و هرچه خرچ احشام باشد بعد از آمدن حضور بلا قصور رسانیده خواهد شد و آنچه احشام موجود باشد آنرا همراه خود بیارد و متعلقان خود را نیز تاکید کند که بیشتر هر قدر احشام بهم رسد این همه نرا (را) نیز میفرستاده باشد و لوازم میراثداری و حلال نمکی است که بوقت خدمت حاضر باید شد تا داند برحکم فرمان اشرف رود تحریراً فی تاریخ ۱۹ ماه ربیع الثانی سنه ۱۰۶۷

پروانگی حضور خورشید ظهور اشرف اقدس همایون اعلی

[ मोडींत* ] हणमंतगौडा रणधीर रणेसूची सन १०६७ हेविलंबि संवछर शेके १५७९

[ सारांश* ]

२ रा अली आदिलशाह → हनुमंतगौडा देसाई समत गुत्तल मामले बंकापूर.

तो जुना राजनिष्ठ व हुजूरकडून वर्धित असा आहे. ही चाकरीची वेळ आहे. हा फर्मान मिळतांच स्वतः तावडतोब पावलोकांसह जलदीनें हुजूर यावें. यांत उत्कर्षाचें कारण आहे. पावलोकांचा खर्च येईल तो येथें आल्यावर कसूर न होतां पावता होईल. तयार असतील ते

पावलोक आपल्याबरोबर आणावे आणि आपल्या मुतालिकांना ताकीद् करावी कीं, हरतऱ्हेनें जे पावलोक येतील त्यांनाही पाठवून द्यावें. मिरासदाराचें व एकनिष्ठाचें कर्तव्य आहे कीं, चाकरीच्या प्रसंगीं हजर व्हावें. फर्मानाप्रमाणें आचरण करावें. ता. १९ रबिलाखर सन १०६७ [ हि.* ], सु. १०५७. हुप.

लै. २० सु. १०६० } २० { श. १५८१—८२ इ. १६५९—६०

بسم الله الرحمان الرحيم

الملک لله

[ २ ऱ्या अ. आ. वा. शि.* ]

فرمان همایون شرف صدور یافت[1] ......

از شهور سنه ستین و الف درین ولا ......

خود را بسرعت هرچه تمامی (م ؟) به بساطبوسی ......

و اورا خطاب هنمت گونده عنایت ......

سرافتخار به بلندی آسمان رسانیده ......

برحکم فرمان اشرف رود ......

[ समासांत* ] پروانگی حضور خورشید ظهور اشرف اقدس همایون اعلی[2]

[ सारांश* ]

२ रा अली आदिलशाह → .........

सध्यां......शक्य तितक्या जलदीनें हुजूरच्या दर्शनास......त्यास हनुमंतगौडा हा खिताब......स्वतःचा उत्कर्ष समजून ...फर्मानाप्रमाणें अमल करावा. सु. १०६०. हुप.

---

१ या फर्मानाचा डाव्या बाजूचा अर्धा भाग फाटून गेला असल्यामुळें प्रत्येक ओळ अर्धवटच उपलब्ध होत आहे. यामुळें अर्थ करण्यांतही जागोजाग व्यत्यय आला आहे.

२ पाठीवर कानडींत ...... ಕೆ ತಾಲಿಬಿನ ಫರ್ಮಾನ असा शेरा.

ले. २१ सु. १०६१ } २१ { श. १५८३ ज्येष्ठ शुद्ध ६
हि. १०७१ शव्वाल ५ } { इ. १६६१ मे २४

بسم الله الرحمان الرحیم

پادشاه علی یدل شا...

نقل

فرمان بمهر [ *मो. जा.* ] از قرار بتاریخ ۵. ماه شوال سنه ۱۰۷۱ آنکه فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب عاملان و دیسای یان سمت هرکلی معامله بنکاپور آنکه از شهور سن (سنه) احدی ستین و الف درین ولا حاجب از جهته هنونت گوندا دیسای سمت کوتل و محالات هاء بدرگاه خلایق پناه التماس نمود که موضع هولل سمت مذکور بر سرحد است آنجا همیشه سلسله غنیمان است ازین واسطه در دیه مذکور پنجاه نفر احشام نهاده سمت مذکور و ولایت نگاه داشته می باشند [ *در] موضع مذکور آنچه که دست می شود آن تمام بر شکم احشام رسانیده بر سرحد از هوشیاری افتاده اند نظر کیمیااثر ارزانی فرموده موضع مذکور برای استعداد احشام عاطفت ساخته فرمان اشرف حجت مرحمت فرمودن (مایند) بنابران التماس حاجب دیسای مشارالیه بخاطر مبارک اعلا ( اعلی ) آورده موضع هولل بمعه مز [ *ر] عه‌های سمت هرکلی مذکور به هنونت گوندا مشارالیه انعام مرحمت ساخته دیه مذکور کل باب و کل وجوهات برقانونات دنباله نموده است به اولا [د و] احفاد روان دارند و هر ساله عذر فرمان نکند برحکم فرمان اشرف رود

پروانگی حضور خو[ رشید ظهور اشرف اقدس [*समासांत*] همایون ] اعلا[१]

१ पाठीवर कानडींत ...... ಫರ್ಮಾನದ ತ್ವಾಲಿಕು ಫರಮಾನದ ಗಂಟಿನೊಳಗೆ ಯಿದಬಗೆದು असा शेरा.

[ सारांश* ]

२ रा अली आदिलशाह → अमलदार व देसाई समत हडगली मामले बंकापूर.

सध्यां हनुमंतगौडा देसाई समत गुत्तल व [ इतर* ] महाल याचे हेजिबानें दरगाहास विनंति केली कीं, उपर्युक्त समतेंतील होळल गांव सरहद्दीवर आहे. तेथें नेहमीं शत्रूशीं प्रसंग असतो. म्हणून वरील गांवीं पन्नास हशम ठेवून वरील समत व विलायत यांचें रक्षण करीत आहे. या गांवांपासून हातीं लागतें तें हशमांच्या पोटास दिल्यानें ते सरहद्दीवर हुशारीनें असतात. तरी कृपादृष्टीनें वरील गांव हशमांच्या तयारीसाठीं इनाम मिळावें व तसें फर्मान व्हावें. हेजिबाची विनंति ध्यानांत घेऊन हडगली समतेपैकीं होळल हा गांव—वाडयांसह—हनुमंतगौडा यास इनाम दिला आहे. वंशपरंपरेनें चालूं ठेवावा. ता. ५ शव्वाल सन १०७१ [हि.*], सु. १०६१. हुप.

| | | | |
|---|---|---|---|
| ले. २२<br>हि. १०७४ रमजान ८ | } | २२ | { श. १५८६ चैत्र शुद्ध ११<br>इ. १६६४ मार्च २७ |

بسم الله الرحمان [الرحيم]

الملک لله

[ २ ऱ्या अ. आ. वा. शि. * ]

فرمان همایون شرف صدور یافت آنکه وزارت مآب هنمنت گونده بعنایات بیغایات شاهانه سرافراز و امید[*و]ار بوده بداند که چون عزت و رفعت دستگاه شجاعت و شهامت ...... سیادت و نقابت انتباه سوار میدان جلادت سوار ساعد بسالت عمدة الاعیان زبدة الاقران خان عالیشان بلند مکان شرزه خان را طرف معامله تورگل و ملنار نامزد فرموده فرستاده شده است می باید که آن دولتخواه با جمعیت و احشام خود بنزد خان موصی الیه رسیده خدمت نیکوبندگی و جانفشانی درگاه والا جاه بظهور آرد و اگر درین باب درنگ و اهمال

ورزند یقین شناسد کہ اورا تاکید بواجبی خواهد شد تادانند
تحریراً فی التاریخ هشتم شهر رمضان المبارک سنہ ۱۰۷۴

[समासांत* ] پروانگی حضور خورشید ظہور اسرف اقدس
همایون اعلی[1]

[ मोडींत* ]

फर्मान हुमायून शरफ सदूर याफ्त ऊकी वजारतमाब हणमतगौडा बइनायात बेगायात शाहाना सरफराज वा उमेद्वार बूदः बिदानद के चू इजत वा रफाअत दस्तगाह शुजाअत वा शाहमत पनाह सियादत वा निकावत इतिबाह सुवार मैदान जलादत सिवार साअद बसालत उमदःतुल आयान जुबदेःतुल अकरान खान आलीशान बुलंदमकान शर्जेखानासी तरफ मामले तोरगल वा मलनाड नामजद फर्माविले असे बायेद के आं दौलतखोह अपुले हशम वा [ जामियेत ] खान मशारनुलेपासी येऊन खिजमत नीकोबंदगी वा जांसुपारी दर्गाः वाला जाहीर करणे या बाबे दिरंग वा सुस्ती कोलिया येकीन जाणणे की त्यासी बवाजिबी ताकीद होईल म्हणून तादानद छ ८ रमजान सन १०७४ पाा हुजूर खुरशेद जुहूर अशरफ अकदस हुमायून आला मोा

| | | |
|---|---|---|
| ले. २३<br>हि. १०७५ रजब ४ | २३ | श. १५८६ माघ शुद्ध ५<br>इ. १६६५ जानेवारी ११ |

بسم الله الرحمان الرحیم

الملک لله

[ २ न्या अ. आ. वा. शि * ]

فرمان همایون شرف صدور یافت آنکہ وزارت مآب
چکیگونده فرزند هنمت گونده متوفی بعنایات بیغایات شاهانہ
امیدوار بوده بداند کہ درین ولا بدرگا[۶*] والا جاه روشن
گردید کہ هنمت گونده پدر او در مصلحہ پادشاهی وفات

---

१ पाठीवर कानडींत ವಜಾರತವಾಬು ಯಂಬ ಹಾಗೆ ಬರೆದ ಸರ್ಜಾ-
ಖಾನರ ಸಂಗಡ ಹೋಗಿಯಿರು ಹಾಗೆ ಮಸಲತಿ ಫರ್ಮಾನ असा शेरा.

يا فتم بنابران بمراحم بيدريغ شاهانم ميراثهاى محلات و جاگير بابت هنمت گونده متوفى بآن دولتخواه درگاه مقرر و عنايت فرموده شده است بايد كم بوصول فرمان عنايت عنوان ميراثهاى محلات و جاگير برنسبت متوفى بخود مقرر و مرحمت دانستم و من جميع الوجوه خاطر خود جمع داشتم بر جادهٔ عبوديت و نيكوبندگى ثابت قدم بوده باشد وجم سرافرازى ...... بمعتادرو خلعت فاخره فرستاده شده است باخذ و ليس آن سر باوج آسمان رسانيده دولتخواهى خود بظهور رسانيده باشد تادانند برحكم فرمان اشرف رود تحريراً فى تاريخ چهارم شهر رجب المرجب سنم ۱۰۷۵

پروانگى حضور خورشيد ظهور اشرف اقدس [ समासांत* ]
همايون اعلى[१]

[ सारांश* ]

२ रा अली आदिलशाह → कै. हनुमंतगौडा याचा मुलगा चिक्कप्प गौडा

या वेळीं दरगाहास समजलें कीं, त्याचा बाप हनुमंतगौडा पादशाही मसलतींत मरण पावला. तेव्हां बादशाही कृपेनें कै. हनुमंतगौड्याच्या महालांच्या मिरासी व जागीरी या दौलतखोहाकडे मुकर्रर केल्या आहेत. तरी हें फर्मान पोहोचतांच कैलासवासीच्या उपर्युक्त मिरासी व जागिरी स्वतःस मुकर्रर केल्या आहेत असें जाणून व सर्व तऱ्हेनें मन संतुष्ट ठेवून उत्तम चाकरी व निष्ठा व्यक्त करावी. त्याच्या उत्कर्षाच्या रूपानें ... व पोशाख या वस्तु पाठविल्या आहेत. त्यांच्या स्वीकारांत स्वोत्कर्ष समजून स्वतःची राज्यविषयक निष्ठा प्रकट करावी. फर्मानाप्रमाणें चालावें. ता. ४ रजब सन १०७५ [ हि.* ]. ब्रुप.

---

१ पाठीवर कानडींत ರಾ || ರ ಚಿಕ್ಕಣ ಗೌಡರು......ಮೊಕರರ ಫರ್ಮಾ ನಲೂ असा शेरा.

ले. २४ } २४ { श. १५८९ कार्तिक वद्य ८
हि. १०७८ जवल २२ } { इ. १६६७ आक्टोबर ३०

بسم الله الرحمان الرحیم

الملک لله

[२ न्या अ. आ. वा. शि.* ]

فرمان همایون شرف صدور یافت آنکه وزارت مآب هنمنت گونده بعنایات بیغایات شاهانه امیدوار بوده بداند که هرپن هلی کار متمردی پیدا ساخته ولایت پادشاهی را تشویش داده و سمت هرگلی معامله بنکاپور را قبض ساخته پیشتر ولایت محروسه را قابض کردن می خواست درین میان آن دولت خواه با هرپن‌هلی کار جنگ و جدل کرده اورا شکست داد و ولایت پادشاهی را حراست نمود و دولت خواهی و عقیدت مندی خود بظهور آورد ازین مقدمه مجرای کلی آن دولت خواه شد و شادباشی فرموده جهته مزید سرافرازی او خلعت فاخره فرستاده شده است باخذ و لیس آن سرافراز گشته سمت هرگلی از دست هرپن هلی کار رهانیده در قبض متعلقان خاص خیل واگذارد و من بعد هرپن هلی کاررا در سمت مذکور دخل شدن ندهند و درین ضمن موجب مزید سرافرازی خود دانند

تحریراً فی تاریخ بیست و دیم شهر جمادی الاول سنه ۱۰۷۸

پروانگی حضور خورشید ظهور اشرف اقدس [समासांत*]
همایون اعلی[1]

[ सारांश* ]

२ रा अली आदिलशाह → हनुमंतगौडा

हरपनहळ्ळीचे लोक पुंडावा सुरू करून पादशाही प्रदेशास त्रास देत आहेत व बंकापूर मामलत्यापैकीं समत हडगली काबीज करून पुढें रक्षित असा प्रदेश हस्तगत करूं इच्छीत होते. इतक्यांत त्या राजनिष्ठानें हरपनहळ्ळीकरांशीं लढाई करून त्यांस मोडिलें,

१ पाठीवर कानडींत ಹಡಗಲಿ ಏಶಿಯುಕ್ಕೆ ತಾಕಿತಿ ಫರ್ಮಾನಲು व मोडींत 'चिकणगौडा बा। फर्मान' असे शेरे.

पादशाही प्रदेशाचें रक्षण केलें आणि स्वतःची निष्ठा व्यक्त केली. यामुळें त्याचें कार्य पूर्ण पसंतीस आलें. त्यास शाबासकी असून त्याचें जास्त ऊर्जित करण्यासाठीं पोशाख पाठविला आहे. यायोगें त्यानें उत्कर्ष पावून व हरपनहळ्ळीकरांच्या हातून हडगली समत सोडवून खास-खेलाच्या मुतालिकांच्या ताब्यांत द्यावी. यापुढें हरपनहळ्ळीकरांना वरील समतमध्यें ढवळाढवळ करूं देऊं नये. यांत स्वतःच्या जास्त उत्कर्षाची योग्यता आहे असें समजावें. ता. २२ जमादिलावल सन १०७८[हि.*]. हुप.

ले. २५ } २५ { श. १५९२ पौष शुद्ध ९
हि. १०८१ शाबान ७ } { इ. १६७० डिसेंबर १०

بسم الله الرحمان الرحيم
الملک لله
[ २ ऱ्या अ. आ. वा. शि. *]

فرمان همایون شرف صدور یافت آنکه وزارت مآب هنمنت گونده بعنایت شاهانه امیدوار بوده بداند که درین ولا سیادت و نقابت پناه شجاعت و شهامت دستگاه سوار میدان جلادت سوار ساعد بسالت [ دولت]خواه‌زاده درگاه والا جاه [ حبیب] شاه و سید مخدوم فرزندان شرزه خان را ......... کاری نامزد فرموده ایم و برای سرافرازی آن دولتخواه خلعت شاهی از حضور پرنور فرستاده شده است باید که باخذ و لبس آن سرافراز و ممتاز گشته باسواران و احشام خود ملحق بمشارالیهما شده نوعی مشقت و جانبازی بمطابعت مشارالیهما بظهور برساند درین ضمن باعث سرافرازی خود دانسته بزودی زود ملحق بمشارالیهما شده حسب الامر اشرف عمل نماید ساعتی درنگ و اهمال نورزد .تا دانند تحریراً فی تاریخ هفتم شهر شعبان المعظم سنه ۱۰۸۱

[पाठीवर*] پروانگی حضور خورشید ظهور اشرف اقدس همایون اعلی[1]

---

१ पाठीवर कानडींत ಹಬಿಬಶಾಹ ಸೈದ ಮೊಖದುಮ ಸರ್ಜಾಖಾನರ ಸಂಗಡ ಮಸಲತಿಗೆ ಹೋಗ ಹೇಳಿ ಬಂದ ಫರ್ಮಾನ आणि मोडींत 'फर्मान' व 'हणमंतगोंडा' असे शेरे.

[ सारांश* ]

२. रा अली आदिलशाह → हनुमंतगौडा

[illegible] [ हबीब ] शाह व सय्यिद मख्दूम—शझीहखानाचे मुलगे—यांस [illegible] साठीं मुद्दाम नेमिलें आहे. त्या दौलतखोहासाठीं हुजुरून बादशाही [illegible] खास पाठविला आहे. त्यायोगें उत्कर्ष पावून आपले स्वार व पायदळ [illegible] उपर्युक्त जोडीस जाऊन मिळावें आणि त्यांच्या ताबेदारींत मोठा [illegible] व जांबाझी प्रकट करावी. यांत आपला उत्कर्ष आहे असें जाणून [illegible] त्यांस मिळावें व फर्मानाप्रमाणें आचरण करावें. घडीचा उशीर न [illegible]. ता. ७ शाबान सन १०८१ [हि.*]. हुप.

[illegible] वल ९ } २६ { श. १५९७ वैशाख शुद्ध ११ / इ. १६७५ मे २५

بسم الله الرحمان الرحيم

الملك لله

[ ना. शि.* ]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب د[illegible]
اچمیشور معامله بنکاپور آنکه از شهور سنه خمس س[illegible]
چون سمت گوتل معامله مذکور در وجه استقام[illegible]
ایالت پناه حکومت و عظمت دستگاه خلاصه خاندا[illegible]
نامداری نقادهٔ دودمان شوکت و بختیاری قرهٔ ب[illegible]
و اقبال غره ناصیه عظمت و اجلال سرامد پر[illegible]
سرگزیده خوانین عالی مقدار فارس میدان شج[illegible]
صحیفه شهامت انیس مجلس خاص جلیس انجمن [illegible]
جاه و تمکین مدبر اقالیم الارضین دستورعظیم الشان شا[illegible]
بے پایان مسند قواعد کامگاری ممهد مراسم جهاندار[illegible]
مبانی خلافت عالی رتبت معالی مرتبت مختارالدو[illegible] السلاطین
ممتاز الحضرت الخاقانیه خان عالی شان والا قدر بلند[illegible]

قدوه خواتین زمین و زمان مبارزالدین خواص خان وزیر
حکومت و بعضی فرزندان خان محمد مرحوم برحکم فرمان اشرف
[illegible] بدرگاه والاجاه روشن گردید که او از
[illegible] موضع فتح پور و دیهای سمت مذکور در قبض
[illegible] تصرف می نماید هرگاه که سمت مذکور باستقامت
[illegible] بعضی فرزندان خان محمد مرحوم روان باشد او
[illegible] انگیزی موضع فتح پور و دیهای سمت مذکور
[illegible] آورده تصرف نمودن چه حد و اندازه دارد
[illegible] باید که بمجرد وصول فرمان شاهی موضع مذکور
[illegible] سمت مذبور چنانچه که در قبض خود آورده باشد
[illegible] دنبال متعلقان حکومت پناه موصی الیه نماید
[illegible] باز فریاد آمدن ندهد تاکید بلیغ شناسد تادانند
تاریخ ۹ ماه ربیع الاول سنه ۱۰۸۶
حضور خورشید ظهور اشرف اقدس [ समासांत* ]

[ पाठविर तीन फा. शि.* ]

[ सारांश* ]

२ रा अली आदिलशाह → देसाई परगणे लक्ष्मेश्वर [illegible]

उपर्युक्त मामल्यापैकीं गुत्तल समत खवासखान वझीर [illegible] हूम खान मुहम्मद याचे इतर मुलगे यांजकडे फर्मा[illegible] आहे. सध्यां हुजूरास समजलें कीं, त्यानें पुंडाव्यानें [illegible] व उपर्युक्त समतेतील गांवें आपल्या ताब्यांत घेतलीं आहेत. वजी[illegible] हुकूमत पनाह व मरहूम खान मुहम्मदचे इतर मुलगे यांजकडे [illegible] तीमधील गावें व फतहपूर त्यानें पुंडाव्यानें आपल्या ता[illegible] केवढें धाष्ट्र्य ? आतां हें फर्मान पोहोंचतांच उपर्युक्त मौज[illegible] समतेमधील गावें—जीं ताब्यांत घेतलीं आहेत तीं तशी[illegible] हाच्या मुतालिकांचे ताब्यांत द्यावीं. या बाबतींत पुन्हां [illegible] नये. सक्त ताकीद जाणावी. ता. ९ रबिलावल सन [illegible] सु. १०७५. हु९.

---

१ पाठीवर कामडींत ಫತ್ತೆಪುರವನು ಬಿಡು ಯಂಬ [illegible] ಕೆಂಚಣ ಗೌಡರಿಗೆ ಶಾಕಿತಿ ಫರ್ಮಾನು व मोडींत ' फर्मान ' अ[illegible]

ले. २७ सु. १६७५ } २७ { श. १५९७ ज्येष्ठ शुद्ध ११
हि. १०८६ रबल ९ } { इ. १६७५ मे २५

بسم الله الرحمان الرحيم
الملک لله

[ ना, शि. * ]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب عاملان حال و استقبال و کارگران معامله بنکاپور و حصار رتیهلي و حصار محمد کوت عرف ماسور و حصار هری‌هر و معامله سلطان نگر عرف بسواپتن آنکه از شهور سنه خمس سبعین و الف درین ولا لنگن گونده فرزند هنمنت گونده بدرگاه معلی التماس نمود که دیسگتی و بعضی میراث های سمت های معامله مذکو[ر] ... ... ... قدیم الایام از بزرگان خود بهوگوته روان بود درین وقت چکن گونده برادرم حرام خواری پیدا نموده در ولایت متمردی می نمود بعده بر متمرد مذکور از حضور نامزدی فرستاده سزا داده میراث ها معه حق لوازمه و انعامات امانت فرموده اند چون بر افعال ناشایسته خود سزا یافت درین وقت میراث های محلات مذکور و میراث دیسگت سمت گوتل معامله بنکاپور و حصار محمد کوت و حصار رتیهلی معه هوس‌باوین به شیخ احمد حاجي مبارک و دیسگت سمت تلولي و سمت هرگلی معه حصار هولل و [ سمت ] ... ... معامله بنکاپور و دیسگت حصار هری‌هر به نواب عبدالکریم بهلول خان روان شده است چون خود کرسی زاده درگاه بر خدمت پادشاهی ثابت‌قدم ام نظر عنایت فرموده میراث بزرگان خود معه حق لوازمه و انعامات و انبلی و بعضی بدستور بهوگوته بزرگان خود بخود مرحمت باید فرمود خارج این موضع تنبهلی سمت گوتل بانعام خود مرحمت شود بنابران از راه مراحم پادشاهانه و فرط عواطف خسروانه میراث دیسگت سمت گوتل و حصار محمد کوت عرف ماسور و حصار رتهلی معه هوس‌باوین از شیخ احمد حاجي مبارک و دیسگت سمت تلولی [ و سمت هرگلی ] ...... معه حصار هولل

و سمت هورلی پوتہ معاملہ بنکاپور و دیسگت حصار هری‌هر از نواب عبدالکریمؒ بہلول خان دور نموده ان ... ... دیسگت و بعضے میراث‌های سمت هاویری کاگنیلہ داخل موتے بینور و سمت ترس و سمت نرے‌کل و سمت کرور خرد کاردگی کمتران معاملہ بنکاپور و سمت چنگوتی و سامرانی و حصارهری[هر سمت] رانے‌بینور و سمت کرور بزرگ حصار رتیهلی و معاملہ سلطان‌نگر عرف بسواپتن داخل هولے هونور معہ انعامات و ورتنہ و حق‌لوازمہ و بعضے بدستور بہوگوتہ و انبلی سمت مللی داخل ...... [بدری بزرگ] و موضع اهرنی و موضع بنکاپور و قریات چوتی جملہ چنانچہ بہ چکن گونده بہوگوتہ و جاری بود بهمان طریق بہ لنگن گونده فرزند هنمنت گونده مقرر و مرحمت فرموده شده است می باید کہ حسب المسطور دنبالہ نمایند و روان دارند خارج این موضع تمبهلی سمت کوتل بابت خواص خان وزیر حکومت و بعضے فرزندان مرحوم خان محمد بانعام لنگن گونده مذکور مع کل باب خارج تنباکو و تیپ برگ زکوة و انعامات مرحمت فرموده دهانیده شده است دنبالہ نمایند و بعد او باولاد و احفاد او جاری سازند و عذر فرمان هر سالہ ننموده بهمین فرمان روان دارند و تعلیق نوشتہ گرفتہ اصل فرمان باز گذارند تادانند برحکم فرمان اشرف اقدس همایون اعلی روند تحریراً فی تاریخ نهم شهر ربیع الاول سنہ ۱۰۸۶

[समासांत*] پروانگی حضور خورشید ظهوراشرف اقدس همایون اعلی[१]

[सारांश*]

२ रा अली आदिलशाह → अमलदार व नाडगीर मामले बंकापूर हिसार रट्टेहळ्ळी, हिसार मुहम्मदकोट ऊर्फ मासूर, हिसार हरीहर, मामले सुलतानंनगर ऊर्फ बसवापट्टण

१ पाठीवर कानडींत ಚಿಕಪ ಗೌಡರ......ವಂತ್ರದೊಳಗೆ ಮಹಲೆ ಮಹಲು ಯಿವೂನತ್ತಿ ಆಗಿಯಿದಲ್ಲಿ ದುಂಬಾಲೆ ಮಹಲೆ ಮಹಲಿ ಮಾಡಿಕೊಳಿ ಯಂಬ ಹಾಗೆ ಫರ್ಮಾನು ಸನ್ನ ೧೦೮೬ असा शेरा

यावेळीं हनुमंतगौडाचा मुलगा लिंगणगौडा यानें हुजुरास विनंति केली कीं, मामले मजकूरा( बंकापूरा )पैकीं समतांची देसगत व इतर मिराशा ...... यांचा पूर्वीपासून आमच्या वाडवडिलांकडे भोगोटा चालं आहे. सांप्रत माझा भाऊ चिक्कगौडा यानें हरामखोरी करून विलायतेमध्यें बंड उठविलें. नंतर सद्‌रहू पुंडावर हुजुरून नामजदी होऊन त्यास शिक्षा केली आणि मिराशी, हकलवाजिमे व इनामें अनामत केलीं. त्यास आपल्या अनुचित कृत्याबद्दल शिक्षा मिळाली. आतां वरील महालांच्या मिराशा, मामले बंकापूरपैकीं गुत्तल समत, हिसार मुहम्मद्‌कोट, हवसभावीसह हिसार रट्टेहळ्ळी यांची देसगत, शेख अहमद् हाजी मुबारक याजकडे आणि तिळवळ्ळी समत, होळलच्या हिसारासह हडगल्लि समत, औरणी समत—सर्व समता मामले बंकापूर पैकीं—व हिसार हरीहर यांची देसगत, नबाब अब्दुल-करीम बहलोलखान याजकडे चालूं आहे. स्वतः हुजूरचा पिढीजाद् नोकर व बाद्‌शाही चाकरीवर दृढ आहे. तरी कृपादृष्टीनें स्वतःच्या वाडवडिलांची मिरास-हक लवाजिम्यासह—, इनामें, उंबळी व इतर वाडवडिलांच्या भोगोट्याप्रमाणें बहाल करावी. याशिवाय मौजे तंबहळ्ळि समत गुत्तल याचीही कृपा व्हावी. तरी समत गुत्तल हिसार मुहम्मद्‌कोट उर्फ मासूर यासह, हिसार रट्टेहळ्ळि होसभावी सह, यांची मिरास शेख अहमद् हाजी मुबारक याजकडून आणि समत तिळवळ्ळी, समत हडगल्ली...हिसार होळलसह, समत होरलीपोटी मामले बंकापूर, हिसार हरीहर यांची देसगत नबाब अब्दुल करीम बहलोलखान याजकडून दूर करून त्या व शिवाय हावेरी कागिनेले मोटेबेन्नूरसह, तडस, नरेगल, केरूर खुर्द, कारद्‌गी कमतरान—मामले बंकापूर, चन्दनगुती, सामराणी, राणे बेन्नूर समतेपैकीं हिसार हरीहर, केरूर बुद्रुक, हिसार रटेहळ्ळि, मामले सुलताननगर उर्फ बसवापटण, होळे होन्नूर, या समता व हिसार यांच्या देसगती व इतर मिरासी, इनामें, वर्तना, हकलवाझिमा व इतर भोगोट्याप्रमाणें, आंबली समत मलली ... बिद्री बुद्रुकसह, मौजे अहरणी, मौजे बंकापूर व कर्यात चोटी जुमला या गोष्टींचा भोगोटा ज्याप्रमाणें चिक्कण्णगौडाला चालूं होता तद्वत् हनुमंतगौडाचा मुलगा लिंगणगौडा यास मुकरर केला आहे. दुमाले करून चालूं ठेवावा. या शिवाय खवासखान वझीरे हुकूमत व महूरम खान मुहम्मद्‌चे इतर मुलगे यांजकडील गुत्तल समतेपैकीं मौजे तंबहळ्ळि लिंगणगौडास सर्व बाबी—तंबाकू, तीपबर्ग, झकात व इनामें

यासेरीज–सह इनाम दिलें आहे. दुमाले करणें व वंशपरंपरा चालविणें. ता. ९ रबिलावल सन १०८६ [ हि. * ], सु. १०७५. हुप.

ले. २८ सु. १०७६ } २८ { श. १५९७ ज्येष्ठ शुद्ध १४
हि. १०८६ रवल ११ } { इ. १६७५ मे २७

بسم الله الرحمان الرحيم

الملک لله

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب وزارت مآب النگن گونده فرزند هنمت گونده دیسای سمت گوتل و محلات آنکه از شهور سنه خمس سبعین و الف چون چکپ گونده بن هنمنت گونده برادر او حرام‌خوری پیدا کرده متمردی می نمود بعده از حضور پرنور برو نامزدی فرموده و اورا بسزا رسانیده میراث او و تمامی امانت فرموده شده بود چکپ گونده بد کردار سزا یافت و آن دولت‌خواه در دولت‌خواهی درگاه والا جاه راسخ نموده شد از روی مهربانی میراث دیسگت و حق لوازمه و ورته (تنه) و انعام و ابلے و بعضے میراث ها محلات که از بزرگان اوست چنانچه بچکن گونده بهوگوته بودند آن موجب باو مرحمت فرموده شده است می باید که حسب المسطور مقرر و مرحمت دانسته چنانچه چکپگونده مذکور بهوگوته و جاری بود همان طریق در قبض خود آورده در دولت‌خواهی درگاه فلک بارگاه ثابت قدم بوده باشد و خارج این موضع تنهای سمت مذکور مع کلباب خارج زکوة و انعامات بانعام او مرحمت فرموده شده است موضع مذکور در قبض خود در آرد و موضع فتح‌پور و تنهای سمت. گوتل کنچن گونده دیسای پرگنه لکهمیسر که از روی سرزوری قبض نموده است چه اندازه او دارد باید که موضع فتح‌پور و تنهای سمت مذکور در حال دنباله متعلقان امارت و ایالت پناه حکومت و عظمت دستگاه خلاصه خاندان عزت و نامداری نقاده دودمان شوکت و بختیاری قره باصره دولت و اقبال غره ناصیه عظمت و اجلال سر آید برگذیده خوانین عالی مقدار فارس میدان شجاعت عنوان صحیفه شهامت انیس

مجلس خاص جلیس همجلیس اختصاص نگین خاتم جاه و
تمکین مدبر اقالیم الارضین دستور عظیم الشان شایستم عواطف
بے پایان مشید قواعد کامکاری ممهد مراسم جهانداری موسس
مبانی خلافت عالی رتبت معالی مرتبت مختار الدولم السطانیم
مختار الحضرت الخاقانیم عالی شان والاقدر بلند مکان قدوه خوانین
زمین و زمان مبارزالدین خواص خان وزیر حکومت نماید و
جهت مزید سرافرازی او تشریف و معتاد باو از حضور پرنور
فرستاده شده است باخذ و لیس آن سرافراز و سر بلند گردد
تادانند برحکم فرمان اشرف رود تحریراً فی ۱۱ ربیع الاول سنم
۱۰۸۹

پروانگی حضور خورشید ظهور اشرف اقدس همایون اعلی

[ सारांश* ]

सिकंदर आदिलशाह → हनुमंतगौडाचा मुलगा लिंगणगौडा देसाई समत गुत्तल व महाल.

हनुमंतगौडा याचा मुलगा चिकणगौडा— लिंगणगौडाचा भाऊ—यानें हरामखोरी करून बंडखोरी सुरू केली तेव्हां त्यावर हुजरून नामजदी होऊन शिक्षा झाली व व सर्व मिरास अमानत केली. लिंगणगौडा एकनिष्ठ होता. तेव्हां चिकणगौडा मिराशी वगैरे जें भोगत होता तें सर्व लिंगणगौडास बहाल केलें आहे. त्यानें तें सर्व ताब्यांत घेऊन एकनिष्ठा दाखवावी. या शिवाय वरील समतेंतील तंबहळ्ळी हें गांवही त्यास दिलें आहे. गुत्तल समतेमधील मौजे फतहपूर लक्ष्मेश्वरचा देसाई कंचनगौडा यानें जबरदस्तीनें ताब्यांत घेतलें आहे. हें त्याचें केवढें धाष्टर्य ? आतां फतहपूर तावडतोब मुबारिझुद्दीन खवासखान वझीरे हुकूमत याच्या ताब्यांत यावें. बहुमानासाठीं हुजुरून तशरीफ पाठविली आहे. तिचा स्वीकार करून त्यांत स्वतःचा उत्कर्ष समजावा. ता. ११ रबिलावल सन १०८६ [ हि.*], सु. १०७५. हुप.

| | | |
|---|---|---|
| ले. २९ | २९ | श. १५९८ आश्विन वद्य १० |
| जु. १९ शाबान २४ | هو | इ. १६७६ आक्टोबर २२ |

[ वा. फा. शि.* ]

زبدة الاقران لنگینا گونڈ مستمال بوده بدانند کہ چون
درین ولا سیادت و نجابت پناه رفعت و معالی دستگاه خان

شجاعت نشان شرزه خان بیاوری طالع بدرگاه سلاطین سجده گاه
التجا آورده بجهت مدافعه عبدالکریم لئیم که نمک بحرامی و
زیاده سری قلعه بیجاپوررا بتصرف خود در آورده و عدالت
پناه را در قید خود داشته استمداد نمود از انجا که از پیشگاه
خلافت و جهانبانی حکم جهان مطاع گردون ارتفاع کرامت صدور
یافته که عبدالکریم ناعاقبت اندیش را مستاصل نموده و عدالت
مرتبت را از قید او خلاص ساخته مدار مهام یکی از دکهنیان
مقرر نمایند و پیش نهاد خاطر این جانب (انجانب؟) نیز همین
مطلب است که خانه عدالت پناه پا برجا باشد لهذا لوازم امداد
و اعانت خان معزالیه به فعل آورده بجهته استخلاص عدالت
مرتبت و تسخیر قلعه از دست عبدالکریم مرقوم رخصت نمودیم
باید که خاطر خود بهمه جهت جمع داشته و از صلاح شرزه خان
بیرون نبوده در استیصال عبدالکریم و استخلاص عدالت پناه
سعی فراوان بجا آرند و درخور خدمات از جناب سلطنت و
خلافت امیدوار نتایج باشند و تا رسیدن عدالت پناه پس از
بلوغ مدار مهام بیجاپور بخان مومی الیه اعتبار نمایند تحریر
فی تاریخ ۲۴ شهر شعبان سنه ۱۹ قلمی شد

[ सारांश* ]

खान जहान बहादुर → लिंगणगौडा

सध्यां शर्झहखानानें त्याच्या सुदैवानें दरगाहाकडे अर्ज करून अब्दुल करीम—यानें निमकहरामी व दांडगाई करून विजापूर किल्ला आपल्या ताब्यांत घेतला व अदालत पनाहा( सिकंदर आदिलशाहा )स स्वतःच्या कैदेंत टाकिलें होतें—यास दफा करण्यासाठीं मदत मागितली. दरगाहाकडून आम्हांस हुकूम आला आहे कीं, अब्दुल करीमचा नाश करून अदालत मर्तबतास कैदेंतून मोकळें करावें व प्रधानकी ( मदार महाम ) दक्षिण्यां-पैकीं कोणा एकास मुकरर करावी. त्यांचीहि अदालत पनाहाचे कुल कायम असावें अशीच इच्छा आहे. तेव्हां उपर्युक्त खानास मदत करणें आम्हांस आवश्यक झाल्यामुळें अदालत मर्तबतना सोडविण्यासाठीं व

विजापूरचा किल्ला अब्दुल करीमच्या हातून हिसकाविण्यासाठीं निघालों आहों. स्वतःचें मन सर्व तऱ्हेनें संतुष्ट ठेवून शर्इहखानाच्या सल्ल्याबाहेर जाऊं नये, अब्दुल करीमच्या नाशासाठीं व अदालत पनाहास सोडविण्याचा खूप प्रयत्न करावा आणि या राज्याच्या चाकरीचे उमेद्वार असावें. तसेंच अदालत पन्नाह वर्यांत येईतों विजापूरची प्रधानकी उपर्युक्त खानाकडे आहे अशी खात्री ठेवावी. ता. २४ शव्वाल सन १९ जुलूस [आलमगीरी *]

ले. ३० }
हि. १०९१ जिल्हेज २५ }
३०
{ श. १६०२ पौष वद्य १२
{ इ. १६८१ जानेवारी ६

آنها نزد برابر نواب مشاراليه آمده مصلحت پادشاهی بجا آورده خدمت و دولتخواهی خود ظاهر سازند که از روی خدمت سرافرازی آنها خواهد شد تادانند تحريراً فی التاريخ ۲۵ شهر ذيحجه سنه ۱۰۹۱

پروانگی حضور خورشيد ظهور اشرف اقدس همايون اعلی

[ सारांश* ]

सिकंदर आदिलशाह → ?

......... त्यांनीं उपर्युक्त नबाबापाशीं येऊन पादशाही मसलत नीट बजावून स्वतःची निष्ठा व सेवकत्व व्यक्त करावें म्हणजे त्याप्रमाणें उत्कर्ष होईल. ता. २५ जिल्हेज सन १०९१ [हि.* ]. हुप.

ले. ३१ }
जु. ३२ जवल ४ }
३१
{ श. १६१० फाल्गुन शुद्ध ६
{ इ. १६८९ फेब्रुवारी १५

نقل پروانه رفعت پناه نواب قاسم خان

زبدالاقران هنونت گوندا بعنايت و التفات اميدوار بوده بداند که او بشرط خبرداری بودن از ... ... ديسموکهی سرکار بسواپتن مقرر نموده شده بايد که بمجرد رسيدن اين پروانه يک صد سوار و پانصد پياده نوکر خود را نزد رفعت [*و] شجاعت پناه غازی بيگ قلعه‌دار بسواپتن بفريسند که باتفاق

مشارالیہ از ملک پادشاهی خبردار باشند و رسید سوار و پیادہ بمہر غازی بیگ حاصل نمودہ نزد این جانب ارسال دارد کہ درین ضمن باعث مجرای آن زبدۃ الاقران خواهد بود و نگذارد کہ احدی زمین داران فساد شود اورا تنبیہ نماید و روز بروز حقیقت آنجا را معروض برداشتہ باشد درین باب تاکید داند تحریر فی بتاریخ چہارم شہر جمادلاول سنہ ۳۲ جلوس والا

[ फार्सी मजकुराखाली कानडींत* ]

ಜಬದದುಲ ಯಕರಾನ ಲಾಯಕುಲ ಯಿನಾಯತು ಹನುಮಂತ್ರ ಗವುಡ ದೆಶಾಯಿ ಪರಗಣೆ ಗುತ್ತಳ ಬಯಿನಾಯತು ಯಿಲ್ಕಿತಿಫಾತು ಅಮೆದವಾರ ಬೂದೆ ಬಿದಾನದ ಯೀ ಮರ್ಯಾದೆಯುಲ್ಲು ಲಸ್ಕರ ಮನಸೂರ ಸಹಾ ಕುಚು ಮಾಡ್ಸಿ ಬಾಳಾಪುರದ ಪ್ರದೆಶಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದೆವಾಗಿ ಆ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ರಾಜ್ಯ ಬಸವಾಪಟಣ ಮೊದಲಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಗ-ಮನಯಿತವಾಗಿ ಯಿತ್ಯಾದಿಕೆ ಪಾಳ್ಯಗಾರ್ರಯಿಂದ ಲ್ಲೂ ಅವರೊಧ ಕಪ್ಪದಹಾಗೆ ಕಾವಾಡುವ ಭಾರ ನಿಮಗೆ ಯಿಥೆ ಯಾದಕಾರಣ ನಿಂಮ್ಮ ಬಗೆ ಕೆಲವು ಫೌಜು ನುರು ಸ್ವಾರ ಅಯಿನುರು ಮಂದಿ ಮಜಬುದಿ ಯಾಗಿ ಆ ಸಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಯಿದ್ದು ದಿವಾಣದ ಸಿಮೆಗೆ | ತೊಸಿಸು ನಡುಸಿದ ವರ್ರಗೆ | ತಂಬಿಮಾಡುಸುವದು ಸರ್ರಯೆಸ್ಟೆ? ಯಿದ್ದು ಕಾರುಣವೆ ಬಸವಾಪಟಣದ ಸಿಮೆ ದೆಶಾಯಿಕ್ಕೆ ಯಿನಾಯಿತು ಮಾಡಿ ಯಿಹದಂನು ಯಿ ಸದರ ಯೀ ಅರ್ಥಗಳಿಗೆ ಯಾವದರಲ್ಲಿ ಸುಬಗತೆಯಾಗಿ | ವಿಲಾಯತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಜೇಲ್ಲವ ನಡುದರ್ರೆಯಿದರ ಜವಾಬು ನಿವು ಮಾಡುಬೆಕಾದೀತು ಮೆಲಾದ ವಿವರ ನಿಂಮ್ಮ ವಕಿಲು ಬರೆಲಾಗಿ. ಅಂತ್ರಃಕರುಣಕೆ ತಾಹಾಗೆ ಮಾಡುವದು ಮತು ನಿವು ಕಳುಹುವ ಸದರ ಯೀ ಫೌಜು ಕಿಲೆದಾರನ ಯಿತಪಾಖಿಲಿ ನಡುವಹಾಗೆ ಮಾಡಿ ಫೌಜು ಅಲ್ಲಿ ಶೆರ್ರದಕೆ ರಸಿದಿ ಹುಜುರು ಬರದು ಕಳುಹುಸುವದು ता ४ माहे जमादिलवल

[ सारांश* ]

कासिमखान → हनुमंतगौडा

सरहद्दीवर खबरदार राहण्याच्या अटीवर त्यास बसवापट्टण सरकारची देशमुखी मुकरर केली असल्यानें हा परवाना पोहोंचतांच त्यानें आपल्या नोकरांपैकीं १०० स्वार व ५०० प्यादे बसवापट्टणचा किल्लेदार गाझी बेग याजपाशीं पाठवावे. त्यांनीं मशारनिल्हेबरोबर पादशाही मुलखांत खबरदार रहावें. स्वार व प्यादे पावल्याची रसीद गाझी बेगच्या मोहोरेनिशीं

घेऊन आमचेकडे पाठवावी. यामुळें त्याचें काम पसंतीस येईल. कोणाही जमीनदारास बंड करूं देऊं नये. त्यास तंबी धावी व रोजच्या रोज त्या बाजूची हकीकत लिहीत जावी. ता. ४ जमादिलावल जुलूस ३२ [ आलमगीरी* ].

| | | |
|---|---|---|
| ले. ३२<br>जु. ४२ शाबान १८ | ३२ | श. १६२० माघ वद्य ५<br>इ. १६९९ फेब्रुवारी ९ |

متصدیان مهمات حال و استقبال و دیسایان و مقدمان و مزارعان و رعایای پرگنه بسواپتن سرکار کرناتک صوبه دارالظفر بیجاپور بدانند که چون بموجب سید قاسم خان والیخان مرحوم خدمت دیسمکهی پرگنه مذکور زبدةالاقران هنونت گوندا مقرر است بنابران خدمت مرقوم را بشرط دولت خواهی سرکار والا و آبادانی رعایاء بدستور سابق بنام مومی الیه بحال داشته بدید (باید) که مشارالیه را بدستور قدیم دیسمکه آن محال دانسته دست تعدی اورا در امور تعلقه خدمت مسطور قوی مطلق شناسد از سخن و صلاح دید حسابی او بیرون نروند درین باب تاکید البته (دانسته) حسب المسطور عمل نمایند تحریراً فی التاریخ هزدهم شهر شعبان المعظم سنه ۴۲ چهل و سه قلمی شد

[ सारांश* ]

? → मुतसद्दी, देसाई, मुकदम, शेतकरी व रयत परगणे बसवापटण सरकार कर्नाटक सुभा दारुज्जफर बिजापूर

परगणे मजकूरच्या देशमुखीची चाकरी सय्यिद कासिमखान वालीखान मरहूम याच्या सनदेप्रमाणें हनुमंतगौडा याजकडे मुकरर आहे. आतां वरील चाकरी सरकारशीं निष्ठा व रयतेची आबादानी या दोन गोष्टींच्या अटीवर त्यास बहाल केली आहे. तरी उपर्युक्त गृहस्थास पूर्वीप्रमाणें या महालाचा देशमूख समजून त्या बाबतींतील त्याच्या करण्यास प्रमाण मानावें. त्याच्या सल्ल्याबाहेर जाऊं नये. ता. १८ शाबान सन ४२ जुलूस.

| | | |
|---|---|---|
| ले. ३३<br>जु. १ जखर ४ | ३३<br>حکم لله | श. १६२९ भाद्रपद शुद्ध ५<br>इ. १६५८ आगस्ट २१ |

مطیع الاسلام زبدة الاماثل هنونت گوندا دیسائی گوتل و غیره
بعنایت پادشاهانه امیدوار بوده بداند التماسی که بدرگاه جهجاه
رسال داشته بود از نظر انور جهان پرور گذشت رفاقتی که
با پردل خان جهت کار پادشاهی نموده این معنی در بارگاه
عظمت و جاه مستحسن افتاد و جمیع مطالب او بوساطت
ونکت راو معروض جناب خلافت جهان پیرا گردیده درجه پذیرائی
یافت و بصدور این فرمان مکرمت عنوان عز افتخار بخشیدیم
باید که بمجرد وصول این منشور مکرمت دستور بخاطر جمع و
بمال امیدواری با جمعیت شائسته بحضور پرنور بیاید که پس از
ادراک شرف ملازمت مورد نوازش و عنایات خواهد شد چهارم
شهر جمادی الاخری سنه احد جلوس والا قلمی شد[1]

[ सारांश* ]

१ → गुत्तल व इतर ठिकाणचा देसाई हनुमंतगौडा.

त्यानें दरगाहास अर्जी पाठविली ती नजरेखालून गेली. पादशाही कामासाठीं पुरदिलखानास साथ दिली ती हुजुरास पसंत पडली. त्याच्या कित्येक मागण्या वंकटरावाच्या मध्यस्थीनें कळून व त्यांचा विचार होऊन या फर्मानाच्या रूपानें आम्ही त्यास मान देतों. हा फर्मान पोहोंचतांच त्यानें संतुष्ट मनानें योग्य अशी जमेत घेऊन हुजूर यावें. हुजूरच्या चाकरीस आल्यावर नावाजणी व कृपा होईल. ता. ४ जमादिलाखर सन १ जुलूस.

---

१ पाठीवर मोडींत 'फर्मान हणमतगौडाचे नावीं खातिरजमा राहून हुजूर येणे मतलब हसील होईल' असा मजकूर.

# २ गदग–देसाई

या प्रकरणांत समाविष्ट केलेले कागद सोरटूर–वस्तुतः गदग– ( जि. धारवाड ) येथील श्री. वेंकटाद्री श्रीनिवास बहादुर देसाई यांजकडे मिळाले. यांतील कांहीं कागद प्रत्यक्ष राजकीय तर कांहीं कारभारविषयक व आर्थिक स्वरूपाचे आहेत. दोहोंतही नावीन्य भरपूर आहे.

१

| | | |
|---|---|---|
| ले. ३४<br>हि. १००९ रमजान १२ | هوالخليل<br>الملک لله | श. १५२२ फाल्गुन शुद्ध १४<br>इ. १६०१ मार्च ७ |

[ ना. अ. शि.* ]

حضرت نواب کامیاب آفتاب

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب دیسایان و مقدمان [ پرگنه گدگ ] ... پرگنه مذکور که امانتست از شهور سنه احدی الف بحواله خان عالیشان اخلاص خان فرموده شده است می باید که در متابعت ایشان بوده باشند بر حکم فرمان همایون ... [ روند فی ] التاریخ دوازدهم شهر رمضان المبارک سنه تسع و الف سنه [۱۰۰۹] [ २ शि.* ]

پروانگی حضور اشرف اعلی[१] [ समासांत* ]

[ फार्सीखालीं मोडींत* ]

ई फर्मान हुमायून सरफ सदूर याफ्त बजानीब देसाइयानी व मोकद्मानी पा। गदग अंके पा। मजकूर बाबती अमानत अज सुहूर सन इहदे अलफ खान आलीशान येखलासखानाचे हवाला केले असे तरी त्यचे जफ्तातु चालिजे बरहुकूम फर्मान हुमायून रवद छ १२ रमजान पा। हुजुरू

२

| | | |
|---|---|---|
| ले. ३५<br>हि. १०११ रमजान ४ | هوالخليل<br>الملک لله | श. १५२४ फाल्गुन शुद्ध ४<br>इ. १६०३ फेब्रुवारी ५ |

[ ना. अ. शि.* ]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب دیسایان و مقدمان پرگنه گدگ آنکه قصبه و چهارده موضع قریات پرگنه

---

१ पाटीवर فرمان همایون व मोडींत 'पौ छ ११ सौवाल ' असे शेरे.

مذکور بابت امانت از شهور سنه ثلاث و الف در وجه استقامت
شجاعت و ایالت دستگاه رفعت و حکومت پناه فرزندی المختص
لعنایت الملک المنان خان عالی شان سعادت نشان رفیع القدر و
المکان مصطفی خان مرحمت فرموده شده است دنبالہ نمایند
و بتصرف موصی الیه گذارند برحکم فرمان همایون روند تحریرا
فی رابع شهر رمضان المبارک سنه ۱۰۱۱ [ ३ शि.* ]

پروانگی حضور اشرف اقدس همایون اعلی [समासांत*]
باعلام خان عالی شان رفیع القدر و المکان شاهنواز خان مجلسی
حضور

[ फार्सीखाली मोडीत* ]

ई फर्मान हुमायून सरफ सदूर याफ्त बजानीब देसाइयानी व मोकद्-मानी पा। गदग अंके कसबा व चौदा मवाजे कर्याती पा। मजकूर बाबत अमानत अज सुहूर सन सलास व अलफ दर वझ इस्तकामत सुजाअत व अयालत दस्तगाह वा रफअत हुकूमत इतिबाह फरजंदी खान आलीशन सादतनिशान मुस्तफाखानासी मरहमत फर्माविले असे हुवाला कीजे बर-हुकूम फर्मान हुमायून रवंद छ ४ रमजान पा। हुजुरू बा। खान आलीशान रफअल मकान शहनवाजखान मजालसी हुजुरू

२

| | | |
|---|---|---|
| ले. २६ सु. १००५<br>हि. १०१३ जिल्हेज ५ | هوالخلیل<br>الملک لله | श. १५२७ वैशाख शुद्ध ६<br>इ. १६०५ एप्रिल १४ |

[ ना. अ. शि.* ]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب کارکنان پرگنه
کدگ آنکه از پوجاسری سرستی شهور سنه خمس الف تقسیم موضع
سوماپور اعمال پرگنه مذکور بابت دونفر سلحداران که ایشان
خود گذشته کرده مبادله گرفته در وجه بدل مشاهره بابت سدی
هلال نایب نظام شاهی لشکری جدید تعین ورقی سنه ثلاث
الف و نزد خلوت [ سری ] خواجه سدی عیش جمع رکاب
چاکر مبلغ شش صد هن آنرا شصت نورس شش هن دهانیده
شده است

بابت سدی صندل(؟) بدرالدین بابت سدی جوهر ... مبلغ
چهار صد هن آنرا چهل چهار دویست هن آنرا [ بیست ]
نورس چهار هن دو نورس دو هن

استوا

در فرمان تقسیم موضع اومجی قلعہ باداوی مسطورست
می باید کہ تقسیم موضع مذکور چنانچہ ذکر رفتہ دنبالہ
نمایند برحکم فرمان همایون زوند... مطابق الخامس شهر ذوحجہ
سنہ ۱۰۱۳ [२ शि.*]

پروانگی حضور اشرف اعلی باعلام خان [ समाप्त* ]
عالی شان رفیع القدر و المکان اخلاص خان امیر جملہ[१]

[ सारांश* ]

दुसरा इब्राहीम आदिलशाह → कारकून परगणे गदग

या परगण्यांतील सोमापूर गावची वाटणी—ज्यांनीं मोबदला घेऊन स्वतःच ती सोडून दिली आहे अशा—दोन शिलेदारांत विभागली होती. आतां त्यांच्या वाटणीची रकम ६०० होन =६६ नौरस ६ होन—सिद्दी हिलाल बद्रुद्दीन याचे ४०० होन =४४ नौरस ४ होन व सिद्दी जौहर .... याचे २०० होन =२२ नौरस २ होन—पगार म्हणून सिद्दी हिलाल नायब निजामशाही लष्करी—हा सु. १००३ पासून खिल्वत सरा खाजा सिद्दी ऐश याजवळ नेमला आहे—यास दिली आहे. याचा शेष बदामी किल्ल्यापैकीं उमजी गावच्या वाटणीचे फर्मानांत लिहिला आहे. तरी वर सांगितल्याप्रमाणें वाटणी दुंबाला करावी. ता. ५ जिल्हेज सन १०१३ [हि.*], सु. १००५. हुपं आणि अमीर जुमले इख्लासखान याच्या माहितीनें.

४

| | | |
|---|---|---|
| ले. २७ सु. १०१२<br>हि. १०२० जिल्काद १६ | هوالخلیل<br>الملک لله | श. १५३३ पौष वद्य २।३<br>इ. १६१२ जानेवारी २० |

[ ना. अ. शि.* ]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب ملک شیردل
حوالدار و کارکنان معاملہ تورگل آنکہ از پوجا سری سرستی

१ पाठीवर २ शिक्के आणि '... रीख ५ मा ... सलास अशार वा अलफ, सबत दफ्तर सुद, बार मश्रीफ, सुरू, شد رجوع, बार दफ्तर खास', व एक अनोळखी फार्सी असे शेरे.

شهور سنہ اثنی عشر و الف موضع منگوار پرگنہ گدگ مقاصا علی خان بن جان علی لشکری افراد کہ درین وقت مضافات معاملہ مذکور شدہ بود دور نمودہ باز تحت پرگنہ مذکور مقرر فرمودہ شدہ است می باید کہ شما دخل در دیہ مذکور ننمایند و دیگر روشن شدہ کہ برای زر جنگ‌پتی دیہاء پرگنہ مذکور تحصیلدار از معاملہ مذکور فرستادہ اند بشما چہ نسبت دارد زر مذکور را دیسای پرگنہ مذکور بوصول رسانیدہ مرسول حضور خواهد نمود شما تعلق ندارد مزاحم نشود و دیسای معاملہ مذکور کہ از روی زیادتی گاوگوروی موضع کوچ گیرہ و موضع توپدکریهتی و موضع بلی‌وار پرگنہ مذکور بغارت آوردہ و بعلت لوازمات خود تشویش بدیہاً پرگنہ مذکور می رساند چہ حد و اندازہ او باشد اورا با دیہاً گدگ نسبتی ندارد آنچہ گاوگوروی دیہاً بردہ باشد یک بیک باز دهانند و بعلت لوازمات مزاحم بدیہاً پرگنہ مذکور و تشویش دادن ندهند درین باب تاکید بلیغ دانستہ برحکم فرمان همایون [رونہ تحریراً] فی تاریخ المذکور مطابق السادس عشر شہر ذوالقعدہ سنہ ۱۰۲۰ [ २ शि.* ]

[समासांत*] پروانگی حضور اشرف اعلی باعلام خان عالی شان رفیع القدر و المکان اخلاص خان امیر جملہ

[ सारांश* ]

दुसरा इब्राहीम आदिलशाह मामले तोरगळचा हवालदार मलिक शेरदिल व कारकून.

अलीखान बिन जानअली लष्करी अफराद याच्या मुकाशाचा गांव मंगवाड परगणे गदग—हा तोरगळ मामल्यांत जास्त दाखल केला होता—हा पुन्हां गदग परगण्याखालीं दिला आहे. तरी तुम्ही त्याबाबत ढवळाढवळ करूं नये. तसेंच आम्हांस समजलें कीं, उपर्युक्त परगण्यांतील गांवांवरील जंगपट्टीच्या पैशासाठीं तुम्ही उपर्युक्त मामल्यांतून तहसीलदार पाठविला आहे. तुम्हांस याशीं काय संबंध? उपर्युक्त परगण्याचा देसाई पैसा वसूल करून हुजूर पाठवून देईल. तुमचा कांहीं संबंध

नाहीं. अडथळा करूं नये. उपर्युक्त मामल्याच्या देसायानें जुलमानें कोचगेरे, तूपदकरीहट्टी व बलेवाड–परगणे मज़कूर–येथील गुरेंढोरें गारद केलीं आहेत आणि आपल्या लवाजिम्यांच्या सबबीवर उपर्युक्त परगण्यांतील गांवांना त्रास देत आहे. त्याचें काय हें धाष्टर्य? त्याचा गदग परगण्यांतील गांवांशी कांहीं संबंध नाहीं. गांवगना जीं गुरेंढोरें नेलीं असतील तीं एकूण एक परत देववावीं. लवाजिम्यांच्या नांवांखालीं ढवळाढवळ करूं किंवा त्रास देऊं नये. या बाबतींत ताकीद जाणून फर्मानाप्रमाणें चालावें. ता. २६ जिल्काद सन १०२० [हि.*], सु. १०१२. हुप व अमीर जुमले इख्लासखान याच्या माहितीनें.

५

| | | |
|---|---|---|
| ले. ३८ सु. १०१३<br>हि. १०२२ रजब ५ | هوالخليل<br>الملک لله | श. १५३५ भाद्रपद शुद्ध ६<br>इ. १६१३ आगस्ट ११ |

[ ना. अ. शि.* ]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب دیسایان پرگنه گدگ آنکه از پوجاسری‌سوستی شهور سنه ثلاث عشر و الف تقسیم موضع گوپال‌پور پرگنه مذکور بابت حسین خان بن شاه مراد لشکری ولای افراد که او بتاریخ ۲۹ ماه شعبان سنه ۱۰۲۱ میت شده در وجه بدل مشاهره باسم میرزا خان بن میر احمد شاه لشکری ولای افراد مقرر ورقی سنه المذکور جمع رکاب چاکرمبلغ یک صد پنجاه‌هن آنرا شانزده‌نورس شش هون دهانیده شده است

استوا

در فرمان تقسیم موضع اوکار پرگنه رایباغ مسطور است

می باید که تقسیم موضع مذکور دنبالم نمایند برحکم فرمان همایون روند تحریراً فی تاریخ المذکور مطابق الخامس شهر رجب سنه ۱۰۲۲ [ २ शि.* ]

[ समासांत* ] پروانگی حضور اشرف اقدس اعلی باعلام خان عالی شان رفیع القدر و المکان اخلاص خان امیر جمله[1]

१ पाठीवर ३ वा शि. आणि 'तेरीख ५ माहे रजब सन इसने असेरीन वा अलफ' व ले. ३६ प्रो इतर शेरे.

[ सारांश* ]

दुसरा इब्राहीम आदिलशाह → गदग परगण्याचे देसाई

अफरादांवरील मुख्य हुसेनखान बिन शाह मुराद लश्करी–हा ता. २९ माहे शाबान सन १०२१ रोजीं मयत झाल्यामुळें–याच्या बाबतींतील उपर्युक्त परगण्यापैकीं गोपाळपूरची १५० होन =१६ नौरस ६ होन येवढी वाटणी मुशाहिऱ्याबद्दल अफरादांचा मुख्य मीर्झाखान बिन मीर अहमदशाह लष्करी–हा कागदांत याच सनापासून लागला आहे–यास दिली आहे. हिची पूरणिका रायबाग परगण्यापैकीं उगार गांवच्या वाटणींत लिहिली आहे. तरी वरील वाटणी दुमाला करावी. फर्मानाप्रमाणें चालावें. ता. ५ रजब सन १०२२ [ हि.* ], सु. १०१३. हुप व अमीर जुम्ले इख्लासखान याच्या माहितीनें.

६

| | | |
|---|---|---|
| ले. ३९ सु. १०१४<br>हि. १०२३ रबल ७ | هوالخليل<br>الملک لله | श. १५३६ वैशाख शुद्ध ८<br>इ. १६१४ एप्रिल ७ |

[ ना. अ. शि.* ]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب کارکنان پرگنه گدک آنکه از پوجاسری سرستی شهور سنه اربع عشر الف تقسیم موضع گوپال پور اعمال پرگنه مذکور بابت زین العابدین شاه مراد سلاحدار که او غیر حاضر شده ازین سبب کشیده ازین جمله د وجه بدل مشاهره باسم شاه کمال الدین شاه اسمعیل لشکری جدید تعین ورقی سنه ثلاث عشر الف ولاء افراد جمع رکاب چاکر مبلغ یک صد و پنجاه هن آنرا شانزده نورس شش هن دهانیده شده است

استواء

سالینه یک هزار پانصد هن آنرا یک صد شصت شش نورس شش هن ازین جمله تقسیم موضع اوگار پرگنه رایباغ یک هزار سه صد و پنجاه هن آنرا یک صد پنجاه نورس باقی بازر در صدر مسطورست

می باید کہ تقسیم موضع مذکور چنانچہ ذکر رفتہ دنبالہ نمایند برحکم فرمان همایون روند [تحریراً فی التاریخ] المذکور مطابق السابع شهر ربیع الاول سنہ ۱۰۲۳

پروانگی حضور اشرف اعلی باعلام خان [समासांत*] عالی شان رفیع القدر و المکان اخلاص خان امیر جملہ[1]

[सारांश*].

दुसरा इब्राहीम आदिलशाह →गदग परगण्याचे कारकून

झैनुल आबिदीन शाह मुराद शिलेदार याच्या बाबतींतील उपर्युक्त परगण्य पैकीं गोपाळपूरची वाटणी हा गैरहाजिर झाल्यामुळें काढून घेऊन तीपैकीं १५० होन=१६ नौरस ६ होन येवढा भाग मुशाहिरा म्हणून अफराद्यांचा मुख्य व कागदीं सु. १०१३ पासून नेमला गेलेला शाह कमालुद्दीन शाह इस्माईल लश्करी यास दिला आहे. याची पूर्णिका अशी: यास सालीना पगार १५०० होन =१६६ नौरस ६ होन आहे. त्यापैकीं रायबाग परगण्यांतील उगार गावांतून १३५० होन=१५० नौरस द्यावयाचे. बाकी वर लिहिल्याप्रमाणें. तरी वर लिहिल्याप्रमाणें वाटणी द्यावी. ता. ७ रबिलावल सन १०२३ [हि.*], सु. १०१४. हुप. व अमीर जुम्ले इख्लासखान याच्या माहितीनें.

---

७.

| | | |
|---|---|---|
| ले. ४० सु. १०१४<br>हि. १०२३ रबल २५ | هو الخليل<br>الملك لله | श. १५३६ वैशाख वद्य १२<br>इ. १६१४ एप्रिल २५ |

[ना. अ. शि.*]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب کارکنان از جانب نرسنگ راو کولی نصب اند و دیسایان پرگنہ گدگ آنکہ از پوجا سری سرستی شهور سنہ اربع عشر الف شیخ مخدوم جنیدی سرگروہ جمع رکاب چاکر بدرگاہ معلی التماس نمود کہ موضع جتل پرگنہ مذکور خارج پیلیکتی و پاپیوشی میزبانی و گاو رادخانہ و جنگ پتی باقی کل باب دنبالہ بموجب فرمان سابق مقاصا نخود روانست چون دیہ مذکور در اصل خراب

---

१ पाठीवर ५ वा. शि. आणि मोडींत 'तेरीख ७ माहे रबिलावल सन सळास असेरीन वा अलफ' व ले. ३६ मो इतर शेरे.

७

است دیمن گونده و سدگونده پتیلان دیه مذکور بجهت وظیفه
و لوازمه پتیلگی بهم دیگر غرغشه می نمودند و از برای مشخش
این معنی بقصبه کندگول رفته از روی حق و راستی منقح
نموده بدیه آمدند ازین سبب از تهانه پرگنه مذکور شیرنی
می طلبند ازین ممر پتیلان و رعیای بیدل گشته بدر رفته دیه
خراب ساختند چه معنی دارد پتیلان مذکور را بعلت شیرنی
تشویش ندهند قول و استمالت داده آورده دیه مذکور
معمور و آبادان سازند و خوطه زکوت هر ساعت تشویش و
آزار می دهد چون موضع مذکور مع کل قانونات و جمیع لوازمات
خارج چهار باب باقی تمام دنباله مشارالیه بموجب فرمان سابق
روان باشد خوطه زکوت تشویش دادن وجه ندارد درین باب
تاکید بر خوطه نموده نگذارند که بعد ازین مزاحم شود درین باب
تاکید بلیغ دانسته برحکم فرمان همایون روند [تحریراً فی التاریخ]
المذکور مطابق الخامس عشرین شهر ربیع الاول سنه ۱۰۲۳ [*२ शि.]
پروانگی حضور اشرف اعلی باعلام خان [ *समासांत ]
عالی شان رفیع القدر والمکان اخلاص خان امیر جمله

[ सारांश* ]

दुसरा इब्राहीम आदिलशाह → नरसिंग कोळी याच्या तर्फेचे कारकून व देसाई परगणे गद्ग.

शेख मख्दूम जुनैदी सरगिरोह-जमा रिकाब चाकर यानें दरबारास विनंति केली कीं, वरील परगण्यापैकीं जितल हें गांव–बेलेकटी पापोशी, मेझबानी, गांव जर्रादखाना व जंगपटी या खेरीज बाकी–सर्व बाबींसह मुकासा म्हणून पूर्वीच्या फर्मानाप्रमाणे मजकडे चालूं आहे. हें गांव वास्तविक खराब असूनही या गांवचे पटेल देमनगौंडा व सिद्गौंडा पाटिलकीचा वजीफा व लवाजिमा याबद्दल एकमेकाशीं भांडत होते. त्याचा निवाडा करण्यासाठीं ते कुंद्गोळला गेले होते. तेथून निकाल करून घेऊन आले. म्हणून या परगण्याचें ठाणें शेरणी मागत आहे. पण यामुळें पटेल व रयत बाहेर पडून ठाणेदारांनीं गांव खराब पाडलें. याचा अर्थ काय ? शेरणीच्या कारणानें पटेल मजकुरांस त्रास देऊं नये. उलट त्यांना कौल देऊन व आणून गांव मामूर करावें. तसेंच झकातीचे खोत हरघडी त्रास देतात. पण हें गांव चार

बाबाशिवाय इतर सर्वांसह पूर्वीच्या फर्मानाप्रमाणें चालूं आहे. यामुळें खोतानें त्रास देण्याचें कारण नाहीं. या बाबतींत खोतास ताकीद करून त्यास ढवळाढवळ करूं देऊं नये. ता. २५ रबिलावल सन १०२३ [हि.*], सु. १०१४. हुप. व अमीर जुम्ले इख्लासखान याच्या माहितीनें.

---

८

ले. ४१ सु. १०१५ } هوالخليل { श. १५३७ वैशाख वद्य ९
हि. १०२४ रखर २२ } الملک لله { इ. १६१५ मे ११

[ ना. अ. शि.* ]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب کارکنان و دیسایان پرگنہ کدگ آنکہ از پوجا سری سرستی شہور سنہ خمس عشرالف موضع ملسمود ر پرگنہ مذکور بابت عبدالرحمان بن بابا لشکری افراد کہ او بتاریخ ۱۶ ماہ شوال سنہ ۱۰۲۳ خبر میت رسید در وجہ مقاصا بدل مشاھرہ باسم علی رضا بن اسحاق لشکری جدید تعین ورقی سنہ ثلاث عشر الف ولای افراد جمع رکاب چاکر داخل محصول [و*] نقدیات [و*] جمیع لوازمات بیت بیگار فرمایش و تحصیلی خارج بیلیکتی و پاپوسی میزبانی و گاوزرادخانہ و مقرر تحصیلی و کانکی پرکی و مایحتاج و ندی توکرہ و جنگ پتی باقی کل باب دنبالہ فرمودہ دھانیدہ شدہ است

استوا

مشارالیہ سالینہ شصت ہزار تنکہ انوا شش ہزار شش صد شصت شش نورس شش تنکہ ازین جملہ دیہ مذکور درصدر مسطوراست

می باید کہ موضع مذکور دنبالہ نمایند برحکم فرمان همایون روند تحریراً فی التاریخ المذکور مطابق الثانی عشرین شہر ربیع الثانی سنہ ۱۰۲۴ [ २ शि.* ]

[ समासांत* ] پروانگی حضور اشرف اعلی باعلام خان عالی شان رفیع القدر والمکان اخلاص خان امیر جملہ[१]

---

१ पाठीवर ६ वा. शि. आणि मोडींत ' तेरीख २२ माहे रबिलाखर सन अरबा अशारीन वा अलफ, सबत दफ्तर सुद, बार मश्रीफ, सुरू, رجوع شده, बार दफ्तर खास, बार सर दफ्तर ' व एक फार्शी अनोळखी असे शेरे.

[ सारांश * ]

दुसरा इब्राहीम आदिलशाह → कारकून व देसाई पा। गद्ग

अब्दुर्रहमान बिन बाबा लश्करी अफराद् हा ता. १६ माहे शव्वाल सन १०२३ला मेल्याची खबर आल्यामुळें त्याच्या बाबतींतील व उपर्युक्त परगण्यापैकीं मलसमुद्र हा गांव मुशाहिऱ्याबद्दल अली रजा बिन इसहाक लश्करी—याची अफरादांचा मुख्य अशी कागदी नेमणूक सु. १०१३ पासून झाली आहे—यास महसूल व नक्द् व लवाजिमे, वेठबेगार, फर्मायश, तहसीली या बाबींसह—इतर बाबी सोडून—दिला आहे. याची पूरणिका अशी : उपर्युक्त गृहस्थास सालीना पगार ६० हजार टंक=६६६६ नौरस ६ टंक आहे. यामधेंच वरील गांवाचा समावेश आहे. तरी वरील गांव दुमाला करावा. ता. २२ रबिलाखर सन १०२४ [ हि.* ], सु १०१५. हुप. व अमीर जुम्ले इख्लासखान याच्या माहितीनें.

---

| | | |
|---|---|---|
| ले. ४२ सु. १०१५<br>हि. १०२४ जवल १४ | ९<br>[ सारांश* ][1] | श. १५३७ ज्येष्ठ शुद्ध १५<br>इ. १६१५ जून १ |

दुसरा इब्राहीम आदिलशाह → गद्ग परगण्याचे कारकून व देसाई

शेख कबीर शेख ताजुद्दीन जुनैदी याच्या हवाला असलेला हसन अली बिन अब्दुल हुसेन लश्करी हा ता. २४ रबिलाखर [सु.*] सन १०१४ व [हि.*] १०२४ मध्यें वारल्यामुळें त्याजकडील मुद्दं...पर परगणे गद्ग हा गांव—कागदांत १०१२ सनामध्यें नेमलेला व मुहीउद्दीन अली शुजाअतखान याच्या हवाला असलेला—मुहम्मदखान बिन अलीखान अफगान यास मुशाहिऱ्याबद्दल दिला आहे. त्यास ७४। होन=आठ नौरस २। होन येवढी रकम दिली आहे. याची पूरणिका मौजे ... गाव परगणे मजकूरच्या वाटणीच्या

---

१ फार्सी मजकुराच्या आरंभीं ना. अ. चा व शेवटीं २ असे ३ फा. शि. पाठीवर आरंभीं ५ वा. शि. आणि मोडींत 'तेरीख १४ माहे जमादिलौवल सन अरबा असरीन वा अलफ', लेखांक ३६ प्रमाणें इतर व 'माहमदखान' असे शेरे.

फर्मानांत लिहिली आहे. ता. १४ जमादिलावल सन १०२४ [हि.*], सु. १०१५. हुप. व अमीर जुम्ले इख्लासखान याच्या माहितीनें.[1]

---

| | | |
|---|---|---|
| ले. ४३ सु. १०१५<br>हि. १०२४ जखर ७ | १०<br>[ सारांश* ] | श. १५३७ आषाढ शुद्ध ८<br>इ. १६१५ जन २४ |

दुसरा इब्राहीम आदिलशाह → कारकून व देसाई गरगणे गदग.

दाऊदखानाच्या हवाल्यांत असलेला दर्वेश बिन हाजी सैया लश्करी हा ता. २५ रबिलाखर [हि.*] सन १०२४ ला मेल्याची खबर आल्यामुळें त्याच्या बाबतींतील वरील परगण्यापैकीं हुइलगोळ मौजांतील ७५० होन = ८३ नौरस व ३ होन येवढी वाटणी—कागदांत सु. १०१४ पासून नेमलेला व मलिक अब्दुल कादिर याच्या हवाला असलेला—अब्दुर्रमजान बिन मिया अली लश्करी यास मुशाहिऱ्याबद्दल दिली आहे. याची पूरणिका अशी: यास सालिना २५ हजार टंक = २७७७ नौरस ७ टंक आहे. त्यांतच ही तक्सीम समाविष्ट आहे. ता. ७ जमादिलाखर सन १०२५ [हि.*], सु. १०१५. हुप. व अमीर जुम्ले इख्लासखान याच्या माहितीनें[2]

---

१ या व पुढील कित्येक फर्मानांतील भाषा, कालस्थलव्यक्ती सोडून दिल्यास मार्गे छापलेल्या ३१ फर्मानांसारखीच असल्यानें पुन्हां पुन्हां एकाच प्रकारचें लिखाण व सारांश छापण्यांत स्वारस्य नाहीं. शास्त्रशुद्धता व काटकसर या दोन्ही दृष्टींनीं अशा सर्व फर्मानांचा मूळ पाठ देऊन सारांश गाळावयास पाहिजे होता. पण तसें करतों तर बहुतेक महाराष्ट्रीय वाचकांची गैरसोय झाली असती; त्यांना कांहींच अवगमलें नसतें. म्हणून मूळ गाळून सारांश ठेवला आहे. ज्ञाते क्षमा करतील अशी आशा आहे.

२ फार्सी मजकुराचे आरंभीं ना. अ. चा व शेवटीं दोन मिळून ३ फा. शि., पाठीवर आरंभीं ६ वा. शि. आणि मोडींत ' तेरीख ७ माहे जमादिलाखर सन अरबा अशरीन वा अलफ ' व लेखांक ४१ प्रमाणें इतर, असे शेरे.

११

ले. ४४ सु. १०१६ } هوالخلیل الملک لله { श. १५३७ माघ वद्य १
हि. १०२५ मोहरम १५ } { इ. १६१६ जानेवारी २४

[ ना. अ. शि.* ]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب عاملان که از جانب نواب مستطاب معلی القاب اعتضاد الممالک اعتماد الدولت الکبری صاحب الکمالات الصوریه و الفضائل المعنویه رکن السلطنه القاهره موتمن الدولت قدوه خوانین بلند مکان نواب شاه نواز خان سر مجلسی نصب اند و دیسایان پرگنه کدگ آنکه از پوجا سری سرستی شهور سنه ست عشر و الف قبل ازین مابین موضع کورت کوته مقاصا حواله ملک عالی شان سعادت نشان میران محی الدین عبدالقادر [و] موضع نیل گند و موضع بیتور پرگنه مذکور منازعت سیم واقع بود در کارکرد ایاز مرحوم تهانداری ماضی...... باتفاق خلق جوار بر سر سیم رفتی ... نموده مردم موضع نیل گند و بهی تور سنگها حد محدود قدیم کارکرد کرنایک از روی زیادتی کشیده بود [ باید که ] ... ... قدیم نشانده حد محدود بدستور قرار دارد مطابق استقرار داشته ...... سیم مفروغ ساخته بود باز مردم هردو دیه بحرکت پیش آمده سنگها سیم کشیدند لهذا شیر ملک تهاندار ماضی بنظر آورده بدستور قدیم سنگها سیم نشانده بود درین وقت مردم بهردو دیه بحرکت تجدید سنگها کشیده زمین بسته و زور قابض ساخته اند.....باید که بمجرد وصول فرمان عظیم الشان تاکید بهردو دیه بواجبی نموده سنگها سیم برجاے قدیم مستقیم نموده مشخص غرغشه ساخته مردم موضع ... ... و قصبه مولگند و هردو دیه صدره آنچه بزور قابض گشته اند تاکید فرموده زمین سیم با محصول دنباله موضع کورت کوته نمایند درین باب تاکید بلیغ بلیغ دانسته بر حکم امر اشرف روند تحریراً فی التاریخ المذکور مطابق الخامس عشر شهر محرم سنه ۵[۱۰۲]

[समासांत*] پروانگی حضور اشرف اقدس همایون اعلی [
اعلام خان عالی شان رفیع القدر و المکان اخلاص خان امیر جمله[1]

[सारांश*]

दुसरा इब्राहीम आदिलशाह→ शाह नवाजखान सर मज्लिसी याजतर्फेचे अधिकारी व देसाई परगणे गदग.

यापूर्वी उपर्युक्त परगण्यापैकीं मीरान मुहीउद्दीन अब्दुल–कादिर याचा मुकासा मौजे कुर्तकोटी आणि मौजे निलगुंद व मौजे बिटूर यामध्यें सीमेचा वाद होता. माजी ठाणेदार मरहूम अय्याझ याच्या कारकिर्दींत...आसपासचे लोक घेऊन सीमेवर जाऊन...निलगुंद व बेटूर यांतील लोकांनीं...याच्या कारकिर्दींतील जुने हद्दींचे दगड दांडगाईनें उपटले होते ते बसवून पूर्वींच्या नेमाप्रमाणें हद्दी कायम केल्या होत्या व भांडण मिटविलें होतें. पुन्हा वरील दोन गांवच्या लोकांनीं हरकत आणून हद्दींचे दगड उपटले. म्हणून माजी ठाणेदार शेर मलिक यानें पूर्वींप्रमाणें हद्दींचे दगड बसविले होते. सध्यां वरील दोन गावच्या लोकांनीं नवीन हरकत घेऊन व हद्दींचे दगड उपटून तेथील जमीन दांडगाईनें ताब्यांत घेतली आहे. तरी हें फर्मान पोहोंचतांच दोन्ही गांवांना योग्य ताकीद करून जुन्या जागांवर पुन्हा दगड रोवून खटल्याचा निकाल करावा. आणि मौजे...कसबे मुळगुंद व वरील दोन गावें यांतील लोकांनीं दांडगाईनें जें काबिज केलें असेल त्या विषयीं ताकीद करून हद्दींची जमीन तिच्या महसुलासह मौजे कुर्तकोटीच्या दुमाला करावी. ता. १५ माहे मोहरम सन [१०२]५ [हि.*]; सु. १०१६. हुप. व अमीर जुम्ले इख्लासखान याच्या माहितीनें.

---

ले. ४५ सु. १०१७ } १२ { श. १५३९ ज्येष्ठ वद्य २
हि. १०२६ जखर १५ } [सारांश*] { इ. १६१७ जून १०

दुसरा इब्राहीम आदिलशाह → देसाई परगणे गदग.

शर्फुद्दीन अली इब्न शम्सखान लश्करी अफराद हा गैरहजर झाल्यामुळें त्याच्या बाबतींतील व वरील परगण्यापैकीं हतलगेरे हें गांव सय्यिद मुस्तफा बिन सय्यिद खून्द मियां शिलेदार याजकडे चालूं होतें; पण पक्कें नव्हतें.

---

१ पाठीवर मोडींत 'षाह नवजखा नवब याणी कुर्तकोट निलगुंद व बेनूर तीन...खा साहब यकायार...यास दिल्हे....' असा मजकूर.

आतां पूर्वींप्रमाणें शर्फुद्दीनकडे वरील गांव बेलेकटी, पापोशी, मेझबानी, सेलबेल, जंगपट्टी, ठाण्याखालची बाब व कांकीपरकी याशिवाय इतर सर्व बाबींसह दुमाला करण्यास फर्माविलें आहे. ता. १५ जमादिलाखर सन १०२६ [हि.*]; सु. १०१७. हुप. व अमीर जुम्ले इख्लासखान याच्या माहितीनें.[1]

---

१२

ले. ४६ सु. १०१८ } هوالخلیل } श. १५४० ज्येष्ठ वद्य १२
हि. १०२७ जखर २५ } الملک لله } इ. १६१८ जून ९

[ना. अ. शि.*]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب دیسائی پرگنه گدگ از پوجاء سری سرستی شهور سنه ثمان عشر و الف تقسیم موضع گوپال پور پرگنه مذکور بابت میرزا خان بن احمد لشکری افراد که او اسپ ندارد ازین سبب کشیده در وجه بدل مشاهره باسم اشرف خان بن اشرف خان لشکری افراد جمع رکاب چاکر عوض تقسیم موضع انکلدهلی معامله تورگل رجوع سنه اربع عشر الف مبلغ نه صد هن آنرا یک صد نورس ازین جمله عوض آن جهت سنه المذکور موضع موگلی خورد و موضع هپرگه سمت جاسور شهر احسناباد غیر بازری روان بود که خود گذاشته نموده جملتان ازین جمله مبلغ شش صد پنجاه هن آنرا هفتاد دو نورس دو هن دهانیده شده است

استوی

مشارالیه سالینه یک هزار دویست هن آنرا یک صد سی سه نورس سه هن ازین جمله بازر درصدر مسطورست [نشانی*] می باید که تقسیم دیه مذکور دنباله نمایند برحکم فرمان

---

१ फार्सी मजकुराच्या आरंभीं ना. अ. चा आणि शेवटीं २ मिळून ३ फा. शि., पाठीवर ७ शिक्के आणि मोडींत 'तेरीख १५ माहे जमादिलाखर सन सीत असेरनि वा अलफ', इतर लेखांक ४१ प्रमाणें – مطلع شده असा जास्त – असे सामान्य व 'खोद मिया यार दिवान, अप्पाजी फा। शमसखान' असे विशेष शेरे.

همایون روند تحریراً فی تاریخ المذکور مطابق الخامس والعشرین
شهر جمادی الثانی سنه ۱۰۲۷

[समासांत*] پروانگی حضور اشرف اعلی باعلام خان عالی
شان سعادت نشان رفیع القدر والمکان اخلاص خان امیر جمله[१]

---

१४

| | | |
|---|---|---|
| शु. १५४० श्रावण शुद्ध ५ / इ. १६१८ जुलै १६ | هوالخلیل / الملک لله | हे. ४७ सु. १०१८ / हि. १०२७ शाबान ३ |

[ ना. अ. शि.* ]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب ویکتادری نارایین
دیسای پرگنه کدگ آنکه از پوجاسری سرستی شهور سنه ثمان
عشر الف در وجه بدل مشاهره مشهورالحضرت نرسو پندت ناظر
محل خزانه عامره بر وجوهات پرگنه مذکور منجمله تنخواه خزانه
عامره باقی تا غایت سنه سبع عشر الف ازین جهته عوض برات
محلات بدل وجه سنه المذکور مبلغ چهل هشت هون سه ربع آنرا
پنج نورس سه هون سه ربع دهانیده شده است

---

عوض برات معامله نصرت آباد
رجوع سنه ست عشر الف بدل
وجه سنه المذکور بیست دو هون
آنرا دو نورس چهار هون

عوض برات شهر احسناباد رجوع
سنه اربع عشر الف بدل
وجه سنه المذکور هغده هون سه
ربع سه دول آنرا یک نورس
هشت هون سه ربع سه دول

عوض

برات تعین مشاهره تهاندار تیره
سالسی رجوع سنه اربع عشر الف
بدل وجه سنه المذکور مبلغ

عوض

برات کهال و چوت حواله
محمد اسحاق خان دو ساله
نامزد معامله بنکاپور رجوع

---

१ पाठीवर ७ फा. शि. आणि मोडींत ' तेरीख २५ माहे जमदिलखर सन सबा अशरीन अलफ, ' आणि इतर लेखांक ४१ प्रमाणें, शिवाय फर्मान अशरफखान ' असे शेरे.

* याचा नीट समजेल असा अर्थ मला करतां आला नाहीं. म्हणून मूळ जसेंच्या तसें छापलें आहे.

دو هون نیم دول          سنہ ربع عشر الف بدل وجہ
سنہ المذکور شش هون ربع

می باید کہ مبلغ مذکور ادای نمودہ برحکم فرمان همایون روند تحریراً فی التاریخ المذکور مطابق ۳ شهر شعبان سنہ ۱۰۲۷

پروانگی حضور اشرف اقدس اعلی باعلام خان [समासांत*] عالی شان سعادت نشان رفیع القدر والمکان اخلاص خان امیر جملہ[१]

---

१६

| | | |
|---|---|---|
| श. १५४० कार्तिक शुद्ध ११<br>इ. १६१८ आक्टोबर १९ | هوالخلیل<br>الملک لله | ले. ४८ सु. १०१९<br>हि. १०२७ जिल्काद १० |

[ना. अ. शि.* ]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب دیسایان پرگنہ کدک آنکہ از پوجا سری سرستی شهور سنہ تسع عشر و الف سیدی اسماعیل لشکری حوالہ سدی عنبر جمع رکاب چاکر مقاصای موضع بلی‌وار پرگنہ مذکور بدرگاہ معلی عرض نمود کہ پتیل موضع مذکور سر بحرام‌خواری بر آوردہ از روی سرزوری زمین سیم قابض شدہ محصول آن خود می خورد و بخود هیچ نمی دهد انواع زیادتی می‌کند چہ معنی دارد باید کہ بوصول فرمان قضا جریان شما بر سر سیم دیہ مذکور رفتہ بامر منصفی باتفاق خلق جوار حد محدود و بهوگوتہ سالاباد و ماتقدم بخاطر آوردہ سیم مذکور دنبالہ دیہ مذکور نمایند و پتیل مذکور را متصرف شدن ندهند و حق مقاصای تاکید کردہ بدهانند درین باب تاکید دانستہ فریاد آمدن ندهند برحکم فرمان همایون روند تحریراً فی تاریخ المذکور مطابق العاشر شهر ذوالقعدہ سنہ ۱۰۲۷

[३ शि.*]

---

१ पाठीवर २ फा. शि. आणि मोडींत ' तेरीख ३ माहे शाबान सन सबा असरीन व अल्फ ' व इतर लेखांक ४६ प्रमाणें सामान्य शेरे.

याही फर्मानाचा नीट समजेल असा अर्थ मला करतां येईना. म्हणून मूळ यथास्थित छापलें आहे.

[समासांत*] پروانگی حضور اشرف اقدس اعلی باعلام خان عالی شان سعادت نشان رفیع القدر والمکان اخلاس خان امیر جملہ[1]

[ सारांश* ]

दुसरा इब्राहीम आदिलशाह → देसाई परगणे गदग.

सिद्दी अंबर याजकडे असलेला सिद्दी इस्माईल लश्करी, बलेवाडचा मोकाशी, यानें विनंति केली कीं, या गांवचे पाटिलानें शिरजोरीनें सीमेवरील जमीन ( ? ) स्वतः बळकाविली आहे व तिचा महसूल खात आहे ; मला कांहींच देत नाहीं. तऱ्हतऱ्हेनें जुलूम करतो. याचा अर्थ काय? तुम्ही तावडतोब गांवाच्या सीमेवर जाऊन जवळच्या लोकांचे सहाय्यानें हद्दी व भोगवटा पाहून उपर्युक्त सीमा ( सीमेवरील जमीन ? ) वरील गावांकडे सोपवावी. पाटलास घेऊं देऊं नये. मोकाशाचे हक देववावे. ता. १० जिल्काद सन १०२७ [हि.*]; सु. १०१९. हुप. आणि अमीर जुम्ले इख्लासखान याच्या माहितीनें.

---

१६

| | | |
|---|---|---|
| ले. ४९ सु. १०१९<br>हि. १०२८ शव्वाल २३ | هوالخلیل<br>الملک لله | श. १५४१ भाद्रपद वद्य ११<br>इ. १६१९ सप्टेंबर २३ |

[ ना. अ. शि.* ]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب دیسائی پرگنہ کدگ آنکہ از پوجاء سری سرستی شهور سنہ تسع عشر الف تقسیم موضع ناکاوی پرگنہ مذکور از دیہ مقطع مبلغ پانصد هن آنرا پنجاه پنج نورس پنج هن ازین جملہ دویست هن آنرا بیست دو نورس دو هن بدین تفصیل

| | |
|---|---|
| مقطع رجوع قدیم چهارصد هن آنرا چهل چهار نورس چهار هن ازین جملہ بابت دو نفر لشکریان | جراوه سنہ المذکور دیہ مذکور نموده یک صد هن آنرا یازده نورس یک هن |

---

१ पाठीवर मोडींत 'निशा सिद्दी ईसा फर्मान' असा शेरा.

حوالہ داود خان کہ در سفر المذکور خود گذاشتہ نمودہ یک صد هن آنرا یازدہ نورس یک هن — صیحہ — صیحہ

| | |
|---|---|
| بابت قاسم آقا بن ابو آقا پنجاہ هن آنرا پنج نورس پچ هن | بابت خاباجی بن شیخ محمد پنجاہ هن آنرا پنج نورس پنج هن |

جملتان در وجہ بدل مشاهرہ باسم یسونتراو بن ساونت راو لشکری جدید تعین ورقی سفر ثمان عشر الف حوالہ ملک عالی شان سعادت نشان میران محی الدین درین وقت جمع حوالہ مشارلیہ جمع رکاب چاکر بازر صدرہ دهانیدہ شدہ است

استواء

مشارالیہ در فرمان موضع بیلوسی پرگنہ کوهر مسطورست می باید کہ تقسیم دیہ مذکور دنبالہ نمایند برحکم فرمان همایون روند تحریراً فی تاریخ المذکور مطابق الثالث والعشرین شہر شوال سنہ ۱۰۲۸ [ ३ शि.*]

[ समासांत* ] پروانگی حضور اشرف اعلی باعلام خان عالی شان سعادت نشان رفیع القدر والمکان اخلاص خان امیر جملہ[१]

---

१ पाठीवर आरंभीं ७ का. शि. आणि मोडींत ' तेरीस २३ माहे शव्वाल सन समान अशरीन व अलफ ' व इतर लेखांक ४६ प्रमाणें सामान्य, तसेंच शेवटीं ' व १ फर्मान पाा गद्‌ग लक्सीम मौजे नागावी ' असे शेरे.

या फर्मानाचा समजेल असा सारांश काढणें मला शक्य न झाल्यानें त्याचें मूळ जसेंच्या तसें दिलें आहे.

१७

ले. ५० सु १०२० } هوالخليل الملک لله { श. १५४१ मार्गशीर्ष वद्य १३
हि. १०२९ मोहरम २६ } { इ. १६१९ डिसेंबर २३

[ सारांश* ]

दुसरा इब्राहीम आदिलशाह → देसाई परगणे गदग.

लष्करी अफराद जलाल मीरान याच्या बाबतींतील...परगणे मजकूर हा गांव इस्तकामत म्हणून...यास दिला आहे. ता. २६ मोहरम सन १०२९ [हि.*]; सु. १०२०. हुप. व अमीर जुम्ले इख्लासखान याच्या माहितीनें.[१]

---

१८

ले. ५१ सु. १०२० } هوالخليل الملک لله { श. १५४२ चैत्र शुद्ध १०
हि. १०२९ जब्रल ९ } { इ. १६२० एप्रिल २

[ ना. अ. शि* ]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب دیسائی پرگنہ کدگ آنکہ از پوجا سری سرستی شہور سنہ عشرین الف موضع سومن کتہ پرگنہ مذکور بابت عبدالغنی بن یوسف ترکمان لشکری حوالہ حسن رومی خان کہ او بتاریخ ۱۲ ماہ ذوالقعدہ سنہ ۱۰۲۸ میت شدہ در وجہ مقاصا بدل مشاهرہ باسم موسی بن عبدالغنی لشکری جدید مبادلہ پدرش حوالہ مشارالیہ جمع رکاب چاکر داخل محصول و نقدیات و جمیع لوازمات و بیت و بیگار و فرمایش و تحصیلی خارج بیلیکتی و پاپیوسی میزبانی و جنگ پتی و گاو زراد خانہ و کانکی پرکی و مایحتاج پتی و مقرر تحصیلی باقی کل باب دنبالہ مقطع برنسبت پدرش مبلغ سہ صد سی شش ہن آنرا سی ہفت نورس سہ ہن مقرر فرمودہ دهانیدہ شدہ است

---

१ फार्सी मजकुराच्या आरंभीं ना. अ. शि. पाठीवर ६ फा. शि.. आणि मोडींत 'तेरीख २६ माहे मोहरम सन तिसा अशर व अलफ ' व इतर लेखांक ४१ प्रमाणें शेरे.

استواء

بموجب تعین ورق سنه المذکور استقبال بتاریخ ۲۶ ماه ذوالقعده سنه ۱۰۲۸ تا غایت بتاریخ ۳ ماه ذوالقعده سنه ۱۰۲۹ مدت یازده ماه ۸ روز مشاهره سالینه یک هزار دویست هن آنرا یک صد سی سه نورس و سه هن یکون مدت مذکور یک هزار یک صد بیست شش هن نیم چول بیل آنرا یک صد بیست پنج نورس یک هون نیم چول بیل ازین جمله تنخواه محلات شش صد سی چهار هن آنرا هفتاد نورس و چهار هون بدین تفصیل

| | |
|---|---|
| موضع جالی هلی معامله نصرتاباد مقطع مبلغ دویست هفتاد سه هن نیم آنرا سی یک نورس و چهار هن نیم | تقسیم دیهاء قلعه هلیال مبلغ دویست یست پنج هون آنرا بیست پنج نورس |

| | | |
|---|---|---|
| محصول نقدیات مبلغ دویست هن آنرا بیست دو نورس و دو هون | بابهاء رکاب و تهانه عن چهل یک هون سه ربع آنرا چهار نورس و پنج هون سه ربع وضع دونی هشتاد سه هن نیم آنرا نه روس و دو هن نیم | تقسیم موضع کشیلی قلعه کهیلنه یک صد هن نیم آنرا یازده نورس و یک هون نیم<br>تقسیم موضع واری کنتهو پرگنه کولاپور مبلع بیست پنج هن آنرا دو نورس هفت هن |

باقی ازین جمله دیه مذکور بازر در صدر مسطور است

می باید که موضع مذکور دقبالم نمایند بر حکم فرمان همایون روند تحریراً فی التاریخ المذکور مطابق التاسع شهر جما ... ... سنه ۱۰۲۹ [ ३ वि.* ]

[समासांत*] پروانگی حضور اشرف اعلی باعلام خان عالی
ـسان سعادت نشان رفیع القدر والمکان اخلاص خان امیر جمله[1]

---

## ११

ले. ५२ सु. १०२१ ( هوالخلیل (श. १५४२ आश्विन शुद्ध १५
हि. १०२९ जिल्कादृ १४ ( الملک لله (इ. १६२० आक्टोबर १

[ ना.अ.शि.* ]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب دیسائی پرگنه
گدگ آنکه از شهور سنه احدی عشرین الف تقسیم موضع کنکن
هال پرگنه مذکور بابت دو نفر لشکریان حواله شیخ میان سراج
که ایشان در مصلحت کند[نول] رجوع کنتی تاغایت دهم ماه
رمضان المبارک سنه تسع عشرین و الف غیر حاضر شده [اند]
ازین معنی کشیده در وجه بدل مشاهره باسم میرزا حسین بن
جمشید خان لشکری افراد جمع رکاب چاکر عوض ...... چهار صد
هون آنرا چهل و چهار نورس چهار هون دهانیده شده است صحیح

بابت علی بن نور میان عوض تقسیم دو
موضع پرگنه رایباغ رجوع سنه تسع عشر
و الف مبلغ دویست و پنجاه هون
آنرا بیست و هفت نورس هفت هون

بابت ملکجی بن
حسن ازین جمله
عوض می باید داد
مبلغ یک صد پنجاه

عوض تقسیم موضع
چنچولی ازین جمله
صد هون آنرا یازده
نورس و یک هون

عوض تقسیم موضع
مرب یک صد پنجاه
آنرا شانزده نورس
و شش هون

هون آنرا شانزده
نورس و شش هون

---

१ पाटीवर आरंभीं ७ फा. शि. आणि मोडींत ' तेरीख ... माहे जमादिलोवल सन निसा अशरीन व अलफ ' व इतर ले. ४६ प्रमाणें सामान्य, तसेंच शेवटीं । 'हवाले देवनरु मिरासी ' असे शेरे.

* याचा अर्थ उलगडणें मला शक्य झालें नाहीं. म्हणून मूळ जसेंच्या तसें छापलें आहे.

استواء

مشارالیہ سالینہ یک هزارو دویست هون آنرا یک صد و سی و سہ نورس و سہ هون ازین جملہ تقسیم موضع کنکنی هال مذکور هشت صد هون آنرا هشتاد و هشت نورس هشت هون باقی برات بازر در صدر مسطور است

می باید کہ تقسیم موضع مذکور چنانچہ ذکر رفت دنبالہ نمایند برحکم فرمان همایون اشرف روند تحریراً فی تاریخ المذکور مطابق الرابع عشر شهر ذی قعدہ سنہ ۱۰۲۹

[समासांत*] پروانگی حضور اشرف اقدس ارفع اعلی باعلام خان عالی شان سعادت نشان رفیع القدر و المکان اخلاص خان امیر جملہ[१]

---

ले. ५३ सु. १०२१ } २० { श. १५४२ कार्तिक शुद्ध २
हि. १०२९ जिल्काद अखेर } [सारांश*] { इ. १६२० आक्टोबर १७

दुसरा इब्राहीम आदिलशाह → देसाई परगणे गदग.

मुर्तजाखान सरगिरोह याचे बाबतींतील तूपदकोरीहटी हें गांव अमानत होतें. तें अफरादांचा हवालदार मुबारकखान यास मुकासा म्हणून दिलें आहे. तरी निर्दिष्ट हक्कांसह व शिवाय त्याच्या ताब्यांत द्यावें. ता. शेवट (= ३०) जिल्काद सन १०२९ [हि.*]; सु. १०२१ हुप. व अमीर जुम्ले दियानतुल्मुल्क याच्या माहितीनें[२].

---

१ पाठीवर ७ फा. शि. व मोडींत 'तेरीख १४ माहे जिलकाद सन तिसा अशरीन व अलफ' आणि इतर ले. ४६ प्रमाणें सामान्य शेरे.

याचाही स्पष्ट अर्थ मला करतां येईना. म्हणून मूळ जसेंच्या तसें छापलें आहे.

२ फार्सी मजकुराच्या आरंभीं ना. अ. शि. व २ न्या इब्राहीम आदिलशाहाचा तुघ्रा आणि शेवटीं ३ फा. शि. पाठीवर ७ फा. शि. आणि मोडींत 'तेरीख ३० माहे जिलकाद सन तिसा अशरीन वा अलफ' व इतर ले. ४६ प्रमाणें सामान्य शेरे.

२१

ले. ५४ सु. १०२१ } [सारांश*] { श. १५४२ कार्तिक वद्य १२
हि. १०२९ जिल्हेज २५ } { इ. १६२० नोव्हेंबर ११

दुसरा इब्राहीम आदिलशाह → देसाई परगणे गदग.

वरील परगण्यापैकीं व जलाल मीरान लश्करी अफराद याच्या बाबतींतील कोपखुर्द हा गांव त्यानें स्वतःच सोडल्यामुळें व मोबदला घेतल्यामुळें मुशाहिऱ्याबद्दल मोकासा म्हणून अली बिन मता शिलेदार व मीरान बिन शम्सुद्दीन, लश्करी अफराद यांस, बेलेकटी, पापोशी, मेझबानी, गांव झर्राद्खाना, जंगपटी, कांकी व परकी, मायहताजपटी याशिवाय बाकी सर्व बाबींसह, मुर्तजाबाद मामल्यापैकीं कोंदी—हें गांव त्यांनीं स्वतःच सोडलें आहे—गांवच्या मोबदल्यांत दिला आहे. ता. २५ जिल्हेज सन १०२९ [हि.*], सु. १०२१. हुप. व अमीर जुम्ले इख्लासखान याच्या माहितीनें.[1]

---

२२

ले. ५५ सु. १०२१ } هوالخليل { श. १५४२ मार्गशीर्ष शुद्ध १
हि. १०२९ जिल्हेज २९ } الملك لله { इ. १६२० नोव्हेंबर १५

[ना. अ. शि.*]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب دیسائی پرگنه
گدگ آنکه از شهور سنه احدی عشرین الف سابقا فرمان اشرف
بمتضمن تاکید سمت اصدار یافته بود که بیگاریانرا خرچی سه ماه
[داده] بمصلحت کندنول روانه سازند و بعد از روانه ساختن
بیگاریان بمصلحت مذکور خرچی آنها تمام شده ازین جهت چند
نفران روی بفرار نموده آمده اند اکنون حکم جهان مطاع آفتاب
ارتفاع نافذ گشته که آن قدر نفران که از مصلحت فرار نموده
بمحل آمده اند آنها را خرچی یک ماه بالفعل داده روانه سازند و
خرچی ماه بماه متواتر در لشکر بے ناغه و بیقصو[ر] می

---

[1] फार्सी मजकुराच्या आरंभीं ना. अ. चा आणि शेवटीं ३ मिळून ४ फा. शि., पाठीवर आरंभीं ७ फा. शि. आणि मोडींत ' तेरीख २५ माहे जिल्हेज सन तिसा अशरीन व अलफ, ' व इतर ले. ४५ प्रमाणें सामान्य, शिवाय शेवटीं ' चिककोप मुकासा अली रुका' असे शेरे.

فرستادہ باشند احیانا یک نفراز سبب نا رسیدن خرچی از مصلحت
گذاشتہ بیاید نتیجہ آن مستحسن نخواهد بود یقین دانند کہ
عتاب خطاب خواهد شد حسب الحکم اشرف بعمل آورند
تحریراً فی التاریخ المذکور مطابق التاسع عشرین شهر ذوالحجہ
سنہ ۱۰۲۹ [ २ का. शि.* ]

پروانگی حضور اشرف اعلی باعلام خان عالی شان [ समासांत* ]
سعادت نشان رفیع القدر بلند مکان اخلاص خان امیر جملہ

[ वरील मजकुराच्याही वर पण समासांतच* ]

چہ[1] سرانجام این معنی داول سنیا محلدار وسیلہ شدہ
است از زر تقدمہ...... شش هون آدا نمایند

صحیح صحیح صحیح

[ सारांश* ]

दुसरा इब्राहीम आदिलशाह→ देसाई परगणे गदग

पूर्वी फर्मान सुटलें होतें कीं, बेगाऱ्यांना तीन महिन्यांची खर्ची ··· कंन्द्नोल-च्या मसलतीवर रवाना करावें. तसें केल्यावर त्यांची खर्ची संपल्यामुळें कांहीं बेगारी पळून आले आहेत. आतां हुकूम होतो कीं, जे बेगारी मसलतीवरून अशा तऱ्हेनें पळून आले असतील त्यांना तावडतोब एक महिन्याची खर्ची देऊन रवाना करावें. प्रत्येक महिन्याची खर्ची बेकसूर व बिनतक्रार लष्करांत पाठवीत जावी. खर्ची न मिळाल्यामुळें एक मनुष्य जरी मसलतींतून परत आला तरी त्याचा परिणाम चांगला होणार नाहीं. फर्मानाप्रमाणें अमल करावा ता. १९ जिल्हेज सन १०२१ [ हि.* ], सु. १०२९. हुप. व इख्लासखान अमीर जुम्ले याच्या माहितीनें.

---

१ हा मजकूर निराळ्या शाईनें व हस्ताक्षरांत लिहिला आहे. पण जागजागीं कसरीनें खाल्ल्यामुळें अर्थ करण्याइतपत लागत नाहीं.

पाठीवर मोडींत 'पा गदग' असा शेरा.

२३

ले. ५६ | هوالخليل | श. १५४२ माघ वद्य १२
हि. १०३० रवल २६ | الملک لله | इ. १६२१ फेब्रुवारी ८

[ शि. व तुघ्रा ले. ४५ प्रो ]

فرمان همایون شرف صدور یافت [ بجانب دیسائی ] پرگنہ گدگ آنکہ درین ایام خجستہ فرجام امر جہان مطاع عالم مطیع نافذ گشتہ کہ زر تنخواہ خزانہ عامرہ و جنگ پٹی وغیرہ کہ بر پرگنہ مذکور مقرر است بزودی زود تحصیل کردہ بدرگاہ جہان پناہ مرسول دارند و طوری نمایند کہ زر تعلق خزانہ عامرہ بالتمام و الکمال بتاریخ بیست هفتم ماہ ربیع الثانی کہ روز مبارک نو روز است رسد بحضور پرنور برسد و اگر درنگ و سستی نمودہ تمامی زر در سوست بحضور نرسد مستحسن طبع اشرف اقدس نخواهد بود باید کہ بمجرد رسیدن فرمان همایون زر ابواب مذکور روانہ ماسر سریر سلطنت مصیر نمایند درین باب تاکید بلیغ شناسند حسب الحکم اشرف عمل نمایند تا دانند تحریراً فی ۲۶ ماہ ربیع الاول سنہ ۱۰۳۰ [ 3 फा. शि.* ]

پروانگی حضور اشرف اقدس همایون اعلی [ समासांत* ] باعلام [ رکن ] الدولہ پسندیدہ سلوک دیانت الملوک سرمجلس

[ सारांश* ]

दुसरा इब्राहीम आदिलशाह→ देसाई परगणे गदग

या परगण्यावर ठरविलेला—शाही खजिन्याचा तनखा, जंगपट्टी व इतर—पैसा तावडतोब वसूल करून दुरगाहाकुडे पाठवून द्यावा. असें करावें कीं, शाही खजिन्याच्या संबंधींचा सर्व पैसा ता. २७ रबिलाखर—हा नौरोझचा दिवस आहे—रोजीं हुजूर पोंचेल. उशीर करून हा पैसा वेळेवर पोंचला नाहीं तर त्याचा परिणाम चांगला होणार नाहीं. ता. २६ माहे रबिलावल सन १०३० [हि.* ]. हुप. व दियानतुल्मुलूक सरे मजलिस याच्या माहितीनें.

२४

| | | |
|---|---|---|
| ले. ५७ सु. १०२४<br>हि. १०३३ रमजान १३ | ६<br>[ सारांश* ] | श. १५४६ आषाढ शुद्ध १४<br>इ. १६२४ जून १८ |

दुसरा इब्राहीम आदिलशाह → दियानतराव मजलिसी हवालदार व कारकून परगणे गदग.

अलीशाह बिन मता शिलेदार हा मेल्यामुळें त्याच्या बाबतींतील या परगण्यापैकीं कोप बुद्रुक सबंध व कोप खुर्द अर्धें असें दीड गांव त्याचा मुलगा इब्राहीमखान यास–त्याच्या बापाऐवजीं त्यास शिलेदारांत सामील करून–मुकासा म्हणून दिलें आहे. तरी तें गांव तपशीलांत दिलेल्या हक्कांसह त्याकडे सोंपवावें. ता. १३ रमजान सन १०३३ [हि.*], सु. १०२४. हुप. आणि इख्लासखान वजीरे. याच्या माहितीनें.[1]

---

| | | |
|---|---|---|
| ले. ५८ सु. १०२५<br>हि. १०३४ सफर २३ | २५<br>[ सारांश* ] | श. १५४६ मार्गशीर्ष वद्य १०<br>इ. १६२४ नोव्हेंबर २५ |

दुसरा इब्राहीम आदिलशाह → देसाई परगणे गदग

लश्करी अफराद अश्रफखान बिन अश्रफखान ता. ५ माहे सफर सन १०३४ [हि.*] पर्यंत गैरहजर राहिल्यामुळें त्याच्या बाबतींतील या परगण्यांतील गोपाळपूर गांवची वाटणी ६५० होन मुशाहि-याबद्दल मीर्झा मुहम्मद् झमान बिन सय्यिद् अहमद् नवीन लश्करी अफराद्–याची नेमणूक कागदांत ... झाली आहे–यास दिली आहे. तरी ती त्याजकडे सोंपवावी. ता. २३ सफर सन १०३४ [हि.*], सु. १०२५. हुप. व फर्जंद शाहनवाझखान याच्या माहितीनें.[2]

---

१ फार्सी मजकुराचे आरंभीं ना. अ. चा व शेवटीं ३ मिळून चार फा. शि.. पाठीवर २ फा. शि. आणि 'तेरीख १३ माहे रमजान सन सलास सलासीन वा......' व इतर ले. ४१ प्रमाणें शेरे.

२ फार्सी मजकुराचे आरंभीं ना. अ. चा व शेवटीं १ मिळून २ फा. शि., पाठीवर मोडींत 'तेरीख २३ माहे सफर सन आर्बा ......' व इतर ले. ३६ प्रमाणें शेरे. फक्त अनोळखी फार्सी शेरा नाहीं.

२६

| | | |
|---|---|---|
| ले. ५९ सु. १०२५<br>हि. १०३४ रवल ५ | [هوالخليل]<br>الملک لله | श. १५४६ पौष शुद्ध ७<br>इ. १६२४ डिसेंबर ६ |

[ ना. अ. शि* ]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب دیسائی پرگنہ گدگ آنکہ از شہور سنہ خمس عشرین و الف میران بن شمس الدین لشکری افراد مقاصای نصف موضع کوپ خورد پرگنہ مذکور بدرگاه معلی التماس نمود کہ از دیہ مذکور زر کانکی پرکی مبلغ هفتاد هشت هن ربع و قانون صادلوار هفت هون ربع و ندی توکره نیز جملہ باستقامت ملک اعظم ملک قاسم هشتاد شش هون روانست چون دیہ مذکور کوچک و غیردست دارد و خودرا هیچ نمی رسد نظر عنایت شامل حال فرموده زر ابواب با زر صدره از دیہ مذکور ازین جملہ تعلق نصف دیہ مذکور خود بابت استقامت مومی الیہ دور نموده دنبالہ خود عاطفت شود بنابران التماس او بخاطر مبارک اعلی آورده زر کانکی پرکی و قانون صادلوار و ندی توکره جملہ از دیہ با زر صدره ازین جملہ تعلق نصف موضع مذکور مبلغ چہل سہ هون بمیران مومی الیہ دنبالہ فرموده شده است

| | | |
|---|---|---|
| کانکی پرکی سی نہ هن چول | قانون صادلوار سہ هن نیم چول | ندی توکره ربع هن |

می باید کہ مبلغ مذکور دنبالہ مقاصای مومی الیہ نمایند و من بعد بهیچ وجہ من الوجوه ...... شدن نگذارند برحکم فرمان اشرف روند تحریراً فی ۵ شہر ربیع الاول سنہ ۱۰۳۴

پروانگی حضور اشرف اقدس اعلی باعلام [ समासांत* ] رکن السلطنہ [ العلیہ العالیہ ] فرزندی شاه نواز خان سر مجلس[१]

१ पाठीवर आरंभीं मोडींत 'तेरीख ५ माहे रबिलावैल सन अर्बा सलासीन वा अलफ, व इतर ले. ५८ प्रमाणें, शिवाय शेवटीं मोडींत ' गद्‌ग दुवाले कानकी बेडकी ......' असे शेरे.

[ सारांश* ]

दुसरा इब्राहीम आदिलशाह→ देसाई परगणे गदग

मीरान बिन शम्सुद्दीन लश्करी अफराद् व उपर्युक्त परगण्यांतील कोप-खुर्दचा निमा मोकाशी यानें हुजूरकडे विनंति केली कीं, या गांवांतून कांकी परकीचे ७८।, कानून सादिलवारचे ७।, नदी टोकऱ्याचे ॥· मिळून ८६ होन मलिक अअजम मलिक कासिम याजला चालत आहेत. हा गांव लहान व गैरदस्त असून मला कांहीं मिळत नाहीं. तरी कृपादृष्टीनें बाबींचा पैसा—सदरेच्या पैशासह—मला मिळण्याची आज्ञा व्हावी व मजकडे अर्धे गांव चालूं आहे तें दूर करावें. त्याची विनंती ध्यानास आली. या गांवांतील कांकी परकी, कानून सादिलवार, नदी टोकरा, सदर यांचा पैसा—व यांतच या गांवच्या मोकास-पणाचे ४३ होन समाविष्ट केले आहेत—उपर्युक्त मीरान यास दुमाला केले आहेत.

| कांकी परकी | कानून सादिलवार | नदी टोकरा |
|---|---|---|
| ३९ होन चवल | ३॥ होन चवल | पाव होन |

वरील रकम उपर्युक्त मोकाशाच्या ताब्यांत द्यावी. फर्मानाप्रमाणें चालावें. ता. ५ रबिलावल सन १०३४ [हि.*], सु. १०२५. हुप. फर्जंद शाहनवाझखानें सरे मजलिस याच्या माहितीनें.

---

| | | |
|---|---|---|
| ले. ६० सु १०२५<br>हि. १०३४ जखर १ | २७<br>[ सारांश* ] | श. १५४७ अधिक चैत्र शुद्ध ३<br>इ. १६२५ मार्च १ |

दुसरा इब्राहीम आदिलशाह→ देसाई परगणे गदग.

मीरान मुहीउद्दीनं याच्या हवाला असलेल्या दोन लश्करी लोकांपाशीं घोडा नसल्यानें त्यांच्या बाबतींतील उपर्युक्त परगण्यांतील कोरदकोटा गांवची वाटणी २०० होन त्यांजकडून दूर करून मुशाहिऱ्याच्या रूपानें नवीन उपर्युक्ताच्या हवाल्यांतील लश्करी चाकर—हा कागदांत या सनापासून लागला आहे—दाऊद बिन शेख अलाउद्दीन यास दिली आहे.

| | |
|---|---|
| शर्फुद्दीन अली बिन मीर अली याच्या बाबतींतील १५० होन | हुसेन बिन सिराज याच्या बाबतींतील ५० होन. |

तरी वरील वाटणी हुमाला करावी. ता. १ जमादिलाखर सन १०३४ [हि.*], सु. १०२५. हुप. व फर्जंद शाहनवाझखान सरे. याच्या माहितीनें.[1]

---

२८

ले. ६१ सु. १०२६ हि. १०३५ रखर १४ } هوالخليل الملك لله { श. १५४७ पौष वद्य १ इ. १५२६ जानेवारी ३

[ ना. अ. शि.* ]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب دیسای پرگنه گدگ آنکه از شهور سنه ست عشرین الف محمد امین بن خواجه علی ششتری لشکری افراد جمع رکاب چاکر بدرگاه معلی التماس نمود که موضع سنکهدورگ پرگنه مذکور خودرا درحواله عوض بیک جمع نموده دیه داده بود بعده دیه مذکور از خود کشیده به شیخ علاالدین بن ولی لشکری حواله مشارالیه روانست اما دیه مذکور تا غایت حال بهوگوته خود دارد نظر عنایت فرموده دیه مذکور بخود مقرر فرمایند بنابران التماس او بخاطر مبارک اعلی آورده دیه مذکور از شیخ علاالدین ولی لشکری حواله مشارالیه دور نموده به محمد امین لشکری افراد مشارالیه مقطع بمبلغ چهار صد هن بدستور قدیم عوض تنخواه کشیدگی و تتمه ازین جمله مقرر فرموده دهانیده شده است می باید که موضع مذکور دنباله نمایند برحکم فرمان اشرف روند تحریراً فی ۱۴ شهر ربیع الثانی سنه ۱۰۳۵ [२ फा. शि.*]

[समासांत*] پروانگی حضور اشرف اقدس اعلی باعلام رکن السلطنه العلیه العالیه فرزندی شاه نوازخان سرمجلس و وزیر حکومت[2]

---

१ फार्सी मजकुराचे आरंभीं ना. अ. चा. व शेवटीं २ मिळून ३ फा. शि., पाठीवर आरंभीं पाच फा. शि. आणि मोडींत 'तेरीख १ माहे जमादिलाखर सन आर्बा सलासीन व अलफ' हा व इतर ले. ८५ प्रमाणें शेरे.

२ पाठीवर आरंभीं ३ फा. शि. आणि मोडींत 'तेरीख १४ माहे रबिलाखर सन खमस सलासीन वा अलफ' हा व इतर ले. ३६ प्रमाणें शेरे. फक्त 'बार सर दफ्तर' हा शेरा नाहीं. शिवाय शेवटीं मोडींत 'माहमद अमीन' असा शेरा.

[ सारांश* ]

दुसरा इब्राहीम आदिलशाह → देसाई परगणे गदग.

मुहम्मद अमीन बिन ख्वाजा अली शुस्तरी लश्करी अफराद यानें हुजुरास विनंति केली होती कीं, ऐवजबेगाच्या हवाल्यांत मला जमा करून उपर्युक्त परगण्यापैकीं मौजे सखदूर्ग मला दिलें होतें. नंतर हें गांव मजकडून काढून त्याच्याच हवाल्यांतील शेख अलाउद्दीन बिन वली लश्करी याजकडे चालूं केलें. पण आज तागायत मीच तें भोगत आहे. तरी कृपादृष्टीनें वरील गांव मजकडेच कायम करावें. विनंतीप्रमाणें हें गांव उपर्युक्त शेखाकडून दूर करून मुहम्मद अमीनकडे पूर्वीप्रमाणें कशीदगीचा तनखा चारशें होन मक्त्यानें व बाकी कायम म्हणून दिला आहे. तरी गांवें ताब्यांत द्यावा. ता. १४ रबिलाखर सन १०३५ [हि.*], सु. १०२६. हुप. आणि सरे. व वझीरे. शाहनवाझखान याच्या माहितीनें.

---

| | | |
|---|---|---|
| ले. ६२ सु. १०२६<br>हि. १०३५ जवल ५ | २९<br>[सारांश*] | श. १५४७ माघ शुद्ध ६<br>इ. १६२६ जानेवारी २३ |

दुसरा इब्राहीम आदिलशाह → देसाई परगणे गदग.

शमशेर अली बिन मिया इस्माईल शिलेदार गैरहाजिर झाल्यामुळें त्याचे बाबतींतील व उपर्युक्त परगण्यापैकीं लिंगदहळ्ळी गांवाची वाटणी सहाशे होन त्याजकडून दूर करून इंस्माईलखान बिन मियानजी लश्करी अफराद याजकडे चालूं होती. दोनशे होन राहिले आहेत. आतां तो हजर झाला आहे. तरी वरील गांवाची वाटणी ५०० होन जुन्या चालीप्रमाणें शमशेर अली यास दिली आहे. त्याचे दुमाला करावी. ता. ५ जमादिलावल सन १०३५ [हि.*], सु. १०२६. हुप. आणि सरे. व वझीरे. शाहनवाझखान याच्या माहितीनें.[1]

---

१ फार्सी मजकुराचे आरंभीं ना.अ. व शेवटीं २ मिळून ३ फा. शि.. पाठीवर आरंभीं मोडतिं ' तेरीख ५ माहे जमादिलावल सन खमस सलासीन वा अलफ' ह्या व इतर ले. ३६ प्रमाणें पण फक्त पहिले पाच शेरे.

३०

| | | |
|---|---|---|
| ले. ६३ सु. १०२६<br>हि. १०३५ जखर १३ | هوالخليل<br>الملک لله | श. १५४७ फाल्गुन शुद्ध १५<br>इ. १६२६ मार्च २ |

[ ना. शि. * ]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب دیسائی پرگنہ گدگ آنکہ از شہور سنہ ست عشرین و الف میرزا حسین جمشید خان لشکری افراد و جوانان خواجہ شیخ میان سراج و شیخ علاالدین ... ... محل شب نویس جمع رکاب چاکر مقاصایان موضع کنکنهال پرگنہ مذکور مضافات معاملہ بنکاپور [ بدرگاه معلی ] التماس نمودند کہ تو محصول سال حال دیسائی پرگنہ مذکور کہ از دیہ مذکور متصرف نموده و بخود هیچ نرسیده باوجود کہ دیہ مذکور مضافات معاملہ مذکور است و جزین ماها در مصلحہ خدمت و جانسپاری بتقدیم می رسانیم برین دیسای محصول دیہ مذکور متصرف شده اهتمام فرمایند هرگاه کہ دیہ مذکور از پرگنہ مذکور دور شده مضافات معاملہ مذکور بوده مقاصا یان [ای*] شان روان باشد چہ حد و اندازه شما باشد... محصول دیہ متصرف کنند باید کہ اکنون بمجرد وصول فرمان قضا جریان آن قدر محصول دیہ......شما تصرف نموده اند تمامی و کمال بمقاصایان مشارالیهم باز دهند و اصلاً و قطعاً دخل در دیہ مذکور ننمایند و تشویش بیت و بیگار و فرمایش و خریدی بدیہ مذکور نرسانند و آدم خود پیرامون دیہ نفریسند اگر فریاد مقاصایان درین معنی بظہور آید شما از کرد خود نتیجہ خواهد یافت تادانند برحکم فرمان همایون روند تحریرا فی تاریخ المذکور مطابق الثالث عشر شہر جمادی الثانی سنہ ۱۰۳۵

[ २ फा. शि.* ]

[ समासांत* ] پروانگی حضور اشرف اقدس ارفع همایون اعلی باعلام رکن السلطنہ العلیہ العالیہ فرزندی شاه نواز خان سر مجلس و وزیر حکومت*

[ सारांश* ]

दुसरा इब्राहीम आदिलशाह → देसाई परगणे गदग

शेख मिया सिराज याच्या हवाला असलेला व जवानांचा अफराद् मिर्झा हुसेन जमशीदखान लश्करी आणि शेख अलाउद्दीन......शबनवीस खात्याकडील चाकर आणि उपर्युक्त परगण्यापैकीं व बंकापूर मामल्यास [नव्यानें] जोडलेल्या मौजे कंकणहाळ या गांवाचे मोकाशी—यांनीं विनंति केली कीं, देसायानें या गांवचा महसूल वसूल केला; पण आम्हांस कांहीं पावलें नाहीं. हा गांव बंकापूर मामल्यास जोडला असतां व आम्ही मसलतींत जीवादारभ्य चाकरी केली असतां देसाई वसूल घेऊन गेला. तरी व्यवस्था व्हावी. हा गांव उपर्युक्त परगण्यांतून काढून वरील मामल्यास जोडला असतां व मोकाशांकडे चालूं असतां तुम्ही वसूल दाबावा हें केवढें धाष्टर्य ? हें फर्मान पोहोंचतांच जमा केलेला वसूल मोकाशांना द्यावा व अडथळा करूं नये. गांवास वेठबेगार, फर्माइश, खरीदी यांचा त्रास देऊं नये. स्वतःचा मनुष्य या गांवच्या बाजूस पाठवूं नये. मोकाशांची फिर्याद पुन्हां आल्यास केलें पावाल. ता. २३ जमादिलाखर सन १०३५ [हि.*], सु. १०२६. हुप. आणि सरे. व वझीरे. शाहनवाझखान याच्या माहितीनें.

---

३१

| | | |
|---|---|---|
| ले. ६४ सु. १०२६<br>हि. ... २० ... | هوالخليل<br>الملک لله | श. १५४७–४८<br>इ. १६२५–२६ |

[ ना. अ. शि.* ]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب دیسایان پرگنه گدگ آنکه [ از شهور سنه ] ست و عشرین و الف دیها و نقد پرگنه مذکور بابت زامنا دو ... ... استقامت شجاعت مآب عزت نصاب مخدوم ریحان نبیره ...... شده است می باید که دیهائی پرگنه مذکور خارج زر بیلےکتی و جنگ [ پتی ...... ] باقی کل باب و نقد دنباله نمایند و در قبض و تصرف ایشان باز گذارند ... ... ... فرمان قضا جریان روند تا دانند تحریراً فی ...... عشرین ......

[ समासांत* ] پروانگی حضور اشرف اقدس همایون اعلی
باعلام رکن السلطنه العلیه العالیه فرزندی شاه نواز خان سر مجلس و وزیر حکومت[१]

[ सारांश* ]

→ देसाई परगणे गदग.

रामण्णा दु···याच्या बाबतींतील या परगण्यांपैकीं नकद व गांवें इस्त-कामत म्हणून मरव्दूम रेहान······यास दिलीं आहेत. तरी तीं नकद व तीं गांवें—बेलेकटी व जंगपट्टी याखेरीज बाकी सर्व बाबींसह– दुमाला करावीं. ता.······ [हि.*], सु. १०२६. हुप. आणि सरे. व वझीरे. शाहनवाझखान याच्या माहितीनें.

---

३२

| | | |
|---|---|---|
| ले. ६५ सु. १०२६<br>हि. १०३५ शव्वाल ९ | هوالخلیل<br>الملک لله | श. १५४८ आषाढ शुद्ध १०<br>इ. १६२६ जून २४ |

[ ना. शि.* ]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب ونکتادری نارایین دیسائی پرگنه گدگ از شهور سنه ست و عشرین الف درین ولا که شما من جمله زر گوتگه موضع سورتور داخل مذرعه و موضع بیلونکیکوپ پرگنه مذکور ......... بابت خان سالحال مبلغ سه صد هون و بابت سنه سبع عشرین الف دویست هون جمله مبلغ پانصد هون که ......... مرسول داشته بودند رسید می باید که موضعین مذکور کرد و آبادان ساخته و کماوش موضعین مذکور ... ... بدرگاه فلک بارگاه ارسال مینموده باشند و پیشتر هر طور که فرمان قضا جریان شاهی دربار موضعین مذکور [ صادر] گردد بدان موجب بعمل آورند برحکم فرمان اشرف [ اقدس] روند تحریراً فی تاریخ نهم ماه شوال سنه ۱۰۳۵

---

१ पाठीवर मोडींत '... दोडतले यास देहाये ... चे दुवाला करणे म्हणून' असा शेरा.

[समासांत*] پروانگی حضور اشرف اقدس همایون اعلی
باعلام رکن السلطنہ العلیہ العالیہ فرزندی شاہ نواز خان سرمجلس
و وزیر حکومت[1]

[सारांश*]

दुसरा इब्राहीम आदिलशाह → वंकटाद्री नारायण देसाई परगणे गदग.

वरील परगण्यापैकीं आणि खान(?)... याच्या बाबतींतील वाड्यासकट सोरटूर व बेळवंकीकोप या गांवच्या गुतग्यापैकीं प्रस्तुत वर्षासाठीं तीनशे होन व सन १०२७ सालासाठीं दोनशे होन पाठविले.ते पावले. दोन्ही गांवें वहीतीस आणून व समृद्ध करून नीट कमावीस करावी व पैसा हुजूरकडे पाठवून द्यावा. पुढें......च्या बाबतींत फर्मान येईल त्याप्रमाणें अमल करावा. ता. ९ शव्वाल सन १०३५ [हि.*], सु. १०२६. हुप. आणि सरे. व वझीरे. शाहनवाझखान याच्या माहितीनें.

---

३३

| | | |
|---|---|---|
| ले. ६६ सु. १०२६<br>हि. १०३५ जिल्हेज २० | هوالخلیل<br>الملک لله | श १५४८ भाद्रपद वद्य ७<br>इ. १६२६ सप्टेंबर २ |

[ना. अ. शि.*]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب شجاعت و رفعت دستگاه میر علی رضا حوالہدار معاملہ بنکاپور آنکہ از شهور سنہ ست و عشرین و الف دیها و نقد پرگنہ گدگ بابت استقامت ... ... دودتلی امانت فرموده شده امانت نمایند و ذره تجاوز شدن ندهند درین باب تاکید کلی شناسند تادانند برحکم فرمان همایون روند تحریراً فی ۲۰ شهر ذی‌حجہ الحرام سنہ ۱۰۳۵

[समासांत*] پروانگی حضور اشرف اقدس همایون اعلی
باعلام رکن السلطنہ العلیہ العالیہ فرزندی شاہ نواز خان سر مجلس
و وزیر حکومت

---

[1] पाठीवर मोडींत 'सोरटूर द्यो ··· ··· व बोाप मोकासा अमानत ··· ··· हे' असा शेरा.

[ सारांश* ]

दुसरा इब्राहीम आदिलशाह→ मीर अली रजा हवालदार मामले बंकापूर.

दोडतली⋯याच्या बाबतींतील गदग परगण्याची नकद व गांवें अमानत फर्माविलीं आहेत. अमानत करावी. थोडीही गडबड होऊं देऊं नये. ता. २० जिल्हेज सन १०३५ [हि*], सु. १०२६. हुप. आणि सरे. व वझीरे. शाहनवाझखान याच्या माहितीनें.

---

३४

| | | |
|---|---|---|
| ले. ६७<br>हि. १०३६ रबल १७. | هوالخليل<br>الملک لله | श. १५४८ मार्गशीर्ष वद्य ३<br>इ. १६२६ नोव्हेंबर २६ |

[ ना. अ. शि. * ]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب وینکتادری نارایین دیسائی پرگنہ گدگ آنکہ قبل ازین در وقت مقاصایان ماضی دست پرگنہ مذکور زیاده بوده است حالا هم ولایت معمور و آبادانست و تو دولتخواه درگاه معلی هستی و دیسای گیری اول از تو بوده و حالا هم بتو مقرر است و ولایت از پادشاه است کمدست کردن مناسب نیست می باید کہ دست پرگنہ مذکور زیاده نموده رقم اعلا بمقاصای برساند و مبلغ شش هزار و پانصد هون برداشت مقاصای ماضی کہ نوشتہ بودی او در درگاه حاضر است و می گوید کہ یک هزار و چهار صد هون برداشت نموده‌ام مردم ولایت غیر واقع میگویند کہ زیادہ برداشت ماضی شده است اکنون [ باید کہ— ] نفرای نموده دست زیاده نشاند و یک هزار و چهار صد هون برداشت ماضی مجرا دانستہ باقی تمام برنسبت دست اعلی بمقاصای ادا کند کہ اورا بمصلحت نامزد فرموده شده است و وقت مصلحت است درین باب تاکید شناسد تادانی تحریراً فی ١٧ شهر ربیع الال سنہ ١٠٣٦

[समासांत*] پروانگی حضور اشرف اقدس همایون اعلی
باعلام رکن السلطنة العلیة العالیة فرزندی شاه نواز خان سر
مجلس و وزیر حکومت[1]

सारांश*]

दुसरा इब्राहीम अदिलशाह→ वेंकटाद्री नारायण देसाई परगणे गदग.
यापूर्वी माजी मोकाशांच्या वेळीं या परगण्याचा दस्त पुष्कळ चढला होता. हल्लीही देश समृद्ध आहे. तू राज्याचा सद्दिच्छु आहेस. पूर्वीपासून व हल्लीही देसाईगिरी तुजकडेच आहे. देश बादशाहाचा आहे. दस्त कमी करणें ठीक नाहीं. दस्त अधिक करून मोकाशास पोचवावा. तुम्ही माजी मोकाशास सहा हजार होन पोचविले म्हणून लिहितां. पण तो येथें आला असून चौदाशेच मिळाले व लोक खोटे बोलतात म्हणून म्हणतो. आतां जास्त दस्त करून व फक्त चौदाशेच होन पावले असें समजून बाकी सर्व मोकाशास पावते करावे. त्यास मसलतीवर म द्दाम नेमिलें आहे आणि प्रसंगही मसलतीचा आहे. ताकीद जाणावी. ता. १७ रबिलावल सन १०३६ [हि.*]. हुप. आणि सरे. व वझीरे. शाहनवाझखान याच्या माहितीनें.

---

३५

| | | |
|---|---|---|
| ले. ६८ सु. १०३१<br>हि. १०४१ रवल १५ | هوالخلیل<br>الملک لله | श. १५५२ आश्विन वद्य २<br>इ. १६३१ आक्टोबर २ |

[ना. अ. शि.*]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب عزت مآب
حسن شاه حوالدار و کارکنان معامله مدگل آنکه از شهور سنه
احدی ثلاثین الف بمراحم پادشاهانه و فرط عواطف خسروانه
وینکتادری نارایین را بخلعت شاهی ممتاز کردانیده دیس
کلکرنکی سمت کندگل و سرکوپه معامله مذکور مرحمت نموده
باو تحفه یک ساله منجمله تحفه مشهورالحضرت رایا راو سردیسای
و سردیس کلکرنی قلمرو مبلغ پنجاه هن آنرا وصول جهته

1 पाठीवर मोडींत 'पेशजीप्रा दस्त बैसून द्वेवने' असा शेरा.

سنہ اثنی ثلاثین الف بیست پنج ہون و در سنہ ثلاث ثلاثین
الف دوازدہ ہن نیم و در سنہ اربع ثلاثین الف دوازدہ
ہن نیم جملہ استقرار نمودہ انعام زمین شش درم در سواد
سمتہا مذکور و پچھوری درھر دیہہ یک و منجملہ لوازمہ
کلکرنیان سالینہ یک ماہ مقرر کردہ فرستادہ شدہ است می باید
کہ مہمات دیس کلکرنکی سمت کندگل و سرگوپہ مذکور بحسب
قاعدہ از او روان دارند و انعام مذکور با محصول و نقدیات
و جمیع لوازمات بیت و بیگار و فرمایش مع کل باب و
پچھوری در دیہہ یک و حق لوازمہ از حق کلکرنیان دیہای
سمت مذکور انعام و چاور و ....و کمت و بسوہ و پسکی و
پلکی و بعضے لوازمات بہ سالینہ یک ماہ کہ مقرر است دنبالہ
نمایند و بعد او باولاد و احفاد او جاری سازند و سنچنی
و طلب و تحصیل و محاضر و مفروع — و بعضے باتفاق
او نمایند بے وقوف او عمل ذرہ نکنند و زر تحفہ مبلغ
بیست پنج ہون بابتہ سنہ اثنی مذکور بمحل جامدار خانہ
رکاب جمع شدہ از روی سر خطہ مجرا شناسند تتمہ زر در
سنہ ثلاث ثلاثین الف دوازدہ ہن نیم و در سنہ اربع ثلاثین
الف دوازدہ ہن نیم کہ وصول رسانیدہ ارسال درگاہ والا
نمایند تعلیق نوشتہ گرفتہ اصل فرمان باز گذارند حسب الامر علیہ
روند تحریراً فی خامس عشر شہر ربیع [ا*]لاول سنہ ۱۰۴۱
[२ फा. शि.*]

پروانگی حضور اشرف اقدس اعلی برسالہ [ समासांत* ]
کمترین بندگان مصطفی خان[१]

[ सारांश* ]

मुहम्मद आदिलशाह → हसनशाह हवालदार व कारकून मामले मुद्गल.

वेंकटाद्री नारायण यास, शाही पोषाखानें सन्मान करून, उपर्युक्त मामल्यांतील कन्द्गल व शिरगोपे समतांची देसकुलकर्णकी दिली आहे.

---

१ पाठीवर मोडींत ' फर्मान सा॥ कंद्गल व सिरगुपा हु॥ ' असा शेरा.

याजकडे एक सालचा नजराणा–कलमरूचा सरदेसाई व सरदेसकुलकर्णी याच्या नजराण्यापैकीं–पन्नास होन–सु. १०३२, १०३३ व १०३४ सालांस अनुक्रमें २५, १२॥ व १२॥ वसूल करावयाचा–करार करून वरील समतांत सहा दिरम जमीन, प्रत्येक गांवांत एक पासोडी, कुलकर्ण्यांचा हकलवाजिमा सालीना एक महिना येवढें कायम करून पाठविलें आहे. त्याजकडून वरील समतांची देसकुलकर्णकी कायद्याप्रमाणें करवून घ्यावी व वरील इनामें वंशपरंपरा चालवावीं. नजराण्यापैकीं या सालचें येणें जामदारखान्याच्या खात्यांत जमा झाले आहेत. पुढील दोन सालांचें येणें वसूल करून पाठवावें. ता. १५ रबिलावल सन १०४१ [हि.*], सु. १०३१. हुप. व मुस्तफाखानाच्या माहितीनें.

---

२६

ले. ६९ सु. १०३२ } हوالخليل { श. १५५४ श्रावण वद्य २
हि. १०४२ मोहरम १५ } الملک لله { इ. १६३२ जुलै २३

[ ना. अ. शि.* ]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب دیسایان پرگنہ کدگ آنکہ از شهور سنہ اثنی ثلاثین و الف از راه مراحم پادشاهانہ و فرط عواطف خسروانہ دیهای پرگنہ مذکور بابت میر علی رضا در وجہ استقامت عزت پناه رفعت دستگاه شجاعت انتباه عمدة الاماثل و الاقران نتیجہ الاهالی و الاعیان لایق المراحم و الاحسان سنبجی فرزند شاهجی بهونسلہ مع کل باب مرحمت فرموده شده است می باید کہ دیهای پرگنہ مذکور دنبالہ نمایند و در قبض و تصرف مشارالیہ باز گذارند بر حکم فرمان اشرف روند تحریراً فی ۱۵ ماه محرم الحرام سنہ ۱۰۴۲

پروانگی حضور اشرف اقدس همایون اعلی [ समासांत* ] باعلام خان عالی شان سعادت نشان رفیع القدر و المکان دولت خواص خان سر خواص حضور[१]

---

१ पाठीवर मोडींत ‘शाहजीस मोकासा दिल्हे बा। फर्मान देहाये पा। गदग बा। सबजी भोसला’ असा शेरा.

[ सारांश * ]

मुहम्मद् आदिलशाह → देसाई परगणे गदग

मीर अली रजा याचे बाबतींतील या परगण्यांतील गांवें मुकासा म्हणून शाहजी भोसलेचा मुलगा संबजी यास सर्व बाबींसह दिलीं आहेत. तरी तीं गांवें त्यास दुमाला करावीं. ता. १५ मोहरम सन १०४२ [हि.*], सु. १०३२. हुप. आणि सरखवास हुजूर दौलत खवासखान याच्या माहितीनें.

---

३७

| | | |
|---|---|---|
| ले. ७० सु. — हि. १०४७(४?) रजब | هوالخلیل الملک لله | श. १५५९ मार्गशीर्ष इ. १६३७ नोव्हें–डिसेंबर |

[ ना. अ. शि.* ]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب دیسایان پرگنه گدگ آنکه [از شهور سنه] ...... مراحم بیدریغ شاهانه و فرط عواطف خسروانه زربیلیکتی و پاپوشی میزبانی و ...... موضع بتگیره پرگنه مذکور مقاصا قادر محمد و عبدالرحیم فرزندان بره ملک خرد ...... دنباله فرموده شده است می باید که ابواب مذکور ...... بهیچ وجه من الوجوه ذره تشویش تهانه بحال دیه شدن نگذارند و دیه مذکور ... ... بگیرد ... پیرامون دیه بفریسند درین باب تاکید کلی دانند تحریر...[1]

[सारांश*]

मुहम्मद् आदिलशाह → देसाई परगणे गदग

वरील परगण्यापैकीं बेटगेरे गांवांतील बेलेकटी, पापोशी मेझबानी ... यांचा पैसा–हा बरह मलिक खुर्द...याचे मुलगे–कादिर मुहम्मद, अब्दु-रैहीम......दुमाला फर्माविला आहे. दुमाला करावा व ठाण्याहून वरील

---

१ पाठीवर आरंभीं सहा फा. शि., मोडींत '"...माहे रजब सन सबा (अर्बा ?) अर्बैन वा अलफ हा व इतर–'बार मश्रीफ' खेरीज–ले. ४५ प्रमाणें, शिवाय शेवटीं मोडींत मोकासा बटगेरा फर्मान ' असा शेरा.

गांवास थोडाही त्रास पोहोचूं देऊं नये. ता.... रजब सन १०४७(४?) [हि.*]. हुप. आणि वझीरे. इख्लासखान याच्या माहितीनें.

---

३८

| | | |
|---|---|---|
| ले. ७१ सु. १०३९<br>हि. १०४८ जखर १५ | هوالخليل<br>الملک لله | श. १५६० आश्विन वद्य १<br>इ. १६३८ आक्टोबर १३ |

[ना. अ. शि.* ]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب دیسای پرگنه گدک آنکه از شهور سنه تسع ثلاثین الف در وجه تنخواه محل خزانه عامره بر وجوه بابهای تعلق موضع بتگیره پرگنه مذکور که بابت تقدمه خواصان در سال گذشته دنباله مقاصای شده بود جهت سنه المذکور مقرر نموده مبلغ شصت هفت هن نیم دهانیده شده است

| | |
|---|---|
| [بلیکتی] بیست دو هون نیم | پاپیوشی میزبانی مبلغ پانزده هون |
| کاو زراد خانه هفت هون نیم | جنگ پتی بیست دو هون نیم |

می باید که مبلغ مذکور بسرعت تمام تحصیل کردانیده رسد بمحل مذکور ارسال دارد درین باب تاکید کلی دانسته برحکم فرمان اشرف روند تحریراً فی الخامس عشر شهر جمادی الثانی سنه ۱۰۴۸ [ ३ फा. शि.* ]

پروانگی حضور اشرف اقدس همایون اعلی [समासांत* ] باعلام [خان] عالی شان سعادت نشان مورد الطاف مالک الملک مالک امین الملک وزیر حکومت[१]

---

१ पाठीवर मोडींत ' तेरीख १५ माहे जमादिलाखर सन समान अर्बैन व अलफ, पौ छ २२ माहे मोहरम स्रुा सन तिसा सलासीन अलफ, सबत दफ्तर शुद, खुरू, वार दफ्तर खास, वार सर दफ्तर ' हे शेरे.

[ सारांश* ]

मुहम्मद आदिलशाह -> देसाई परगणे गदग

वरील परगण्यापैकीं, बेटगेरेच्या बाबींपैकीं शाही खजिना खात्याचा तनखा म्हणून–जो गेल्या सालीं मोकाशांना दिला व या सालीं मुकरर केला आहे–चा पैसा ६७॥ होन दिला आहे. त्याचा तपशील असा

| | |
|---|---|
| बेलेकटी २२॥ होन | पापोशी मेजवानी १५ होन |
| गावचा जिरातखाना ७॥ होन | जंगपट्टी २२॥ होन |

तरी वरील पैसा जलदीनें वसूल करून उपर्युक्त खात्याकडे पाठवून द्यावा. ता. १५ जमादिलाखर सन १०४८ [हि.*], सु.१०३९. हुप. आणि वझीरे. अमनिुल्मुल्क याच्या माहितीनें.

---

३९

| | | |
|---|---|---|
| ले. ७२ सु. १०४० | هوالخلیل | श. १५६१ मार्गशीर्ष शुद्ध १२ |
| हि. १०४९ शाबान ११ | الملک لله | इ. १६३९ नोव्हेंबर २७ |

[ ना. अ. शि.* ]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب دیسای پرگنه گدگ آنکه از شهور سنه اربعین و الف درین ولا مشهورالدولت داداجی پندیت حاجب جمع رکاب را [جهت*] چلانیدن اجناس غله بر لشکر منصوره فرستاده شده است می باید که در رسیدن فرمان جهان مطاع عالم مطیع بقالان و بعضی اقوامرا تاکید کرده نوعی نماید که اجناس غله به لشکر منصوره پی در پی میرسیده باشد و زکوة و بعضی لوازمات غله مسلم معاف فرموده شده است بعلت زکوة و بعضی لوازمات بقالان و بعضی اقوامرا اصلاً مزاحم نشود درین باب پندیت مشارالیه آنچه بنویسد بدان موجب سرانجام می نموده باشد و جهت این معنی او خود کمر فدویت بمیان جان بسته بغایت الغایت واقف و باعث گشته می فرستاده باشد که دولتخواهی او در ضمن آن مندرج است و اگر از فرستادن غله تاخیر و درنگ واقع شود نتیجه

نامستحسن خواهد بود تقصیرات کلی برو خواهد آمد تادانند
تحریراً فی ۱۱ ماه شعبان سنه ۱۰۴۹

پروانگی حضور اشرف اقدس همایون اعلی [ समासांत* ]

"॥ दे फर्मान हुमायून शर्फ सदूर याफ्त बजानेब देसाई पा॥ गदग [ ऊकी] सुा सन अर्बैन आलफ दरी विला मशुरुल दौलत दादाजी पडित हेजीब जमा [रि] काब चाकर यासि गला वा अजनास लस्कर मनसूरासी चालवाव्या बदल पा [ ठविले ] असे मे बायेद के फर्मान जाहामता आलम मती पावताची बकालासी वा बाजे खुमासी ताकीद करणे की गला वा अजनास लस्कर मनसूरासी लगालग पावे व गलेचे जकाती वा बाजे लवाजिमात तमाम माफ फर्माविले असे जकाती वा बाजे लवाजिमात बाबे बकालासी वा बाजे खुमासी तशवीश होऊ ने दीजे दरी बाब पडित मशारनुले काये लिहितील त्याप्रमाणे सरजाम करीत जाणे जरी पाठवाव्या [ दिरंग ] वा ताखीर कराल तरी नतीजा बरवे न होईल व कुली तकसीरात [ तुम्हावरी येई ] ल तादानंद बा॥ फर्मान हुमायून असरफ रवंद छ १०(१) माहे शाबान···पा॥ हुाा असरफ अकदस अरफ···"[1]

---

४०

| | | |
|---|---|---|
| ले. ७३ सु. १०४० | هوالخلیل | श. १५६२ आषाढ शुद्ध १४ |
| हि. १०५० रवल १२ | الملک لله | इ. १६४० जून २२ |

[ ना. अ. शि.* ]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب دیسایان پرگنه
کدگ آنکه از شهور سنه اربعین الف جهته سنه احدی اربعین
و الف در وجه بدل مشاهره برقندازان جمع رکاب چاکر بر
وجوهات من جمله تنخواه خزانه عامره زر بابهای تعلق موضع
بتگیره پرگنه مذکور مبادله برات محلات بدل وجه سنه اربعین الف
مذکور مبلغ شصت و هفت هن نیم دهانیده شده است

---

१ जवळजवळ याच पाठाचें, आशयाचें व कालनिर्देशाचें पण गदग परगण्याचे अधिकारी व देसाई अशा दोघांस उद्देशून लिहिलेलें आणखी एक फर्मान आहे. तें तसेंच छापण्याची जरूरी नसल्यानें गाळलें आहे.

بیلیکٹی بیست دو . پاپوشی میزبانی . گاو زراد خانہ ہفت ہن
ہن نیم . پانجدہ ہن . نیم
جنگی ( جنگ پتی ؟ ) صحیح . صحیح
بیست دو ہن نیم

می باید کہ مبلغ مذکور ادا نمایند بر حکم فرمان اشرف
روند تحریراً فی التاریخ ۱۲ شہر ربیع الاول سنہ ۱۰۵۰
[ ३ फा. शि.* ]

[ समासांत* ] پروانگی حضور اشرف اقدس ہمایون اعلی[१] [

[ सारांश* ]

मुहम्मद आदिलशाह→ देसाई परगणे गदग.

सु. १०४१ सालासाठीं, नोकर बर्कंदाज यांच्या मुशाहिऱ्याच्या व खजान्याचे तनख्याच्या रूपानें वरील परगण्यांतील बेटगेरे गांवच्या बाबींचा पैसा ६७॥ होन, सु. १०४० मध्यें काढलेल्या निरनिराळ्या खात्यांवरील वरातींच्या बदल्यांत दिले आहेत. त्यांचा तपशील असा. बेलकटी २२॥ होन, पापोशी मेजवानी १५ होन, गाव जिरातखाना ७॥ होन, जंगपटी २२॥ होन. वरील रकम आदा करावी. ता. १२ रबिलावल सन १०५० [हि.*], सु. १०४०. हुप.

---

४१

ले. ७४ सु. १०४१ } هوالخلیل {श. १५६३ श्रावण वद्य ५
हि. १०५१ जवल १७ } الملک لله {इ. १६४१ आगस्ट १५

[ मु. वा. लहान शि.* ]

فرمان ہمایون شرف صدور یافت بجانب مشہورالانام
رایاجی ترمل تہاندار و کارکنان قلعہ باداوی انکہ از شہور

---

१ पाठीवर आरंभीं मोडींत ' तेरीख १२ माहे रबिलौवल सन खमसैन व अलफ, सबत दफ्तर सूद, बार मश्रीफ,' हे शिवाय शेवटीं मोडींत ' बटगरापैकीं वरात होन ३०० ' असे शेरे.

سنہ احدی اربعین و الف درین ولا مهاکوت بن ملکارجن
بدرگاه معلی التماس نمود کہ میراث نارگوندکی قلعہ مذکور
ازان خود است درین وقت لچمی دهر تکدیو و تیماجی کر
شتو در میراث نارگوندکی خود دخل نموده روان می دارند
نظر عنایت شامل حال خود ارزانی داشتہ میراث خود بہ
خود مقرر فرموده فرمان اشرف عاطفتہ شود تا شرنی یک سالہ
مبلغ هفتاد و پنج هون قبول داریم بنابران از راه مراحم
پادشاهانہ و فرط عواطف خسروانہ میراث نارگوندکی قلعہ
مذکور بدستور قدیم بہ مهاکوت ملکارجن مذکور مقرر و
مستقیم فرموده شده است می باید کہ مقرر دانستہ مهمات
نارگوندکی بہ حسب قاعده از او روان دارند و انعام زمین
در موضع نرگند شش مار و موضع میگور یک پتی و موضع مارن
[1] کیری دو مار و بعضے انعام و ورتنہ و حق لوازمہ و پتی
پچهوری و هوگی(؟) تعلق دیهای قلعہ مذکور کہ برنسبت دیسای
بهوکوتہ جاریست بدان موجب دنبالہ نمایند و در ادائے آن
مقاصایان دیهای و هرکس را عذر و خلل کردن نگذارند و
زر شرنی با زر صدره در وجہ ...... کاغذ دفتر مجموع ممالک
دهانیده شده است از روی خط و اصل مجری شناسند و بعد
او باولاد و احفاد او نسلاً بعد نسل روان دارند و تعلیق
نوشتہ گرفتہ اصل فرمان اشرف باز دهند و لچمی دهر تکدیو
و تیماجی کرشتورا چنان تاکید نمایند کہ هیچ حرکت و خلل
نکنند تا دانند حسب الامر اشرف بعمل آرند تحریراً فی ۷۱...
جمادی ...... سنہ ۱۰۵۱ [ ३ फा. शि.* ]

[ समासांत* ] پروانگی حضور خورشید ظهور اشرف اقدس
همایون اعلی باعلام خان اعالی شان سعادت نشان رفیع القدر
بلند مکان اخلاص خان وزیر حکومت

१ पाठीवर आरंभीं मोडींत ' तेरीख १७ माहे जमादिलोवल सन इहिदे खमसैन वा ......' आणि ले. ७३ प्रमाणें इतर शेरे. शिवाय शेवटीं मोडींत ' महाकूट मलिकार्जन दिल्हे नाडगोंडकी फर्मान ' असा शेरा.

[ सारांश* ]

मुहम्मद आदिलशाह→ रायाजी त्रिमल ठाणेदार व कारकून किले बादावी.

सध्यां महाकूट बिन मल्लिकार्जुन यानें हुजुरास विनंती केली कीं, या किल्ल्याच्या नाडगौडकीची मिरास मजकडे चालूं आहे. पण आजकाल लचमीधर तुकदेव व तिमाजी क्रिस्टो माझ्या नाडगौडकीमध्यें अडथळा करून स्वतःच भोगीत आहेत. कृपादृष्टीन माझी मिरासी मजकडे चालूं व्हावी. फर्मान मिळावें. एक सालास ७५ होन शेरणी कबूल करतों. अर्ज ध्यानांत घेतला. नाडगौडकी पूर्वींप्रमाणें महाकूट मल्लिकार्जुन याजकडे कायम केली आहे. तरी तिचें काम त्याच्याकडून घ्यावें. नरगुन्द येथील सहा मार, मेगूरची एक पट्टी व मारनकेरी पैकीं दोन मार आणि इतर इनाम, वर्तना व हकलाजिमा, पटी पछोडी,—हे सर्व देसायाकडे भोगवट्यास होते—त्याजकडे सोपवावे व कोणीही अडथळा करूं नये. शेरणीचा व सदरेचा पैसा जमाखर्च खात्याच्या कागदांसाठीं दिला आहे. मंजूर समजावा. वंशपरंपरा मिरास व हक्क चालवावे. लचमीधर तुकदेव व तिमाजी क्रिस्टो यांस अशी ताकीद करावी कीं, ते पुन्हा अडथळा करणार नाहींत. ता. १७ जमादिलावल सन १०५१ [ हि* ], सु. १०४१. हुप आणि वझीरे. इख्लासखान याच्या माहितीनें.

---

| | | |
|---|---|---|
| ल. ७५ सु. १०५५<br>हि. १०६५ रवल १२ | ४२ | श. १५७६ पौष शुद्ध १४<br>इ. १६५५ जानेवारी ११ |

بسم الله الرحمان الرحيم

الملک لله

[ मु. मोठा शि.* ]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب دیسایان پرگنہ
گدگ آنکہ شهور سنہ خمس خمسین الف از راہ مراحم
پادشاهانہ و فرط عواطف خسروانہ موضع توپدکوری هتی پرگنہ
مذکور بابت شریف محمد فرزند رحیم محمد در وجہ استقامت
سیادت و نقابت پناہ هدایت و نجابت انتباہ سعادت و معالی
جاہ حکومت و شوکت دستگاہ خلاصہ خاندان مصطفوی نقادہ

دودمان مرتضوی معتمد درگاه سلیمان بارگاه محرم اسرار سلطانی معتبر بارگاه خاقانی نیک منشی توفیق قرین زبدهٔ مخلصان اخلاص امین مشید قواعد کامگاری ممهد مراسم جهانداری مستبشار دولت ابدی مختار سلطنت سرمدی کار اگاه ذی شان والا قدر رفیع مکان رکن السلطنة العلیة العالیة عضدالخلافة البهیة الخاقانیة سلالة سادات موتمن شاه ابوالحسن مع کل باب مرحمت فرموده دهانیده شده است می باید کہ موضع مذکور دنبالہ نمایند و در قبض و تصرف رکن السلطنة معزالیہ باز گذارند برحکم فرمان اشرف روند تحریراً دوازدهم ماه ربیع الاول سنہ ١٠٦٥

[समासांत*] پروانگی حضور اشرف اقدس همایون اعلی باعلام رکن السلطنة العلیة العالیة سلالة سادات موتمن شاه ابوالحسن[१]

[सारांश*]

मुहम्मद आदिलशाह→ देसाई परगणे गदग.

रहीम मुहम्मदचा मुलगा शरीफ मुहम्मद याच्या बाबतींतील तूपदकोरी हट्टी हा गाव सर्व बाबींसह शाह अबुल हसन यास दिला आहे. तरी तो त्याचे ताब्यांत द्यावा. ता. १२ रबिलावल सन १०६५ [हि.], सु. १०५५. हुप. व शाह अबुल हसन याच्या माहितीनें.

---

| | | |
|---|---|---|
| श. ७६ <br> हि. १०६७ सफर १५ | ४३ | श. १५७८ मार्गशीर्ष वद्य १ <br> इ. १६५६ नोव्हेंबर २२ |

بسم الله الرحمان الرحیم

الملک لله

[मा. अ. शि.*]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب ویلکتادری ناگوجی دیسائی پرگنہ گدگ بعنایت بےغایات شاهانہ امیدوار

१ पाठीवर मोडींत ' मौजे कुरहट्टी जागीर मोमीन शहा याचे हुवाला करणे ' असा शेरा.

بوده بداند که درین ایام نصرت انجام همراه نور حدیقه
دولت و بختیاری نوباوه باغستان حشمت و برخورداری سعادت
مند اقبال همراه دولت خواه زاده درگاه جهان پناه لایق الرتبت
والاحسان ارجمند بلند مکان محمد اخلاص خان فرزند رشید
ایالت و امارت پناه ابهت و شوکت دستگاه حکومت و معالی
جاه اعتضاد خلافت و فرمانروای اعتماد سلطنت و کشور کشای
فص خاتم شجاعت و بختیاری آب گوهر شهامت و جانسپاری
سیف مسلول بازوی شاهنشاهی رمح مصقول معرکه دشمن کاهی
مقدمه الجیش معارک ملک گیری و جهان ستانی نیش آهنگ
مصاف فیروزی و کامرانی طراز آستین ابهت و اجلال گوهر
سریر دولت و اقبال مخزن اسرار خلیفه الهی مجموعه هوشمندی
و کارآگاهی موسس وحدت سرای حضور محرم خاص الخاص
سریر سرور مطرح انظار عنایت مورد الطاف قدسی سرایت
انیس مجلس وحدت جلیس محفل خلوت عالی شان رفیع
مکان خلاصه امرای منیع الشان زبده خوانین زمین و زمان
سعادت مند ازل و ابد مبارزالدین فرزندی خان محمد وزیر
حکومت وزرای داده بصوبه داری کرناتک ممتاز فرموده جهت
مندفع ساختن سیواء برگشته بخت فرستاده شده است باید که
آن دولت خواه با جمعی احشام خود نزد مومی الیه رفته در
رضا و طلب معزالیه بوده مراسم فدویت و جان فشانی بجای
آورده نیکو بندگی بظهور رساند که در ضمن این مجرای خدمت
و سر افرازی اوست تادانند حسب الحکم اشرف عمل نماید تحریراً
فی پانجدهم ماه صفر سنه ۱۰۶۷

[ समासांत* ] پروانگی حضور خورشید ظهور اشرف اقدس
همایون اعلی

फर्मान हुमायून शरफ सदूरी याफ्त बजानेब वेंकटाद्री नागोजी देसाई पा गदग व इनायेत बेगायेत शाहाना उमेदवार बूदा बिदानद के दरी वख्त अयालत वा अमारत पनाहा उबहत वा शौकत दस्तगाह हुकूमत वा माली-जाह यातिजाद खिलाफत वा फर्मारवाई यातमाद सलतनत व किश्वर

गुशाई फस खातम सुजाअत व बख्तयारी आब गौव्हर शाहमत व जासुपारी सैफ मसळूल बाजूये शाहनशाही रमह मस्कूल मारिके दुष्मनगाही मकद्मल जैशा मारिक मुलकागिरी वा जहासितानी पेशहंग [ म ] साफ फेरोजी वा कामरानी तीराज आस्तीन उबहत वा इजलाल गौव्हर शरीर दौलत येकबाल मखजन असरार खलीफे इलाही मजमा होशमदी वा कारगाही मौनिस वाहद्त सराये हुजुरू माहरम [ खा ] सलखास सरीर सुरूर मतराः अजार इनायेत मौरिद् अलताफ कुद्सी सरायेत अनीस मजलिस वहदत जलीस माहफिल खलवत आलीशा रफी मका खुलासे उमराये मनीअलशा जुबदे खवानीन जमीन वा जमान सादतमद अजल वा अबद मबारिज दीन फर्जेदी खान माहमद वजीर हुकूमत याचे फर्जेद हदीयेके दौलत वा बख्तयारी नौबावे बागिस्तान हिशमत वा बरखूर्दारी सादतमद वा येकबाल हमरा दौलतखाजादे दरगाह जाहापनाह लायेकल रुतबत बल येहसा अर्जमद बुलद मका माहमद येखलासखान बराबरी वजिरासी देउनू कर्नाटकचे सुभेदारी सरफराज करून सीव्या बदबख्तासी दफे करीव्याबदल पाठविले असे तरी तुवा अपुले हशम जमायेतसहीत खान मशारनुलेपासी जाउनू त्याचे रजातलबीं असोन मसलद करून अपुले खिजमत जाहीर करणे यावरून तुझे खिजमत मुजरा होउनू सरफराजी होईल फर्मान बरहुकूम अमल करणे तादानद तेरीख १५ माहे सफर सन १०६७ परवानिगी हजूर खुर्शेद जुहुरू अशरफ अकदस हुमायून आला मो

---

| | | |
|---|---|---|
| ले. ७७ सु. १०५७<br>हि. १०६७ रसर १९ | ४४ | श. १५७८ माघ वद्य ६<br>इ. १६५७ जानेवारी २५ |

بسم الله الرحمان الرحيم

الملک لله

[ ना. अ. शि.* ]

فرمان همايون شرف صدور يافت بجانب ديسای پرگنه کدگ آنکه از شهور سنه سبع خمسين و الف امر اشرف اقدس نافذ گشته که او قديم دولتخواه و نمک پرورده درگاه جهان پناه است و وقت خدمت است در رسيدن فرمان قضا جريان شاهی در حال مع احشام خود بزودی زود بحضور

وافرالسرور خود را برساند کہ درین ضمن باعث سرافرازی و مجرای خدمت است و هرچہ خرچ احشام باشد از بعد آمدن حضور بلا قصور رسانیده خواهد شد و آنچہ احشام موجود باشد آنرا همراه خود بیارد و متعلقان خود را نیز تاکید کند کہ پیشتر هر قدر احشام بهم رسد آن همہ را نیز می فرستاده باشد و لوازم میراث داری و حلال نمکی آنست کہ بوقت خدمت حاضر باید شد تادانند برحکم فرمان اشرف رود تحریراً فی تاریخ ۱۹ ماه ربیع الثانی سنہ ۱۰۶۷

• پروانگی حضور خورشید ظهور اشرف اقدس [समासांत* ] همایون اعلی[१]

---

ले. ७८ सु. १०५८ } ४५ { श. १५७९ पौष शुद्ध ३
हि. १०६८ रखर १ } { इ. १६५७ डिसेंबर २७

بسم الله الرحمان الرحیم

الملک لله

[ २ न्या अ. आ. पिंपळपानी शि.* ]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب دیسایان پرگنہ گدگ آنکہ از شهور سنہ ثمان خمسین و الف چون موضع توبدکوری‌هتی پرگنہ مذکور در وجہ مقاصا مردمانان محل پایگاه راستہ [داشتہ] معموره خارج زر ابواب دیوانی و پتی سکہ همایون و کار عمارت و بعضی بیت مبارکہ متبرکہ معدن الامن منبع السرور روان است اکنون زر بیلے‌کتی هح ده هن و پاپوشی میزبانی شش هون سہ ربع و گاو زراد خانہ سہ هون و نیم و جنگ پتی چهل هون و هر دو پتی مذکور...

---

१ पाठीवर मोडींत 'हुजूर येणे जमावचे खर्चास पाववून देऊं' असा शेरा. भाषांतरा करितां लेखांक १९ पहावा. दोन्ही लेखांची मिती व सारांश एकच आहेत. फक्त हें फर्मान गदग परगण्याच्या देसायांस उद्देशून लिहिलें आहे. आणि तें गुत्तलचा देसाई हणमंतगौडा यास धाडलें आहे. तें नकल तर हें अस्सल आहे. म्हणून याचा सारांश गाळून फक्त मूळ दिलें आहे.

جملہ تعلق موضع مذکور مبلغ نود و هشت هون ربع آنرا بیار
رتیگونی مبلغ دویست و نود و چهار هون سہ ربع در وجہ
بدل مشاهرہ مقاصایان مذکور عوض ادا محل جامدار خانہ
رکاب وضع فرمودہ دهانیدہ شدہ است می باید کہ حسب المسطور
وضع دانستہ روان دارند و بعضی بابهای تمام تعلق موضع
مذکور خارج تنباکو و تیپ برگ زکوۃ دنبالہ نمایند و آنچہ از
موضع مذکور برداشتہ باشند در حال واپس بدهند تادانند
بر حکم فرمان اشرف اقدس روند تحریراً فی التاریخ غرہ(؟) شهر
ربیع الثانی سنہ ١٠٦٨ [ ३ फा. शि.* ]

پروانگی حضور خورشید ظهور اشرف اقدس [ समासांत* ]
همایون اعلی [व*] المبنی از هردو یک مجرا

[ सारांश* ]

दुसरा अली आदिलशाह→ देसाई परगणे गदग.

दिवाणी बाबींचा पैसा, पट्टी सिक्के हुमायून, कार इमारत, इतर भेट या खेरीज बाकीचा सर्व तूपदकोरीहट्टी हा गांव पायगा खात्याच्या लोकांना मोकासा म्हणून आहे. आतां बेलेकटीचे १८, पापोशी मेजवानीचे ६॥।, गाव जिरातखान्याचे ३॥, जंगपट्टी ४०, हादू(?) पट्टी ३०, मिळून ९८। होन आणि ...( बबार रिती गोनी ) २९४॥। होन येवढी रकम मोकाशांचा मुशाहिरा म्हणून—जामदारखान्याकडे आदा करण्याऐवजीं—त्यांस आदा करीत जावी. तसेंच तंबाकू, तीपवर्ग झकात, खेरीज करून बाकी बाबीही दुमाला कराव्या. या गांवांतील जें कांहीं घेतलें असेल तेंही ताबडतोब परत करावें. ता... रबिलाखर सन १०६८ [ हि.* ], सु. १०५८. हुप.

---

ले. ७९ सु. १०५८ } ४६ { श. १५७९ मांघ वद्य ५
हि. १०६८ जवल १९ } { इ. १६५८ फेब्रुवारी १२

بسم الله الرحمان الرحیم
الملک لله

[ २ न्या अ. आ. पिंपळपानी शि.* ]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب دیسائی پرگنہ
گدگ آنکہ از شهور سنہ ثمان خمسین [ والف ] درین ایام

میمنت التزام عزت و شجاعت دستگاه مزاجدان کار آگاه عمده
وزرای عظام [ زبدہ امرای کرام ] ... مردی و مردانگی گوهر
کان فیروز مندی و فرزانگی فارس مضمار شجاعت مبارزمیدان
شهامت شائستہ فراوان عاطفت ... مرحمت و آفرین خان عالی
شان اقبال نشان فرزند رشید سپہ سالار دوران کرعرض کند
سپهر... بجای تسبیح آوازاند کہ افضل افضل خلاصہ نیک خواهان
ملک گیر کشورستانی افضل خان محمد شاهی را صوبہ ... ...
مرحمت نموده با افواج قاهرة روانہ فرموده ایم باید کہ او در
متابعت خان معزالیہ بوده ... رفتہ مراسم خدمات و نیکو بندگی
بجا آرد و درین ضمن سرافرازی و مزید بہبودی خود داند
کہ وقت مجرا ... و بخان معزالیہ فرموده ایم کہ رعایت اوزا
می نموده باشد تادانند تحریراً فی تاریخ ۱۹ شهر جمادی الاول
سنہ ۱۰۶۸

[ समासांत* ] پروانگی حضور خورشید ظهور اشرف اقدس [
همایون اعلی

[ सारांश* ]

दुसरा अली आदिलशाह → देसाई परगणे गदग.

सध्या अफजलखान मुहम्मदशाही यास ... सुभेदारी देऊन फौजेसह पाठविलें आहे. त्यानें उपर्युक्त खानाच्या तावेदारींत ...जाऊन चाकरी बजावावी. यांत त्याचा उत्कर्ष आहे असें समजावें. ता. १९ जमादिलावल सन १०६८ [ हि. * ], सु. १०५८. हुप.

---

| | | |
|---|---|---|
| ले. ८० सु. १०५९ <br> हि. १०६९ रसर १९ | ४७ | श. १५८० पौष वद्य ५ <br> इ. १६५९ जानेवारी ३ |

بسم الله الرحمان الرحیم
الملک لله

[ २ न्या. अ. आ. पिंपळखानी शि.* ]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب وینکتادری
دیسائی پرگنہ گدگ آنکہ از شهور سنہ تسع خمسین و الف

چون چهارده موضع قلعہ باداوی بہ مایحتاج و موپ استعداد و ذخیرہ قلعہ مزبور مع کل باب بر حکم فرمان سابق روانست درین ولا بدرگاہ معلی روشن گردید[کہ*] او در موضع هرےهال قلعہ مزبور احشام و سواران داشتہ دیہا مذکور را تشویش و آزار رسانیدہ باعث خرابی دیہا مذکور می کند هرگاہ کہ دیہا مزبور بہ مایحتاج و موپ استعداد و ذخیرہ قلعہ مذکور بموجب فرمان سابق روان باشد او از روی متمردی و متحرکی در موضع هیرےهال احشام و سواران داشتہ خرابی دیہا مذکور کردن چہ یارای اوست اکنون باید کہ بمجرد رسیدن فرمان قضا جریان شاهی ترک متمردی نمودہ و احشام و سواران از موضع مزبور دور ساختہ بدیہا مذکور بهیچ وجہ من الوجدہ آزار نرساند و دیہا مذکور بہ مایحتاج و موپ و استعداد و ذخیرہ قلعہ مع کل باب دنبالہ دانستہ آنچہ برداشتہ باشد تمام و کمال واپس بدهند درین باب تاکید بلیغ دانستہ فریاد این معنی رسیدن نگذارد اگر باز فریاد آید یقین داند کہ خیریت و بہبودی او نگردد تادانند تحریراً فی ١٩ ماہ ربیع الثانی سنہ ١٠٦٩

[ समासांत* ] پروانگی حضور پرنور اشرف اقدس همایون اعلی باعلام سیادت و نقابت دستگاہ مزاجدان کارآگاہ سید نوراللہ سرخیل ممالک *

[ सारांश* ]

दुसरा अली आदिलशाह→ वेंकटाद्री देसाई परगणे गदग

बदामी किल्ल्यासालची चौदा गांवें त्या किल्याविषयीं मोप, तयारी व धान्यसंग्रह यांसाठीं पूर्वीच्या फर्मानाप्रो चालू होतीं. सध्यां असें समजलें कीं, तो हिरेहाळ गावांत हशम व स्वार ठेवून त्यास त्रास देत आहे व खराबीस कारण होत आहे. तरी हें केवढें धाडस आहे. हा पुंडावा सोडून देऊन गांवांत ठेवलेले हशम व स्वर काढून घ्यावे. गांवास त्रास देऊं नये. गावांतून जें कांहीं उसळलें असेल तें तात्काळ परत करावें. या बाबतींत पुन्हां तक्रार आल्यास बरें होणार नाहीं अशी खात्री ठेवावी. ता. १९

रबिलाखर सन १०६९ [हि.*], सु. १०५९. हुप. आणि सय्यिद नूरुल्लाह सर खैल ममालिक यांच्या माहितीनें.

---

ले. ८१ सु. १०६१ } ४८ { श. १५८३ आषाढ वद्य ४
हि. १०७१ जिल्काद १७ } { इ. १६६१ जुलै ५

بسم الله الرحمان الرحیم
الملک لله

[ २ न्या अ. आ. वा. शि.* ]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب سری نواس وینکتادری دیسای پرگنه گدگ و نارگونده قلعه باداوی آنکه از شهور سنه احدی ستین و الف چون چهارده موضع قلعه باداوی مذکور برای چلانیدن احشام یک صد پنجاه نفر نزد امارت و ایالت پناه حکومت و شوکت دستگاه سعادت و معالی جاه وافرالعقیدت والاخلاص لایق المراحم و الاختصاص شائسته مراتب بلند سزاوار مناصب ارجمند مهین نمرده دوجه عظمت و برتری مهین شجره حدیقه نیک اختری طراز آستین [ابهت و اجلال] گوهر سریر دولت و اقبال درثمین محبط عقیدت نقش نگین خاتم فدویت هزبر معرکه شجاعت و شهامت نهنگ دریای جلادت و بسالت ناظم امور مملکت ماس مهام خلافت رکن السلطنه العلیه عضد الخلافه البهیه خان عظیم الشان والاقدر بلند مکان المختص بمزید اللطف والاحسان محمد اخلاص خان وزیر حکومت حواله وینکتا دیسای پرگنه مذکور پدر او بموجب فرمان سابق روان بود او میت شده وازین جمله موضع هرےهال و موضع بینتی هال قلعه مذکور بدل انعام میراث نارکوندکی قلعه باداوی مذکور باو روان گشته الباقی دوازده موضع مانده است اکنون حکم جهان مطاع نافذ گشته که دوازده دیر قلعه مذکور بدل چلانیدن احشام نزد حکومت پناه معزالیه حواله او فرموده شده است ... ... مذکور حواله او دانسته موافق دست دیهای احشام نزد حکومت پناه مومی الیه

می چلانیده باشد ... ... حسب الفرموده اشرف اقدس همایون
رود تحریراً فی التاریخ ۱۷ ماه ذوالقعده سنه ۱۰۷۱

[ پروانگی حضور] خورشید ظهور اشرف اقدس [समासांत*]
همایون اعلی[1]

[ सारांश* ]

दुसरा अली आदिलशाह→ श्रीनिवास वेंकटाद्री देसाई परगणे गदग.

बदामी किल्ल्याखालचे १४ गांव, १५० पावलोक मुहम्मद इख्लासखान वजीरे हुकूमत यांजपाशीं ठेवण्यासाठीं, त्याचा बाप गदग परगण्याचा देसाई वेंकटाद्री नागोजी याजकडे पूर्वीच्या फर्मानाप्रमाणें चालूं आहेत. तो मेला. आतां त्यांपैकीं हिरेहाळ व बेनहाळ हीं गावें या किल्ल्याच्या नाडगौडकीबद्दल गदग परगण्याचा देसाई श्रीनिवास वेंकटाद्री याकडे चालूं आहेत. बाकीचीं १२ गावें हुकूमत पनाह यास पावलोक ठेवण्यासाठीं त्याजकडे दिलीं आहेत असें समजून त्या प्रमाणें अमल करावा. ता. १७ जिल्काद सन १०७१ [हि.*], सु. १०६१. हुप.

---

| | | |
|---|---|---|
| ले. ८२ सु. १०६६<br>हि. १०७६ रखर २५ | ४९ | श. १५८७ आश्विन वद्य १२<br>इ. १६६५ आक्टोबर २५ |

بسم الله الرحمان الرحیم

الملک لله

*فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب عاملان حال و
استقبال و دیسایان قلعه کوپل آنکه از شهور سنه ست ستین
و الف درین ولا سری نواس وینکتادری دیسای پرگنه گدگ
و زول کنده و نارکونده قلعه باداوی و سمت کل کیره قلعه

---

१ पाठीवर मोडींत ' पो छ २७ माहे जिलकाद मुा जंसल ' हा शेरा.

जवळजवळ याच पाठाचें अर्थात् आशयाचेंही व कालानदेर्शीच आणखी एक फर्मान आहे; तें पुन्हा छापण्याची आवश्यकता नसल्यानें गाळलें आहे. तें बदामी किल्ल्याच्या देसायांना उद्देशून लिहिलें आहे. त्याच्या पाठीवर मोडींत ' हिरेहाळ व बेनहाळ इनाम फर्मान ' असा शेरा आहे त्यांत वेंकटाद्रीच्या बापाचें नांव नागोजी असें आलें आहे.

کوپل مذکور بدرگاه معلی التماس نمود کہ چون نارکوندکی
قلعہ مذکور از کرشتو نارگونده قلعہ مذکور کہ میراثدار قدیم
بود و از سبب روزگار پراکنده خال بود نمی توانست کہ نفری
دیوان و کمائش را ... بکند ... میراث مذکور خود می فروخت خود
خرید نمودم و تمسک و سند و فروخت ورق او دردست دارم
بعده ترنبک سنکاجی حوالدار قعلہ مذکور در مہمات نارگوندکی
خود دخل شده موضع هنکهلی و موضع دتتی و موضع کودگیره
و موضع هلواکل سمت کلکیره مذکور کہ میراث پتیلگی این
چهاردیہ نسبت خود است بدل وجہ انعام نارگوندکی قلعہ مذکور
در قبض آورده کمائش می نمود خود را بکمائش آن کردن
نداده تمامی حق لوازمہ معہ حاصل چهار دیہ متصرف می شد
نظر عنایت فرموده نارگوندکی قلعہ مذکور کہ میراث خود است
بخود مرحمت نموده برنسبت ترنبک سنکاجی مذکور دنبالہ فرمایند
بنابران التماس او بخاطر مبارک اعلی آورده نارگوندکی قلعہ
مذکور بر نسبت ترنبک سنکاجی مذبور بسری نواس وینکتادری
مذکور عاطفت فرموده دهانیده شده است می باید کہ نارکوندکی
مذکور حسب المسطور دنبالہ نمایند و مہمات نارگوندکی از
دست او روان دارند و برنسبت سنکاجی کمائش کردن بدهند
و حق لوازمہ و پتی و پچهوری برنسبت نارگیران و چهار دیہ
مذکور بطریق انعام بمشارالیہ روان دارند و بعد او باولاد و
احفاد او جاری سازند و تعلیق نوشتہ گرفتہ اصل فرمان باز دهند
تادانند تحریراً فی تاریخ بیست و پنجم ماه ربیع الاخر سنہ ۱۰۷۶
[समासांत* ] پروانگی حضور خورشید ظهور اشرف اقدس
همایون اعلی[१].

[ सारांश* ]

दुसरा अली आदिलशाह→ अधिकारी व देसाई किले कोप्पळ

परगणे गदग व रोडकुन्दा यांचा देसाई आणि बादामी किल्ला व कोप्पळ किल्ल्यापैकीं समत कलकेरा यांचा नाडगौडा यानें हुजुरास विनंती केली

१ पाठीवर मोडींत ' बनकनहळी······' असा शेरा.

कीं, या किल्ल्याची (कोप्पळ) नाडगौडकी या किल्ल्याचा नाडगौडा कृष्टो —हा जुना मिरासदार होता पण कालक्रमानें शोचनीय अवस्था झाल्यामुळें तो दिवाण काम करूं शकेना म्हणून त्यानें स्वतःच ही मिरास विकली. —पासून मी विकत घेतली. त्याचे कागदपत्र मजपाशीं आहेत. नंतर नाडगौडकीच्या कामांत वरील किल्ल्याचा हवालदार संकाजी याजपाशीं ढवळाढवळ करून कलकेरा समतेमधील हिंगहळ्ळि, दत्ती, कूदकेरे, हलवाकल हीं गांवें—यांच्या पटेलगीची मिरास माझी आहे—या किल्ल्याच्या नाडगौडकी बद्दल इनाम म्हणून स्वतःच्या ताब्यांत घेऊन त्यांची कमाविस स्वतः करतो; मला करूं देत नाहीं. चारी गांवांचें हशील व हकलवाजिमे स्वतःच घेतो. आतां कृपाकरून या किल्ल्याच्या नाडगौडकीची मिरास माझी असल्यानें मला देवावी आणि त्रिंबक संकाजीस तसें करण्यास सांगावें. विनंतीप्रमाणें या किल्ल्याची नाडगौडकी त्रिंबक संकाजीच्या निसबतीनें श्रीनिवास वेंकटाद्रीला दिली आहे. दुमाला करावी. नाडगौडकीचें काम त्याकडून घ्यावें. त्रिंबक संकाजीच्या निसबतीनें त्यास कमाविस करूं द्यावी. चार गांवच्या नाडगिरीच्या निसबतीनें असलेले हकलवाजिमे व पटीपछोडी इनाम म्हणून उपर्युक्ताकडे वंशपरंपरेनें चालविणें. ता. २५ रबिलाखर सन १०७६ [ हि.*], सु. १०६६. हुप.

---

| | | |
|---|---|---|
| ले. ८३ सु. १०७३<br>हि. १०८४ मोहरम १६ | ५० | श. १५९५ वैशाख वद्य ३<br>इ. १६७३ मार्च २५ |

بسم الله الرحمان الرحيم

الملک لله

[ ना.अ. शि.* ]

فرمان همايون شرف صدور يافت بجانب عهده‌داران محل ضريبه تنباكو .آنکه از شهور سنه ثلاث سبعين الف از راه مراحم پادشاهانه و فرط عواطف خسروانه من جمله حاصل محل مذکور در وجه بدل مشاهره دهوندو وينکتادري *حاجب حواله محل امور ملکی جمع رکاب عوض تتمه ازين جمله مبلغ بيست و پنج هون دهانيده شده است می بايد که حسب المسطور مقرر دانسته مبلغ مذکور ادا نمايند عذر فرمان هر ساله نکنند

تادانند بر حکم فرمان اشرف اقدس همایون اعلی روند تحریراً
فی التاریخ شانزدهم شهر محرم الحرام سنه ۱۰۸۴

[ पाठीवर तीन शि. व* ] پروانگی حضور خورشید ظهور اشرف
اقدس همایون اعلی

[ सारांश* ]

सिकंदर आदिलशाह→ हुद्देदार तंबाकू खातें.

उमूरे मुल्की खात्यातील हेजीब धोंडो वेंकटाद्रि यास मुशाहि-याबद्दल तंबाकू खात्याच्या जमेपैकीं २५ होन दिले आहेत. पावते करावे. ता. १६ मोहरम सन १०८४ [ हि. * ], सु. १०७३. हुप.

---

| | | |
|---|---|---|
| ले. ८४ सु. १०७४<br>हि. १०८४ रजब १४ | ५१ | श. १५९५ आश्विन शुद्ध १५<br>इ. १६७३ आक्टोबर १५ |

सिकंदर आदिलशाह→ तंबाकू खात्याचे हुद्देदार

श्रीनिवास गिरमाजी यास मुशाहि-याबद्दल वरील खात्याच्या जमेपैकीं रोजीना चवल दिला आहे. पावता करीत जावा. ता. १४ रजब सन १०८४ [ हि.* ], सु. १०७४. हुप[1].

---

| | | |
|---|---|---|
| ले. ८५ सु. १०८१<br>हि. १०९१ शव्वाल ४ | ५२ | श. १६०२ कार्तिक शुद्ध ६<br>इ. १६८० आक्टोबर १८ |

[ सारांश* ]

सिकंदर आदिलशाह→ श्रीनिवास वेंकटाधरी देसाई परगणे गदग व नाडगौडा किल्ले बदामी.

वरील किल्ल्यापैकीं सिद्दी सालिम याचे बाबतींतील सूळ हा गांव या किल्याच्या नाडगौडकीबद्दल तंबाकू, तीप बर्ग झकात, इनामें याखेरीज

---

१ याचा मूळ पाठ काल, व्यक्ति व द्यावयाचें द्रव्य यांशिवाय इतर बाबतींत मागील फर्मानाप्रमाणें असल्यामुळें छापण्याची आवश्यकता भासली नाहीं. म्हणून गाळला आहे. फार्सी मजकुराच्या आरंभीं ना. अ. चा व पाठीवर ३ शिक्के.

२ याच्या पाठीवर मोडींत, ' फर्मान, मौज सुल ' असे शेरे.

आणि लवाझिमे सोडून महसूल, नकद व इतर बाबी यांसह इनाम दिला आहे. तरी तो स्वतःच्या ताब्यांत घ्यावा व वंशपरंपरेनें उपभोगावा. ता. ४ शव्वाल सन १०९१ [हि.*], सु. १०८१. हुप. मसऊदखानाच्या मध्यस्थीनें.

---

ले. ८६ सु. १०८५ } ५३ { श. १६०६ कार्तिक वद्य १०
हि. १०९५ जिल्हेज २४ } { इ. १६८४ नोव्हेंबर २२

بسم الله الرحمان الرحيم

الملک لله

سکہ

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب سری نواس وینکتادهری دیسائی پرگنہ گدگ آنکہ از شهور سنہ خمس ثمانین و الف چون مهم پادشاهی پیش آمده است لهذا حکم جهان مطاع شاهی صادر شده کہ آن دولتخواه جمعیت سواران و احشام با شخصی معتبر خود بسرعت تمام روانہ درگاه والا جاه نموده دولتخواهی و حلال‌نمکی اظهار نماید و برای مزید سرافرازی او خلعت فاخره مرحمت فرموده فرستاده شده است باخذ و لبس آن ممتاز و سرافراز شود درین باب مشهورالحضرت موفورالرتبت رودرو چمناجی پندیت سردبیر و مخدوم خوند و خواص جمع رکاب را فرستاده است در حال همراه آنها یک شخص معتبر خود معہ سواران و احشام بزودی روانہ درگاه نماید کہ درین ضمن سرافرازی و سربلندی اوست و مجرای کلی شناسد تادانند بر حکم فرمان اشرف اقدس رود تحریراً فی التاریخ ۲۴ ماه ذی حجہ سنہ ۱۰۹۵

پروانگی حضور خورشید ظهور اشرف اقدس[1] [समाप्त*]

همایون اعلی

---

१ पाठीवर मोडींत 'पौ छ १६ मोहरम सुा खमस समानिन अलफ बराबरी माा दौलत रुद्रो चिमणाजी पडित' हा शेरा.

[ सारांश* ]

सिकंदर आदिलशाह→ श्रीनिवास वेंकटाधरी देसाई परगणे गदग.

पादशाही काम पुढें आलें आहे. तेव्हां हुकूम होतो कीं, त्यानें कोणा विस्वासूस स्वार व पावलोक यांच्या जमेतीसह हुजूर पाठवून निष्ठा व्यक्त करावी. जास्त उत्कर्षाची खूण म्हणून पोशाख पाठविला आहे. त्याच्या स्वीकारांत स्वोत्कर्ष समजावा. या बाबतींत रुद्रो चिमणाजी पंडित सर डबीर मख्दूम खूंद व खवास यास पाठविलें आहे. त्याजबरोबर स्वतःचे स्वार व पावलोक यांची जमेत एका विश्वासूसह तावडतोब रवाना करावी. यांत त्याचा उत्कर्ष आहे. ता. २४ जिल्हेज सन १०९५ [ हि* ], सु. १०८५. हुप.

---

ले. ८७ सु. १०८५ } ५४ { श. १६०६ पौष शुद्ध ६
हि. १०९६ सफर ५ } { इ. १६८५ जानेवारी १

بسم الله الرحمان الرحیم

الملک لله

[ चौ. शि.* ]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب سری نواس وینکتادهری دیسائی پرگنہ گدگ آنکہ از شہور سنہ خمس ثمانین والف درین ولا بنابر عرض نمودن عزت و رفعت دستگاہ شجاعت و شہامت نشان جمشید خان و رسیدن عریضہ مشہورالحضرت موفورالرتبت ردرو چمناجی پندیت سردبیر تمامی حقیقت دولتخواہی و فدویت او و ارادہ روانہ کردن فرزند خود مع جمعیت سواران و احشام در بندگی حضور فائزالنور بمسامع جاہ و جلال رسیدہ بغایت مستحسن افتاد بنابران از راہ مرحمت گستری اورا بعنایت وزارت سرافراز فرمودہ شدہ چون او قدیم دولتخواہ و نوازش یافتہ درگاہ خلایق پناہ است باید کہ بعنایت وزارت ممتاز و سرافراز گشتہ بسرعت تمام فرزند خود را باجمعیت سواران و احشام روانہ حضور پرنور نمودہ مراسم فدویت و حلال نمکی و دولت خواہی بظہور

رساند کہ درین ضمن باعث سرافرازی و سربلندی اوست تادانند تحریراً فی التاریخ ۵ ماہ صفرالمظفر سنہ ۱۰۹۶

پروانگی حضور خورشید ظہور اشرف اقدس [ समासांत* ] ہمایون اعلی

[ सारांश* ]

सिकंदर आदिलशाह→ श्रीनिवास वेंकटाघरी देसाई परगणे गदग.

सध्यां जमशीदखानानें विनंती केल्यामुळें आणि रुद्रो चिमणाजी पंडित सरद् वीर याचा अर्ज आल्यामुळें स्वतःची निष्ठा व चाकरी आणि स्वतःच्या मुलास स्वार व पावलोक यांच्या जमावास हुजूरकडे पाठविणें यासंबंधीं हकीगत हजरतांस समजून फार पसंत पडली. त्यावर विजारतीची कृपा केली आहे. हीमध्यें स्वोत्कर्ष समजून जलदीनें स्वतःच्या मुलास जमावासह हुजूरकडे पाठवून द्यावेत आणि निष्ठा व्यक्त करावी. यांत त्याच्या उत्कर्षाचें कारण आहे. ता. ५ सफर सन १०९६ [ हि.* ], सु. १०८५ हुप.

---

| | | |
|---|---|---|
| ले. ८८<br>हि. १०९६ रवल ३ | ५५ | श. १६०६ माघ शुद्ध ५<br>इ. १६८५ जानेवारी २९ |

بسم اللہ الرحمان الرحیم
الملک للہ

[ चौ. शि.* ]

فرمان ہمایون شرف صدور یافت آنکہ وزارت مآب سری نواس ویںکٹادری بعنایات بے غایات شاہانہ ممتاز و سرافراز بودہ بداند کہ حقیقت فدویت و دولت خواہی آن دولت خواہ عزت و رفعت دستگاہ شجاعت و شہامت نشان جمشید خان عرض نمودہ و عریضہ نوشتن مشہور الحضرت موفورالرتبت ردرو چمناجی پندیت سردبیر بمسامع جاہ و جلال رسیدہ بنابران از راہ مراحم پادشاہانہ و فرط عواطف خسروانہ وزارت پانصد سوار باو مقرر فرمودہ ایم آنرا سرانجام جاگیر ولایت نو قابضات خواہد شد دران ولایت مرحمت خواہیم فرمود درین باب خاطر من جمیع الوجوہ جمع داشتہ ہمراہ

بندیت مشارالیہ بزودی تمام فرزند خودرا با شخص مختصر معہ
جمعیت سواران و احشام روانہ حضور فائزالنور نماید دریں
باب خان مشارالیہ را حکم فرموده شده است چنانچہ
بنویسد بدان موجب آثار دولت خواهی و حلال نمکی بظہور
رساند حسب الحکم اشرف اقدس بعمل آرد تادانند تحریراً
فی التاریخ ۳ ماه ربیع الاول سنہ ۱۰۹۶

[ समासांत* ] پروانگی حضور خورشید ظہور اشرف اقدس
همایون اعلی

[ सारांश* ]

सिकंदर आदिलशाह→ श्रीनिवास वेंकटाद्री.

त्याची चाकरी व निष्ठा याविषयीं जमशीदखान यानें विनंती केल्यामुळें व रुद्रो चिमणाजी सरदवीर यानें अर्ज केल्यामुळें आमच्या ध्यानांत आलें. त्याजवर पांचशे स्वारांच्या विजारतीची कृपा केली आहे. त्यासाठीं नवीन जिंकलेल्या प्रदेशांत जागीरीची व्यवस्था होईल. या बाबतींत मन सर्व तऱ्हेनें संतुष्ट ठेवून उपर्युक्त पंडिताबरोबर तांतडीनें स्वतःचा मुलगा आणि स्वार व पावलोक यांसह एक विश्वासू यांस हुजूरकडे धाडून द्यावें. याबाबतींत उपर्युक्त खानास हुकूम फर्माविला आहे. तो लिहील त्याप्रमाणें कार्यनिष्ठा व्यक्त करावी. ता. ३ रबिलावल सन १०९६ [ हि.* ]. हुप.

---

ले. ८९ सु. } ५६ {श. १६१२ चैत्र शुद्ध ६
जु. ३३ जखर ४ } {इ. १६९० मार्च ६

باسم سبحانہ و تعالی شانہ

[औरंगजेबाचा वा. शि. व तुघ्रा*]

دریں وقت میمنت عنوان بعرض اشرف اقدس اعلی
رسید کہ سری پت پسر برادر کلان سری نواس دیسموکھ پرگنہ
گدگ و نارگوند پرگنہ بادامی تعہد نموده کہ اگر از درگاه
فلک بارگاه خدمت دیسموکھی پرگنہ گدگ و نارگوندا بدستور
عم مشارالیہ باو تفویض یابد قلعہ کلکیرا و غیرها دو قلعہرا کہ
در تصرف ونکت است ازو انتزاع نموده بہ بندهای پادشاهی

بسپارد و در باب اداء یک لک روپیہ پیش‌کش و پنج هزار
هون هرسالہ از جملہ رسوم خویش حسب الضمن بعمل آرد
بنابرین از پیشگاه خلافت و جہان پروری خدمت دیسموکہی
پرگنہ گدگ و نارگوندا پرگنہ بادامی بسری‌پت مذکور مرحمت
گردید باید کہ بلوازم و مراسم آن کماینبغی پرداختہ دقیقہ از
دقایق دولت‌خواهی و نیکوبندگی نامرعی نگذارد و در باب
پیش کش مسطور وغیره مطابق قرارداد خویشتن کہ در طہر این
مثال واجب الامتثال مقدس معلی نگارش یافتہ عمل نماید چہارم
جمادی الآخره سال سی و سوم از جلوس والا تحریر یافت

برسالہ سیادت و نقابت پناه شرافت و نجابت [पाठीवर*]
دستگاه عمده وزراء رفیع الشان زبده امراء بلند مکان ناظم مناظم
ملک و مال ناهج مناهج دولت و اقبال خان شجاعت نشان
جملہ‌الملک مدارالمهام اسد خان

[ सारांश* ]

आलमगीर बादशाह→

'सध्यां समजलें कीं, गदग परगण्याचा देशमूख व बदामी परगण्याचा नाडगौडा श्रीनिवास याच्या थोरल्या भावाचा मुलगा श्रीपति यानें कबूल केलें कीं, चुलत्याप्रमाणें मजकडे उपर्युक्त देशमुखी व नाडगौडकी मुकरर झाल्यास वेंकटाच्या ताब्यांत असलेले कलकेरा वगैरे दोन किल्ले त्याजकडून घेऊन बादशाही नोकरांच्या ताब्यांत देईन. येणाऱ्या स्वतःच्या रुसुमांतून एक लाख रुपये व पांच हजार होन पेशकश देईन. म्हणून उपर्युक्त देशमुखी व नांडगौडकी श्रीपतीकडे दिली आहे. तरी त्यांचीं कामें उत्तम तऱ्हेनें करावी व कबूल केल्याप्रमाणें पेशकश द्यावी.' ता. ४ जमादिलाखर सन ३३ जुलूस [ आलमगीरी* ]. असदखानाच्या योगें हें फर्मान मिळालें.

---

१ पाठीवर फार्सी शेरे व तपशलि आणि मोडींत 'परवाना आलमगिरी पादशाहाच श्रीपतराव म्हणार मेल्यावर त्याच वडे भाईंच लेक श्रीनिवास देसाई यास लाख रुपे नजर घेऊन ......अधिकारी करून कलकेरी ता...... बदल दिल्हे पुढे हरसाल गदग देशमुखी बा......मी नाडगौडा व कलकेरी समत सुधा ५००० देवन...... वरून दिल्हे सनद पत्र' असा मजकूर.

# ३ संकीर्ण पत्रें.

या प्रकरणांत सहा कागद छापले आहेत. पैकीं पहिला श्री. गुरुप्पय्या बिसरहळ्ळि देसाई यांजकडील, पुढले दोन ओटव (रत्नागिरी) येथील श्री. अच्युतराव व नारायणराव प्रभुदेसाई यांजकडील व श्री य.न. केळकर यांज कडून मिळालेले आणि शेवटचे तीन लक्ष्मेश्वर (धारवाड) येथील श्री. शंकरप्पा सानगौडा देसाई यांजकडील आहेत.

| | | |
|---|---|---|
| ले. ९० सु. १०५६ <br> हि. १०६६ रवल २७ | १ | श. १५७७ पौष वद्य १४ <br> इ. १६५६ जानेवारी १५ |

بسم الله الرحمان الرحيم

الملک لله

[ मुहम्मद आदिलचा मो. वा. शि.* ]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب دیسایان و دیس کلکرنیان و نارگران قلعه کوپل آنکه از شهور سنه ست خمسین و الف درین ولا حاجب عزت و رفعت دستگاه حشمت و ابهت انتباه انیس مجلس جم جاهی محرم اسرار پادشاهی خان عظیم الشان بلند قدر والا مکان اعتبار خان بدرگاه معلی التماس نمود که اورچ نایک در ولایت قلعه مذکور موضع شیوپور و موضع ایگلگیره جمله دو دیه و کاولی و ورتنه و غله و بعضے سالا باد کمایش کرده میخورد حالا دیها مذکور و کاولی و ورتنه و غله و بعضے بر نسبت سالا باد قابض شدن و کمایش کردن نمی دهند و قلعه کنک گیری را استعداد و استواری نیاید درین باب فرمان قضا جریان شاهی صادر شود که دیها و ورتنه و کاولی و غله و بعضے بر نسبت سالاباد کمایش و قابض کردن بدهند بنابران بخاطر مبارک اعلی آورده موضع شیوپور و موضع ایگلگیره و کاولی و ورتنه و غله و بعضے از ولایت قلعه مذکور بر نسبت کمایش نایک مشار الیه باستعداد و استواری قلعه کنک گیری مذکور مرحمت فرموده دهانیده شده است می باید که دو دیه و کاولی و ورتنه و غله و بعضے ولایت قلعه

مذکور بر نسبت نایک مذکور دنبالہ قلعہ کنک گیری مذکور نمایند و ادا سازند بر حکم فرمان اشرف روند تحریراً فی تاریخ بیست و هفتم شهر ربیع الاول سنہ ۱۰۶۶

* [समासांत* ] پروانگی حضور خورشید ظہور اشرف اقدس همایون اعلیٰ

[ सारांश* ]

मुहम्मद आदिलशाह → कोप्पळ किल्ल्याचे देसाई, देशकुळकर्णी व नाडगीर.

अअतबारखानाच्या हेजिबानें विनंती केली कीं, ऊडच नायक या किल्ल्याखालचीं शीवपूर व ईगलगेरे हीं गांवें आणि कावली, वर्तना, गला व इतर यांची सालोसाल कमावीस करून खात आहे. सध्यां त्यांवरील अधिकारी तसें करूं देत नाहींत. त्यामुळें कनकगिरी किल्ल्याची तयारी व डागडुजी राहात नाहीं. वरील बाबतींत फर्मान व्हावें. तरी उपर्युक्त नायकास वरील तपशीलाप्रमाणें कमावीस करूं द्यावी. म्हणजे कनकागिरीची तयारी व डागडुजी राहील. ता. २७ रबिलावल सन १०६६ [ हि.* ], सुस. १०५६. हुप.

---

ले. ९१ सु. १०६२ } २ { श. १५८३ आश्विन?
हि. १०७२ [ सफर ? ] } { इ. १६६१ सप्टें–आक्टोबर ?

بسم الله الرحمان الرحيم

الملک لله

[ २ ऱ्या अली आदिलचा वा. शि.* ]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب سرگروهان و نایکواریان و دیسایان تپہ سالسی آنکہ از شهور سنہ اثنی ستین و الف چون تپہ مذکور باستقامت نواب فلک جناب گردون وقار سلطنت مدار ایالت و حکومت پناه شوکت و حشمت دستگاه مسند قواعد کامگاری ممهد مراسم جهانداری بدر عالی قدر نامداری گوهر کان بختیاری مقبول سلاطین کبار مشهور خواقین عالی مقدار موسس مبانی خلافت آصف رتبت ارسطو حکمت افلاطون دانش بطلیموس بینش دستور عظیم الشان ذی العز

والكرم و الامتنان نگین خاتم جاه [و*] تمکین مدبره اقالیم الارضین
در دریای جود نقطه دائره وجود مطلع خورشید کمال منبع تائید
ذوالجلال نور حدیقه آفرینش نور حدقه بینش آفتاب آسمان بهتری
دردرج سروری فرازنده رایات علو مراتب طرازنده آیات سمو
مناقب شاه بیت قصیده نوع انسان محیط مرکز رافت و امتنان
قدوه خوانین بلند مکان خلاصه اعظم و اماجد دوران واسطه
امن و امان نواب مصطفی خان روانست درین ولا بحضور
اشرف روشن گردید که مدهو متعلق راجه حرام خواری پیدا
نموده تهاندار تپه مذکور را بجان کشته مبلغی مال و منال
گرفته بولایت تپه مذکور تشویش می رسانند و زر برداشت
می نماید این چه معنی دارد و چه حد و اندازه اوست
اکنون می باید که بمجرد وصول فرمان شاهی مدهو متعلق
راجه و راجه مذکور را چنان گوشمال دهند که من بعد در
تپه مذکور دخل نشود و حالا در باب گوشمال دادن آنها به
صوبه دار نیز فرمان اشرف اصدار یافته است که بهر باب
امداد شمایا نموده حرام خوار ... سنه ۱۰۷۲

پروانگی حضور اشرف اقدس همایون اعلی [ समासांत* ]

[ सारांश* ]

२ रा अली आदिलशाह→ सरगिरोह, नायकवाडी व देसाई तपे साळशी.

तपे मजकूर नवाब मुस्तफाखान याजकडे दिल्यामुळें त्याजकडे चालत आहे. सध्यां आम्हांस समजलें कीं, राजांचा मुतालीक मधू (मुधो) हरामखोरी पैदा करून तपे मजकूरच्या ठाणेदारास जिवें मारून व पैसा अडका घेऊन तपे मजकूरच्या विलायतीस तसवीस देत आहे आणि पैसा उखळीत आहे. याचा अर्थ काय ? हें केवढें धाष्ट्र्य ? तरी हें फर्मान पोहोंचतांच राजाचा मुतालीक मधू ( मुधो ) व राजा यांस अशी शिक्षा द्यावी कीं, या उपर तपे मजकुरांत घालमेल होणार नाहीं. सध्यां त्यांना शिक्षा करण्याचे बाबतींत सुभेदारासही फर्मान सुटलें आहे कीं, हरतऱ्हेनें तुमची मदत करून······ [सफर] सन १०७२ [ हि. * ], सुस. १०६२. हुप.

ले. ९२ सु. १०६२ } ३ { श. १५८३ पौष शुद्ध १०
हि. १०७२ जवल ७ } { इ. १६६१ डिसेंबर २०

بسم الله الرحمان الرحیم

الملک لله

[ २ ऱ्या अली आदिलचा वा. शि.* ]

فرمان همایون شرف صدور یافت بجانب دیسایان تپه سالسی آنکه از شهور سنه اثنی ستین الف چون تپه مذکور باستقامت[۱] نواب مصطفی خان برحکم فرمان[۱] اشرف روانست درین ولا بدرگاه معلی روشن گردید که مشهور الحضرت موفور الرتبت باباجی شام ... مجلسی و صوبه دار تل کوکن در ولایت تپه مذکور آمده تشویش داده خراب نموده مبلغی صادلوار کرده است هرگاه که تپه مذکور باستقامت نواب معزالیه برحکم فرمان اشرف روان باشد پندیت مشارالیه در ولایت تپه مذکور آمده مبلغی صادلوار نموده ولایت خراب کردن و عاملان تپه مذبور را طلبیده تشویش دادن چه اندازه دارد اکنون می باید که بوصول فرمان قضا جریان شاهی پندیت مشارالیه را در ولایت تپه مذکور دخل شدن ندهند درین باب تاکید بلیغ دانسته حسب الفرموده اشرف ... بعمل آورند تحریراً فی التاریخ ۷ ماه جمادی الاول سنه ۱۰۷۲

[ समासांत* ] پروانگی حضور خورشید ظهور اشرف اقدس همایون اعلی

[ सारांश* ]

दुसरा अली आदिलशाह → देसाई तपे साळशी

तपे मजकूर बादशाही फर्मानाप्रमाणें नवाब मुस्तफाखान याच्याकडे सोपविल्यावरून त्याजकडे चालूं आहे. सध्यां आम्हांस दिसून आलें कीं, बाबाजी शाम...( पंडित ? ) मजलिसी व सुभेदार तळकोकण यानें तपे मजकूरच्या

१ येथून पुढें आलेले अल्काब हुबेहूब वरच्या फर्मानांतल्याप्रा्ो आहेत म्हणून ते गाळले आहेत.

विलायतींत येऊन, तसवीस देऊन व खराब करून [?] सादिलवाराची रकम आकारली आहे. पण तपे मजकूर वरील नबाबाकडे सोपविल्यावर उपर्युक्त पंडितानें सादिलवाराची रकम आकारावी, विलायत खराब करावी आणि तपे मजकूरच्या अधिकाऱ्यांना तलब करून तसवीस द्यावी हें केवढें धाष्ट्र्य ? आतां हें फर्मान पावतांच उपर्युक्त पंडितास तपे मजकुरांत घालमेल करूं देऊं नये. या बाबतींत बरी ताकीद जाणावी. ता. ७ जमादिलावल सन १०७२ [ हि.* ], सुस. १०६२. हुप.

---

ले. ९३ जु. ४० (आलमगीरी) रमजान १ } ४ باسم عزاسمہ {श. १६१८ चैत्र शुद्ध ३ इ. १६९६ मार्च २५

[ वा. फा. अनोळखी शि. * ].

درین وقت امر منیع القدر و الشان علو نفاذ یافت کہ موضع ودوتی بابت انعام ونکتاے دیسائی گدگ کہ بسبب مناقشہ و منازعہ سری پت خان گوندای زمین دار لکھمیسر متصرف شدہ ہرگاہ خان گوندا بملا[ز]مت عالی مستعد گردد بتصرف او واگذاشتہ خواہد شد و اگر در رسیدن برکاب نصرت ایات بغنودہ بختی و حیلہ خواہد گذرانید بتنبیہ واقعی رسانیدہ موضع مرقوم بونکتاء مسطور مرحمت خواہد شد غرہ شہر رمضان سنہ چہل جلوس والا قلمی شد

[ सारांश* ]

या वेळीं हुकूम होतो कीं, गदगचा देसाई वेंकटा याचा इनामाच्या बाबतींतील वडवट्टी मौजा श्रीपतबरोबरच्या भांडणामुळें लक्ष्मेश्वरचा जामीनदार खानगौंडा यानें ताब्यांत घेतला आहे. खानगौंडा आमचे भेटीस आल्यावर तो त्याजकडे दिला जाईल. तसें करण्यास तो चुकवील तर योग्य शिक्षा होऊन वरील गांव वेंकटास दिला जाईल. ता. १ माहे रमजान सन ४० जुलूस.

---

ले. ९४ } ५ { श. १६३० आषाढ वद्य ६
... रखर १९ } هو { इ. १७०८ जून २७

[ वा. फा. शि.* [१] ]

[زبدة] الامثال والاقران خلاصه الاشباه والاعيان كهان گونددا
اميدوار نوازش پادشاهی...ولا بعرض اشرف ارفع اعلی رسيد
كه محمد كام بخش باستماع خبر.... ... نايک سمت حيدراباد
مغلوب رعب و هراس گشته اراده فرار دارد حكم جهان
مطاع آفتاب شعاع شرف نفاذ يافت كه آن زبدة الاقران بر
تقدير آوارگی او بآن سمت بانسداد طرق و شوارع پرداخته
نگذارد كه بآن ضلع بدر رود اگر بمقتضای كارطلبی و پيش آمد
خود دستگير نمايد مجرای عظيم در جناب خلافت و عظمت
می شود و بمنصب پنجهزاری ذات و پنج هزار سوار و
دو لك روپيه انعام سرافرازی يافته بين الامثال امتياز و
اعزاز خواهد يافت مطابق حكم محكم بعمل خواهد آيد ١٩
ربيع الثانی سنه ... ... جلوس مقدس معلی سمت تحرير يافت
[ बेजा* ]

[ सारांश* ]

खानखानान जफरजंग → खानगौडा

आम्हांस समजलें कीं, मुहम्मद कामबख्श हैद्राबाद समतेचा नायक... खबर ऐकतांच भिऊन पळून जाण्याची इच्छा करीत आहे. तेव्हां हुकूम होतो कीं, त्या समतेंत त्यास कोंडून धरून बाहेर जाऊं देऊं नये. दक्षता व कर्तबगारी यांयोगें त्यास कैद केलें तर तें आम्हांस पसंत पडून पांच हजारी जात व पांच हजार स्वार येवढी मनसब आणि दोन लाख रुपये इनाम मिळेल व आपल्या योग्यतेच्या लोकांत त्याचा समावेश होईल. ता. १९ रबिलाखर सनै...

---

१ शिक्यांत ...خانان... ظفر جنگ فدوی شاه عالم بادشاه غازی... असा मजकूर
احد ।।। سنه

ले. ९५
जु. १ मोहरम १

६
حکم لله

زبدة الامثال کچن گوندا زمیندار لکهمیسر و غیره بعنایت پادشاهانه امیدوار بوده بداند که فدویت و دولت خواهی اورا محمد حسن ولد جمشید خان بعرض مقدس معلی رسانیده باید که بمجرد ورود این فرمان مکرمت عنوان خاطر جمع داشته در تقدیم خدمات مسای جمیله بکار برده امیدوار نتائج نیک باشد غره محرم الحرام سنه احد جلوس والا قلمی شد

[ सारांश* ]

? → कंचनगौंडा

त्याची चाकरी व राज्याची शुभेच्छा हीं मुहम्मद हसन वलद् जमशीद्-खान यानें कळविली. हें फर्मान मिळतांच मन संतुष्ट ठेवून चाकरीच्या प्रगतीचा प्रयत्न करावा आणि सत्परिणामाचें उमेद्वार व्हावें. ता. १ मोहरम् सन १ जुलूस.

# प्रस्तुत खंडांतील पत्रांचा कालानुक्रम.

| | | | |
|---|---|---|---|
| १ | हि. ९९१ शाबान २० | १५०५ भाद्रपद वद्य ७ | १५८३ आगष्ट २९ |
| २ | हि. ९९१ शाबान २२ | १५०५ भाद्रपद वद्य ९ | १५८३ आगष्ट ३१ |
| ३४ | हि. १००९ रमजान १२ | १५२२ फाल्गुन शुद्ध १४ | १६०१ मार्च ७ |
| ३५ | हि. १०११ रमजान ४ | १५२४ फाल्गुन शुद्ध ४ | १६०३ फेब्रुवारी ५ |
| ३६ | हि. १०१३ जिल्हेज ५ | १५२७ वैशाख शुद्ध ६ | १६०५ एप्रिल १४ |
| ३७ | हि. १०२० जिल्काद १६ | १५३३ पौष वद्य २।३ | १६१२ जानेवारी २० |
| ३८ | हि. १०२२ रजब ५ | १५३५ भाद्रपद शुद्ध ६ | १६१३ आगष्ट ११ |
| ३९ | हि. १०२३ रवल ७ | १५३६ वैशाख शुद्ध ८ | १६१४ एप्रिल ७ |
| ४० | हि. १०२३ रवल २५ | १५३६ वैशाख वद्य १२ | १६१४ एप्रिल २५ |
| ४१ | हि. १०२४ रखर २२ | १५३७ वैशाख वद्य ९ | १६१५ मे ११ |
| ४२ | हि. १०२४ जवल १४ | १५३७ ज्येष्ठ शुद्ध १५ | १६१५ जून १ |
| ४३ | हि. १०२४ जखर ७ | १५३७ आषाढ शुद्ध ८ | १६१५ जून २४ |
| ४४ | हि. १०२५ मोहरम १५ | १५३७ माघ वद्य १ | १६१६ जानेवारी २४ |
| ४५ | हि. १०२६ जखर १५ | १५३९ ज्येष्ठ वद्य २ | १६१७ जून १० |
| ४६ | हि. १०२७ जखर २५ | १५४० ज्येष्ठ वद्य १२ | १६१८ जून ९ |
| ४७ | हि. १०२७ शाबान ३ | १५४० श्रावण शुद्ध ५ | १६१८ जुलै १६ |
| ४८ | हि. १०२७ जिल्काद १० | १५४० कार्तिक शुद्ध ११ | १६१८ आक्टोबर १९ |
| ४९ | हि. १०२८ शव्वाल २३ | १५४१ भाद्रपद वद्य ११ | इ. १६१९ सप्टेंबर २३ |
| ५० | हि. १०२९ मोहरम २६ | १५४१ मार्गशीर्ष वद्य १३ | १६१९ डिसेंबर २३ |
| ५१ | हि. १०२९ जवल ९ | १५४२ चैत्र शुद्ध १० | १६२० एप्रिल २ |
| ५२ | हि. १०२९ जिल्काद १४ | १५४२ आश्विन शुद्ध १५ | १६२० आक्टोबर १ |
| ५३ | हि. १०२९ जिल्काद अखेर | १५४२ कार्तिक शुद्ध २ | १६२० आक्टोबर १७ |
| ५४ | हि. १०२९ जिल्हेज २५ | १५४२ कार्तिक वद्य १२ | १६२० नोव्हेंबर ११ |
| ५५ | हि. १०२९ जिल्हेज २९ | १५४२ मार्गशीर्ष शुद्ध १ | १६२० नोव्हेंबर १५ |
| ५६ | हि. १०३० रवल २६ | १५४२ माघ वद्य १२ | १६२१ फेब्रुवारी ८ |
| ५७ | हि. १०३३ रमजान १३ | १५४६ आषाढ शुद्ध १४ | १६२४ जून १८ |
| ५८ | हि. १०३४ सफर २३ | १५४६ मार्गशीर्ष वद्य १० | १६२४ नोव्हेंबर २५ |
| ५९ | हि. १०३४ रवल ५ | १५४६ पौष शुद्ध ७ | १६२४ डिसेंबर ६ |
| ६० | हि. १०३४ जखर १ | १५४७ अधिकचैत्र शुद्ध ३ | १६२५ मार्च १ |
| ६१ | हि. १०३५ रखर १४ | १५४७ पौष वद्य १ | १६२६ जानेवारी ३ |
| ६२ | हि. १०३५ जवल ५ | १५४७ माघ शुद्ध ६ | १६२६ जानेवारी २३ |
| ६३ | हि. १०३५ जखर १३ | १५४७ फाल्गुन शुद्ध १५ | १६२६ मार्च २ |
| ६४ | सु. १०२६ | १५४७–४८ | १६२५–२६ |
| ६५ | हि. १०३५ शव्वाल ९ | १५४८ आषाढ शुद्ध १० | १६२६ जून २४ |
| ३ | हि. १०३५ जिल्हेज १८ | १५४८ भाद्रपद वद्य ५ | १६२६ आगष्ट ३१ |
| ६६ | हि. १०३५ जिल्हेज २० | १५४८ भाद्रपद वद्य ७ | १६२६ सप्टेंबर २ |
| ६७ | हि. १०३६ रवल १७ | १५४८ मार्गशीर्ष वद्य ३ | १६२६ नोव्हेंबर २६ |
| ४ | हि. १०४० रखर २४ | १५५२ कार्तिक वद्य १० | १६३० नोव्हेंबर १९ |

| | | | |
|---|---|---|---|
| ६८ | हि. १०४१ रवल १५ | १५५३ आश्विन वद्य २ | १६३१ आक्टोबर २ |
| ६९ | हि. १०४२ मोहरम १५ | १५५४ श्रावण वद्य २ | १६३२ जुलै २३ |
| ७० | हि. १०४७ रजब | १५५९ मार्गशीर्ष | १६३७ नोव्हें–डिसेंबर |
| ७१ | हि. १०४८ जखर १५ | १५६० आश्विन वद्य १ | १६३८ आक्टोबर १२ |
| ५ | हि. १०४८ शाबान ३ | १५६० मार्गशीर्ष शुद्ध ४ | १६३८ नोव्हेंबर २९ |
| ७२ | हि. १०४९ शाबान ११ | १५६१ मार्गशीर्ष शुद्ध १२ | १६३९ नोव्हेंबर २७ |
| ७३ | हि. १०५० रवल १२ | १५६२ आषाढ शुद्ध १४ | १६४० जून २२ |
| ७४ | हि. १०५१ जवल १७ | १५६३ श्रावण वद्य ५ | १६४१ आगष्ट १५ |
| ६ | हि. १०५१ शव्वाल ४ | १५६३ पौष शुद्ध ६ | १६४१ डिसेंबर २७ |
| ७ | हि. १०५३ जिल्हेज ९ | १५६५ फाल्गुन शुद्ध १५ | १६४४ फेब्रुवारी ८ |
| ८ | हि. १०५४ शव्वाल १० | १५६६ मार्गशीर्ष शुद्ध ११ | १६४४ नोव्हेंबर ३० |
| ९ | हि. १०५५ जखर १६ | १५६७ श्रावण वद्य २ | १६४५ जुलै ३० |
| १० | हि. १०५८ जिल्हेज २२ | १५७० पौष वद्य ८ | १६४८ डिसेंबर २७ |
| ११ | हि. १०५९ मोहरम २० | १५७० माघ वद्य ६ | १६४९ जानेवारी, २४ |
| १२ | हि. १०५९ सफर २७ | १५७० फाल्गुन वद्य १४ | १६४९ मार्च २ |
| १३ | हि. १०५९ जवल २ | १५७१ ज्येष्ठ शुद्ध ४ | १६४९ मे ५ |
| १४ | हि. १०५९ शाबान १३ | १५७१ श्रावण शुद्ध १५ | १६४९ आगष्ट १२ |
| १५ | हि. १०६२ सफर २६ | १५७३ माघ वद्य १३ | १६५२ जानेवारी २८ |
| १६ | हि. १०६५ रवल ४ | १५७६ पौष शुद्ध ६ | १६५५ जानेवारी ३ |
| ७५ | हि. १०६५ रवल १२ | १५७६ पौष शुद्ध १४ | १६५५ जानेवारी ११ |
| ९० | हि. १०६६ रवल २७ | १५७७ पौष वद्य १४ | १६५६ जानेवारी १५ |
| १७ | [हि. १०६७ मोहरंम २६] | [१५७८ कार्तिक वद्य १३] | [१६५६ नोव्हेंबर १४] |
| ७६ | हि. १०६७ सफर १५ | १५७८ मार्गशीर्ष वद्य १ | १६५६ नोव्हेंबर २२ |
| १८ | हि. १०६७ रवल २९ | १५७८ माघ शुद्ध १ | १६५७ जानेवारी ५ |
| ७७ | हि. १०६७ रखर १९ | १५७८ माघ वद्य ६ | १६५७ जानेवारी २५ |
| १९ | हि. १०६७ रखर १९ | १५७८ माघ वद्य ६ | १६५७ जानेवारी २५ |
| ७८ | हि. १०६८ रखर १ | १५७९ पौष शुद्ध ३ | १६५७ डिसेंबर २७ |
| ७९ | हि. १०६८ जवल १९ | १५७९ माघ वद्य ५ | १६५८ फेब्रुआरी १२ |
| ८० | हि. १०६९ रखर १९ | १५८० पौष वद्य ५ | १६५९ जानेवारी ३ |
| २० | सु. १०६० | १५८१–८२ | १६५९–६०. |
| २१ | हि. १०७१ शब्वाल ५ | १५८३ ज्येष्ट शुद्ध ६ | १६६१ मे २४ |
| ८१ | हि. १०७१ जिल्काद १७ | १५८३ आषाढ वद्य ४ | १६६१ जुलै ५ |
| ९१ | हि. १०७२सफर ? | १५८३ आश्विन ? | १६६१ सप्टें–आक्टोबर ? |
| ९२ | हि. १०७२ जवल ७ | १५८३ पौष शुद्ध १० | १६६१ डिसेंबर २० |
| २२ | हि. १०७४ रमजान ८ | १५८६ चैत्र शुद्ध ११ | १६६४ मार्च २७ |
| २३ | हि. १०७५ रजब ४ | १५८६ माघ शुद्ध ५ | १६६५ जानेवारी ११ |
| ८२ | हि. १०७६ रखर २५ | १५८७ आश्विन वद्य १२ | १६६५ आक्टोबर २५ |
| २४ | हि. १०७८ जवल २२ | १५८९ कार्तिक वद्य ८ | १६६७ आक्टोबर ३० |
| २५ | हि. १०८१ शाबान ७ | १५९२ पौष शुद्ध ९ | १६७० डिसेंबर १० |

| | | | |
|---|---|---|---|
| ८३ | हि. १०८४ मोहरम १६ | १५९५ वैशाख वद्य ३ | १६७३ मार्च २५ |
| ८४ | हि. १०८४ रजब १४ | १५९५ आश्विन शुद्ध १५ | १६७३ आक्टोबर १५ |
| २६ | हि. १०८६ रबल ९ | १५९७ वैशाख शुद्ध ११ | १६७५ मे २५ |
| २७ | हि. १०८६ रबल ९ | १५९७ ज्येष्ठ शुद्ध ११ | १६७५ मे २५ |
| २८ | हि. १०८६ रबल ११ | १५९७ ज्येष्ठ शुद्ध १४ | १६७५ मे २७ |
| २९ | जु. (आ.) १९ शाबान २४ | १५९८ आश्विन वद्य १० | १६७६ आक्टोबर २२ |
| ८५ | हि. १०९१ शव्वाल ४ | १६०२ कार्तिक शुद्ध ६ | १६८० आक्टोबर १८ |
| ३० | हि. १०९१ जिल्हेज २५ | १६०२ पौष वद्य १२ | १६८१ जानेवारी ६ |
| ८६ | हि. १०९५ जिल्हेज २४ | १६०६ कार्तिक वद्य १० | १६८४ नोव्हेंबर २२ |
| ८७ | हि. १०९६ सफर ५ | १६०६ पौष शुद्ध ६ | १६८५ जानेवारी १ |
| ८८ | हि. १०९६ रबल ३ | १६०६ माघ शुद्ध ५ | १६८५ जानेवारी २९ |
| ३१ | जु.(आ.) ३२ जवल ४ | १६१० फाल्गुन शुद्ध ६ | १६८९ फेब्रुवारी १५ |
| ८९ | जु. (आ.) ३३ जखर ४ | १६१२ चैत्र शुद्ध ६ | १६९० मार्च ६ |
| ९३ | जु. (आ.) ४० रमजान १ | १६१८ चैत्र शुद्ध ३ | १६९६ मार्च २५ |
| ३२ | जु.(आ.) ४२ शाबान १८ | १६२० माघ वद्य ५ | १६९९ फेब्रुवारी ९ |
| ३३ | जु. १ जखर ४ | १६२९ भाद्रपद शुद्ध ५ | १७०७ आगस्ट २१ |
| ९४ | ... रखर १९ | १६३० आषाढ वद्य ५ | १७०८ जून २७ |
| ९५ | जु (?) १ मोहरम १ | ? | ? |

# पत्रांवरील टीपा

## १-२

हीं पत्रें कालदृष्ट्या फार जुनीं आहेत म्हणून प्रसिद्ध केलीं आहेत.

## ३

या पत्रांतलि केंग नायक पूर्वपरिचित आहे. मुहम्मद्‌नामा, शिवतत्त्वरत्नाकर, ताम्रपटशिलालेख इत्यादींतून याचे उल्लेख आले आहेत;[१] पण मुसलमानी साधनांत हें नांव कुलवाचक म्हणून आलेलें आढळतें. त्यावरून केंग नायकाच्या कुळांतील विशिष्ट व्यक्ति निश्चित करतां येत नाहींत. केंग नायकानें कोणती हरामखोरी केली तें या फर्मानावरून समजत नाहीं.

## १०

या फर्मानांत राणे बेन्नूर कर्यात मुकासा दिल्याचें नमूद आहे; पण कोणाला तें सांगितलेलें नाहीं. सनदापत्रें पृ. १०४ वर 'शहाजीनें राणे बेन्नूर परगण्याच्या अधिकाऱ्यांना लिहिलेलें खुर्दखत आहे. त्याचा काल श. १५७१ आश्विन शुद्ध १२, इ. १६४९ ऑक्टोबर ७ हा असून त्यांत यावेळीं राणे बेन्नूर परगणा शहाजीस मोकासा म्हणून मिळाल्याचें नमूद आहे. येथें शहाजीलाच ही कर्यात दिली असेल काय? शहाजी श. १५७० च्या श्रावणांत अटकेंत पडला आणि हें फर्मान त्याच वर्षाच्या पौषांतलें आहे. यामुळें वरील शंका दृढ होऊं शकत नाहीं.

## १२

याच अर्थाचें पण अडीच महिन्यांनीं याचे अगोदर सुटलेलें फर्मान आहे[२]. दरम्यानच्या या अवधींत हणमंत गौडा स्वारीवर कां गेला नाहीं तें समजत नाहीं. कां पूर्वीच्या दिरंगाईनें कामें करण्याच्या पद्धतीचा हा नमुना आहे.

## १५

खानगौडा श. १५६६ वैशाख वद्य ७ व श. १५७१ कार्तिक वद्य १३ यांचे दरम्यान केव्हां तरी मेला.[३] पण तदनंतर इब्राहीम मूसाखान याची खास नेमणूक करण्याइतकी केंचन गौडानें कोणती बंडखोरी केली तें समजण्यास मार्ग नाहीं.

---

१ शिवाजी निबंधावली भाग २ पृ. ७३; सोर्सेस ऑफ् विजयनगर हिस्ट्री पृ. ३५४ व पुढें; भा. इ. सं. मं. त्रैमासिक १८।२, द. म. इ. सा. खं. ३।४६.
२ ऐफासा खंड २।१४ ३ शिचसा खंड ६।६३, ६४.

१६

चित्रकल म्हणजे म्हैसूर संस्थानांतील चित्रदुर्ग असेल काय ? तेथील नायकाच्या बंडखोरीचें स्वरूप अजून अज्ञात आहे.

१७

हें फर्मान अर्धवटच मिळालें. यांतील तारीख, मेलेला व ज्याला हें पाठविलें तो अशा दोघांचीं नांवें, इत्यादि तपशील नाहींसा झाला आहे; पण याचें सामान्यतः सार असें दिसतें कीं, मुहम्मद आदिलशाहाच्या कारकिर्दींत कोणी कर्ता हनुमंत गौडा मुहम्मदनगर (कर्नूल) मामलयामध्यें मरण पावला असतां त्याच्या मुलाचें सांत्वन करणें व त्यास स्फूर्ति देणें यांसाठीं हें फर्मान पाठविलें.

१८

ऐतिहासिक फार्सी साहित्याच्या पहिल्या खंडांत खानापूरचे घोरपड्यांकडील एक फर्मान छापलें आहे. त्यांत रौलोजी घोरपडे यानें दुसऱ्या अली आदिलशाहास 'आपण जुने चाकर असूनही बेरोजगार आहों व आपणास कुठलाही मोकासा वगैरे नाहीं.' अशी विनंति केल्यावरून त्यास बादशाहानें खान मुहम्मदाचा मुलगा व कर्नाटकाचा सुभेदार मुहम्मद इख्लासखान याजकडे जाऊन पादशाही मसलतींत म्हणजे स्वारींत सामील व्हावें असें आज्ञापिलें आहे[1]. या फर्मानाची तारीख-हि. १०६७ सफर २४ ही आहे[2]. मुहम्मद आदिलशाह हि. १०६७ मोहरम २६ रोजीं[3] वारला व २ रा अली आदिलशाह गादीवर आला. अर्थात् हें फर्मान तो गादीवर आल्यानंतर एक महिन्याच्या आंतच सोडलें आहे. या फर्मानावरून मुहम्मद इख्लासखानानें या पूर्वीच पादशाही मसलत सुरू केल्याचें कळतें. म्हणजे इकडे बादशाह गादीवर बसतो न बसतो तोंच दुसरीकडे पादशाही स्वारी सुरू झाली होती. अर्थात् या स्वारीचें महत्त्व व जरूरीही तशीच असली पाहिजे हें उघड आहे; मात्र या फर्मानावरून स्वारी कोणावर झाली व तिचें क्षेत्र कोठें होतें याची नीट कल्पना येत नाहीं. फार तर येवढें म्हणतां येईल कीं, रौलोजीस कर्नाटकच्या सुभेदारास मिळण्याविषयीं फर्माविलें आहे त्या अर्थीं या स्वारीचें क्षेत्र कर्नाटकांत कोठें तरी होतें. पण प्रस्तुत लेखांक आणि लेखांक ७६ यांमुळें या स्वारीवर आणखी प्रकाश पडत आहे. पैकीं ७६ वा लेखांक हि.१०६७ सफर १५ या तारखेचा[4] आणि फार्सी व मराठी अशा दोन भाषांतील असून त्यांत गदग परगण्याचा देसाई वेंकटाद्रि नागोजी यास खान मुहम्मदचा मुलगा मुहम्मद इख्लासखान या 'बराबरी वजिरासी देउनू कर्नाटकचे सुभेदारी सरफ-

---

१ ले. ६०. २ श. १५७८ मार्गशीर्ष वद्य १०; इ. १६५६ डिसेंबर १. ३ श. १५७८ कार्तिक वद्य १३; इ. १६५६ नोव्हेंबर ४. ४ श. १५७८ मार्गशीर्ष वद्य १; इ. १६५६ नोव्हेंबर २२,

राज करून सीव्या बदअख्तासी दफे करीव्याबदल पाठविले असे तरी तुवा अपुले हशम जमायेतसहीत खान मशारनुलेपासी जाउनू त्याचे रजातलबी असोन मसलद करून अपुले खिजमत जाहीर करणे' असा हुकूम केला आहे. फार्सी मजकुरांतही वरील आशयाचेच शब्द आहेत. खानापूर व गदग अशा दोन्ही फर्मानांत आलेला मुहम्मद इख्लासखान एकच आहे व तारखाही अगदीं जवळच्या असल्यानें इख्लासखानाची स्वारी शिवाजीवरच होती हें निश्चित ठरतें आणि शिवाजी अथवा त्याचे लोक कर्नाटकांत कोठें तरी गडबड करीत होते येवढें अनुमान होतें. निश्चित प्रदेशाचा मागमूस मात्र यावरूनही लागत नाहीं. तो उलगडा प्रस्तुत फर्मानावरून कांहींसा करतां येतो. हे फर्मान हि. १०६७ रवल २९ या तारखेचें[1] व २ ऱ्या अली आदिलशाहानें गुत्तलच्या हनुमंत गोंडास धाडलेलें आहे. यांत प्रस्तुत गोंडास लिंगदहळ्ळि व कोथीहाळ हीं गांवें इनाम दिल्याचें नमूद आहे; पण बक्षिसाचें कारण सांगतांना 'हरामखोर सीवा यानें निष्ठेतून पाय बाहेर टाकून व पादशाही विलायतींत ढवळाढवळ करून पाय पसरले होते. तेव्हां त्या हरामखोरास दफे करण्यासाठीं खान मुहम्मदचा मुलगा मुहम्मद इख्लासखान यास कर्नाटकची सुभेदारी देऊन उत्तम वजीरांसह पाठविलें होतें. त्या प्रसंगांत तुम्ही ( हनुमंत गोंडा ) त्याच्या ( मु. इ. ) समक्ष मासूर तर्फेत आपल्या लोकांसह सीवाच्या लोकांशीं खूप लढाई दिली व त्यांचा मोड केला' अशी हकीकत नमूद केली आहे. यांतही वरील दोन फर्मानांत आलेला मुहम्मद इख्लासखान उल्लिखित आहे, हरामखोर सीवा पण आहे आणि फर्मानाची तारीखही पहिल्या दोन फर्मानानंतर अडीच सवा दोन महिन्यांनीं आहे. तेव्हां हेंही वरील स्वारीलाच उद्देशून असलें पाहिजे. मासूर हें गांव म्हैसूर संस्थानच्या शिमोगा जिल्ह्यापैकीं शिकारपूर तालुका व धारवाड जिल्ह्यापैकीं हिरे केरूर अथवा कोड तालुका यांच्या सरहद्दीवर असून धारवाड गॅझिटियरमध्यें त्याजविषयीं थोडी माहिती आहे. अगडीच्या या फर्मानामुळें येवढें निश्चित होतें कीं, शिवाजीचे लोक धारवाड जिल्ह्याच्या अगदीं दक्षिण टोकापर्यंत गेले होते; पण तेथें म्हणजे मासूरच्या आसपास त्यांचा पराजय झाला. तसेंच ही स्वारी नेमकी केव्हां सुरू झाली तें समजत नसलें तरी मुहम्मद आदिलशाह आसन्नमरण असतां ही चालू होती व त्याच्या मरणानंतर दोन महिन्यांनीं तिजमधील एक भाग संपला असें दिसतें. या वेळीं स्वतः शिवाजी व त्याचे लोक आणखी कोठें कोठें धुमाकूळ घालीत होते हें समजण्यास साधन नाहीं. शिवापूर शकावलींत श. १५७८ आश्विन वद्य १ आणि माघ शुद्ध ६ या दोन दिवसांचे व शिवाजीच्या हालचाली सांगणारे उल्लेख आहेत;[2] पण मधील काळाचे नाहींत.

---

१ श. १५७८ माघ शुद्ध १; इ. १६५७ जानेवारी ५. २ शिचप्र पृ. ५०, ५५.

आणि ही स्वारी नेमकी त्या काळांतच पडते. जेधे शकावलीचीही तीच गत आहे.[१] इतर शकावलींतही ही माहिती आलेली नाहीं. विशेषतः शिवभारतांत शिवाजीच्या या हालचालीचा उल्लेख नसावा हें आश्चर्य होय. अथवा आश्चर्य कसलें? ज्या कारणानें आलमगिरिनाम्यासारख्या ग्रंथांत शायिस्तेखानावर शिवाजीनें घातलेल्या छाप्याचें अथवा शिवाजीनें केलेल्या सुरतेच्या लुटीचें वृत्त गळलें, त्याच कारणानें शिवाजीच्या या स्वारीचें वर्णन शिवभारतांत व इतरत्रही गाळलें गेलें असेल. परमानंदाला वाटलें असावें कीं, आपण तर 'यशांसि शिवराजस्य श्रोतव्यानि' असें श्रोत्या ब्राह्मणांना सांगून बसलों.[२] तेव्हां आतां शिवराजाच्या अयशाचें वर्णन कसें करावें?-किंवा मुसलमानी दरबारी वाकेनिवीस बादशाहाच्या अपयशाची नोंद करणें त्याचे क्रोधाच्या भयानें टाळीत. तसेंच येथेंही झालें असेल

ही स्वारी येवढ्यावरच थांबली कीं नाहीं याविषयीं शंका येते. शिवाजीची कटकट अजिबात बंद पडली नसावी. कारण गदग देसायांकडील हि १०६८ जवल १९ चें फर्मान पुढें छापलें आहे.[३] त्यांत अफजलखानास मोठी फौज व कोठली तरी सुभेदारी देऊन पाठविल्याचें सांगून गदगच्या देसायांना त्यास आपल्या जमावासह मदत करण्यास आज्ञापिलें आहे. हें फर्मान जागजागीं फाटून मजकूर नाहींसा झाल्यामुळें अफजलखानास कुठें, कोणत्या स्वारीवर पाठविलें तें समजत नाहीं; पण बहुधा शिवाजीच्या हालचालींना पायबंद घालण्यासाठींच त्याची योजना झाली असावी. श. १५८० व १५८१ चा आरंभ यांतही शिवाजीनें तेरदाळ परगण्यांत कांहीं गडबड उडविली होती; मात्र तींत त्यास माघार घ्यावी लागली असें दिसतें. पण तो विषय प्रस्तुत टाचणाच्या कक्षेबाहेरचा आहे. मुहम्मद आदिलशाहाचें दुखणें विकोपास जाणें व राज्याचा पुढील वारस कोण हा प्रश्न उत्पन्न होऊन तशांतच औरंगजेबाची विजापूरवर स्वारी या बाबींनीं विजापुरास जो गोंधळ उडाला त्याचा पुरेपूर फायदा घेण्याचें शिवाजीनें ठरविलें होतें असें वाटतें. यामुळें श. १५७८ मध्यें त्यानें बऱ्याच प्रकरणांना हात घातला. पैकीं चंद्रराव प्रकरणांत यश मिळालें, तर कर्नाटकांतील स्वारी कांहींशी अंगलट आली.

१९

या वेळीं विजापूरच्या राज्यांत चाकरीची (आणीबाणीची) वेळ येण्यास कारण काय झालें तें नीट समजत नाहीं. मोगलांची स्वारी होणार हें या वेळीं निश्चितपणें माहीत झालें होतें; पण ती प्रत्यक्ष सुरू झाली नव्हती आणि तिचें क्षेत्र विजापूरपासून फार दूर उत्तरेस होतें.

२०

हें धाडण्याचें कारण-बहुधा शिवाजी व अफजलखान यांचा संघर्ष असावें.

१ शिचप्र पृ. १८. २ शिभा अ. १।२३. ३ ले. ७९

## २१

गुत्तलच्या थेट पूर्वेस सुमारें दहा मैलांवर व तुंगभद्रेच्या पलीकडे होळल गांव आहे; पण येथें कोणाची सरहद्द होती तें समजत नाहीं. कदाचित् नेहमीं उठावणी करून विजापूरकरांस त्रास देणाऱ्या हरपनहळ्ळीचे नायकाच्या प्रदेशाची सरहद्द येथें विवक्षित असणें शक्य आहे.

## २२

यांत शर्झाखान तोरगळ व मलनाड यांच्या स्वारीवर नेमल्याचें सांगितलें आहे. तारीखे अलीमध्यें बादशाह ता. १ शाबान सन १०७२ मध्यें प्रस्तुतच्या स्वारीवर निघाल्याचें सांगितलें आहे.[1] तत्पूर्वी बरेच दिवस शर्झाखान मलनाडच्या स्वारीवर होता. तेव्हां तारीखे अलीच्या हिशेबानें ही स्वारी निदान हि. १०७२ च्या मध्यास सुरू झाली असली पाहिजे. पण बुसमध्यें या प्रसंगाची तारीख १०७३ शाबान १ अशी दिली आहे.[2] मला वाटतें दोन्ही तारखा चुकल्या असून खरी तारीख या फर्मानाच्या तारखेनंतर केव्हां तरी असली पाहिजे.

## २३

क्र. २२ च्या फर्मानांत हनुमंत गौडास शर्झाखानाच्या मदतीस जाण्याबद्दल हुकूम असून यांत तो पादशाही स्वारीत मरण पावल्याचें सांगितलें आहे. तेव्हां तो बहुधा मलनाडवरील स्वारीत मेला असावा.

## २४

एकविसाव्या फर्मानांत शत्रूच्या सरहद्दीचा प्रश्न आला असून त्यावरील टीपेंत मी कदाचित् हरपनहळ्ळीकरांची सरहद्द तेथें विवक्षित असावी असें सुचविलें आहे. तें या फर्मानामुळें दृढ होतें. यांत हरपनहळ्ळीचा नायक व विजापूरकर यांच्या रेटारेटीचा स्पष्ट उल्लेख आहे. एकविसाव्या लेखांतील होळल हडगलीपासून जवळच आहे.

## २५

या फर्मानांत आलेले हबीबशाह व सय्यिद् मख्दूम हे शर्झाखानाचे मुलगे असल्याची माहिती जुनीच आहे. या फर्मानांत त्यांची कोणत्या कामावर खास नेमणूक झाली होती हें स्पष्ट केलें नसल्यानें मोठीच हानी झाली आहे.

## २९

याचे शिक्यांत خان جہان بہادر ظفر جنگ کوکلتاش بندہ بادشاہ عالمگیر غازی असा मजकूर असल्यानें हा हुकूम खान जहान बहादुर याचा आहे हें उघड ठरतें. अब्दुल-करीम बहलूलखान यानें खवासखानास कैद व ठार करून सर्व अधिकार बळकाविल्यावर तो व दखनी सरदार यांमध्यें जास्त जास्त वितुष्ट येऊं लागलें. शेवटीं [ हि. १०८७ ] मोहरम १६ या तारखेस[3] दखनी

---

१ हस्तलिखित पृ. १४६. २ पृ. ३११. ३ श. १५९८ चैत्र वद्य २, इ. १६७६ मार्च २१.

सरदार सय्यिद् मख्दूम शर्झाखान व अब्दुल–करीम यांमध्यें चकमक उडाली. नंतर शर्झाखान बहादुरखानास सन्दलापूर येथें भेटला. दोघांनीं मिळून अब्दुल-करीमनें पूर्वीप्रमाणें एक सरदार म्हणून रहावें; पण बाद्शाहीचा कारभार दक्षिणी लोकांनीं पाहावा असें घडवून आणण्याचें ठरविलें. त्याप्रमाणें बहादुरखानानें ता. २८ रबिलावल रोजीं[1] कुत्बुद्दीनखान व इस्लामखान रूमी यांस विजापूरवर चालून जाण्यास सांगितलें. त्याप्रमाणें ते गेले; पण अब्दुल–करीमनें अलियाबादेनजीक लढाई देऊन इस्लामखानास ठार व कुत्बुद्दीनखानास पराजित केलें. बुसमध्यें अशी माहिती आली आहे[2]. या चकमकीनंतर सुमारें पावणे चि महिन्यांनीं हा कागद् लिहिला. तेव्हां अजूनही बहादुरखानाचा विजापूरवर हल्ला करण्याचा विचार होता असें दिसतें. मोगली साधनांत यापेक्षां अधिक माहिती नाहीं. पण इस्लामखानाचे मृत्यूची तारीख मासिरे आलमगीरीच्या कलकत्ता प्रतींत ११ रबिलाखर[3] व आग्रा प्रतींत १५ रबिलावल[4] अशी दिली आहे. अब्दुल–करीमनें सिकंदर आदिलशाहास कैदेंत टाकल्याचा उल्लेख मात्र कोठेंच नाहीं.

३०

या फर्मानाचा आरंभाचा भाग नाहींसा झाल्यानें यांत कोणता नवाब उल्ले-खिला होता हें समजण्यास मार्ग नाहीं.

३१

माआममध्यें ता. ६ व १५ (आग्रा प्रत ११) जिल्हेज हि. १०९७ यांच्या दरम्यान[5] कासिमखानाची बसवापट्टण तर्फेवर आणि शेख चांदची तेथल्या किल्ले-दारीवर नेमणूक झाल्याचें सांगितलें आहे.[6] या कागदाच्या वेळीं कासिमखान आपल्याच जागीं असून शेख चांदच्या जागीं गाझी बेग आलेला दिसतो. या पत्रांतील कानडी मजकुरांत बाद्शाही सैन्यासह कूच करून बाळापूरच्या प्रदेशांत जाण्याविषयीं उल्लेख आला आहे; पण त्याचा हेतू नीट ध्यानांत येत नाहीं.

३२

पत्राच्या स्वरूपावरून मागील पत्रांतील कासिमखानच येथें उल्लिखित आहे असें वाटतें. पण माआमधील उल्लेखावरून कासिमखान औरंगजेबाच्या ४७ व्या जुलूसमध्यें जिवंत होता असें दिसतें.[7] येथें तर त्यास मरहूम म्हटलें आहे. तेव्हां हा कासिमखान भिन्न तरी असेल किंवा हा लेख व माआंतील उल्लेख यांमध्यें कांहीं गफलत असेल.

३३

यावर शिक्का किंवा तुघ्रा कांहींच नाहीं. यामुळें हा कागद कोणाकडून व केव्हां सुटला हें निश्चयानें कांहींच सांगतां येत नाहीं. मी हा शाहआलम बहादुराचा आहे असें धरून तारीख घातली आहे.

---

१ ज्येष्ठ वद्य ३०; जून २. २ पृ. ४५०–५१. ३ पृ. १५१. ४ औरंगजेबनामा २–६२. ५ श. १६०८ कार्तिक शुद्ध ८ व वद्य २; इ. १६८६ आक्टोबर १४ व २३. ६ पृ. २८३ ७ पृ. ४७०.

### ३४, ३५

हीं फर्मानें फार जुनीं आहेत येवढ्यासाठींच प्रसिद्ध केलीं आहेत.

### ३६

हें व अशाच प्रकारचीं कांहीं फर्मानें येथें प्रसिद्ध करण्याचें कारण म्हणजे तीं राज्यकारभारांतील वेतन विषयाची माहिती देतात हें होय. पगार नाण्यांत ठरविला असला तरी तो नोकर असेल तेथें किंवा महिन्याच्या महिन्यास न मिळतां एक किंवा अधिक गांवांच्या सरकारी उत्पन्नांतून अर्थात् वसुलीच्या दिवसांत मिळे असें दिसतें. विशिष्ट नोकर कोणत्या सुहूर सनांत, कोणाकडे, कामावर ठेवला, त्यास काय पगार ठरविला, कोणाची पगाराची वांटणी काढून या मनुष्यास दिली असल्यास, ती कां व कोणाकडून काढली हा तपशीलही अशा कागदांत दिलेला आढळतो.

### ३८, ३९, ४१

या तीन फर्मानांत अफरादांचे मुख्य म्हणून तीन निरनिराळे इसम निर्देशिले आहेत. तिघांचीही नेमणूक सु. १०१३ पासूनच झाली आहे. सरनौबत व सरे सरनौबत अधिकाऱ्यांप्रमाणें सरे अफराद व सर सरे अफराद असे अधिकारी असावे.

### ४६, ४७, ४९, ५१, ५२,

हीं पांच फर्मानें कारभारांतील पगार विषयाला उद्देशून आहेत. त्यांचा अर्थ सामान्यतः वर आलेल्या अनेक फर्मानांप्रमाणें आहे; पण तो सुस्पष्ट करतां येत नाहीं. म्हणून फक्त पाठच द्यावा लागला आहे.

५२ मध्यें 'दर मस्लिहत कन्दनूल रुजूअ कन्ती' असा प्रयोग आला आहे. तेव्हां कन्दनूल व कन्ती या दोन ठिकाणीं आदिलशाही स्वारी चालू होती असें दिसतें.

### ५३

हें व क्र. ५६ यांवर २ ऱ्या इब्राहीम आदिलशाहाचा पुढील मजकुराचा तुग्रा आहे. ابوالمظفر ابراهيم عادلشاه خلد ملكه قدره ابدا

### ५५

या फर्मानांत उल्लेखिलेल्या कन्दनोलच्या मसलतीची अधिक माहिती अद्याप इतरत्र कोठें उपलब्ध झालेली नाहीं. ५२ मध्यें तिचा फक्त उल्लेख आहे. कन्दनोल हें कर्नूलचें जुनें अपभ्रष्ट नांव असावें. शुद्ध व इ. स. च्या १६ व्या शतकांतील नांव कन्दनवोलु होतें असें दिसतें.[१] हफ्त कुर्सीमध्यें हि. १०३० मध्यें कर्नूल जिंकल्याचें नमूद आहे. तो या स्वारीचाच परिणाम असावा.

---

१ इन्स्क्रिपूशन्स ऑफ दि मद्रास प्रेसिडेन्सी पृ. ९६६ क्र. ५७९.

५६

२७ रबिलाखरला श. १५४२ ची माघ वद्य चतुर्दशी येते. अर्थात् येथें सौर वर्षप्रतिपदेस उद्देशूनच नौरोझ शब्द वापरला आहे. इंग्रजी तारीख ११ मार्च १६२१ ही आहे.

६३

या फर्मानांत उल्लेखिलेल्या मसलतीचा निश्चयात्मक तपशील समजण्यास साधन नाहीं. मलिकंबरनें मरणापूर्वीं थोडे दिवस विजापुरी प्रदेशावर स्वारी केली होती तिला उद्देशून हा उल्लेख असेल काय ?

६७

या फर्मानांत उल्लेखिलेल्या मसलतीचाही तपशील समजण्यास साधन नाहीं.

६९

या फर्मानाची तारीख हि. १०४२ मोहरम १५ (श. १५५४ श्रावण वद्य २, इ. १६३२ जुलै २३) आहे. यांत मीर अली रजा याजकडे असलेला गदग परगण्यांतील सर्व गांवांचा मोकासा दूर करून तो शहाजी भोसल्याचा फर्जंद संबजी यास दिला असल्याचें सांगितलें आहे. मीर अली रजा किती तरी दिवस बंकापूर मामल्याचा हवालदार होता. तो या सुमारास मेला असेल म्हणून किंवा इतर कांहीं कारणानें त्याजकडून हीं गांवें दूर झालीं असावीं. पण मुख्य मुद्दा संभाजी व त्याजबरोबर शहाजी यांसंबंधीं आहे. संभाजी या वेळीं स्वतंत्र कर्तृत्व दाखवील इतका मोठा असेल काय ? फर्मानाच्या पाठीवर दोन मोठे सूचक वाक्यखंड आहेत ते असे—'शाहाजीस मोकासा दिल्हे बा फर्मान' 'देहाये पा गदग हा (इस्तिकामत) सबजी भोसला'. यावरून उघड होतें कीं, फर्मानांत जरी संभाजीस मोकासा दिल्याचें लिहिलें आहे तरी तो वस्तुतः शहाजीसच दिलेला होता. या फर्मानाच्या मितीनंतर एका महिन्यांतच शहाजीनें निजामशाही उभारल्याचें जाहिर केलें. अर्थात् फर्मानाचे वेळीं शहाजी त्याच उद्योगांत गढून गेला असला पाहिजे. पण याच वेळीं स्वतःच्या उद्योगांत यश मिळेल कीं नाहीं, याविषयीं त्याला शंका येऊन त्यानें आदिलशाहीशीं पक्कें सूत्र बांधून ठेवण्याचा प्रयत्न केला असावा. या प्रयत्नाचा एक भाग म्हणून त्यानें आपल्या मुलाच्या नांवानें विजापुराशीं नातें जोडून ठेविलें.

७२

श. १५६१ च्या या फर्मानांत लश्करास धान्य व इतर जिन्नस पुरविण्याबद्दल व्यवस्था केली आहे. लश्कर कोठें चाललें होतें हें समजण्यास यांत साधन नसलें तरी बहुधा कर्नाटकावरील स्वारी येथें विवक्षित असावी.

## ७६, ७७

अनुक्रमें १८ व १९ यांच्या टीपा पहाव्या.

## ७९

अफजलखानास फौजेसह कोठें पाठविलें तें या फर्मानांत सांगितलें होतें; पण फर्मान फाटल्यामुळें तो मजकूर नाहींसा झाला आहे. इतरत्र आलेल्या माहितीचाही उपयोग होण्यासारखा नाहीं. उ. औरंगझेबानें श. १५७८।७९ च्या उत्तरार्ध-पूर्वार्धांत बेदर व कल्याणी किल्ले घेण्याचे जे यशस्वी प्रयत्न केले त्यांस विरोध करण्यासाठीं अफजलखानास पाठविलें होतें; पण या फर्मानाच्या कालाचे सुमारास तें प्रकरण संपून सुमारें सहा महिने झाले होते. तेव्हां त्याचा येथें कांहीं संबंध दिसत नाहीं.

## ८५

या फर्मानाच्या पाठीवर मस्ऊदखानाच्या मध्यस्थीनें हें सुटल्याचें सांगितलें असून त्याचे मागें अल्काबांची एक मोठी मालिका आहे. तिजसाठीं पहा मुधोळच्या घोरपडे घराण्याचा इतिहास परिशिष्ट अ. पृ. ५३. या मजकुराच्या उजव्या अंगास एक लंबवर्तुळी अस्पष्ट शिक्काही आहे.

## ८६–८८

हीं तिन्ही फर्मानें एकाच विषयाला उद्देशून असून त्यांचा कालही जवळ जवळ एकच आहे. यांत जमशीदखान व रुद्रो चिमणाजी सरदबीर यांच्या शिफारसीवरून सिकंदर आदिलशाहानें गदगचा देसाई श्रीनिवास वेंकटाद्री यास ५०० स्वारांची विजारत ( सरदारी ) दिल्याचें नमूद आहे. देसाई वास्तवीक पाहिलें तर मुख्यतः मुलकी अधिकारी. त्यास आवर्जून सरदारकी देण्याचें कारण काय याचा तपास केला पाहिजे. आम्ही म्हणतो कीं, जानेवारी १६८५ च्या शेवटीं मुअज्जमनें गदग वगैरे ठिकाणें हस्तगत केलीं.[1] अर्थात् गदगचे देसायांना एक तर मोंगलाचें अंकीत व्हावयास पाहिजे होतें किंवा आपल्या वतनावर पाणी सोडून आदिलशाहाकडेच राहावयास पाहिजे होतें. त्यानें उत्तरोकाकडे रहावें यासाठीं वरील दोन फर्मानांचें प्रयोजन दिसतें.

## ९१, ९२

श. १५८३ च्या पहिल्या मासत्रयांतच शिवाजीनें बहुतेक तळकोकण पादाक्रांत केलें; यामुळें तळकोकणच्या दक्षिणेस असलेल्या विजापुरी मुलुखास शिवाजीच्या लोकांचा कसा त्रास होऊं लागला हें या दोन फर्मानांत दिसतें. ९१ व्या फर्मानांत

१ हिस्टॉरिकल फ्रॅग्मेंट्स पृ. १८२ व टीप ६०, पृ. ११८; शि. च. सा. ६।१.

आलेला राजाचा मुतालीक मधू हा शिवाजीचा मनुष्य असला पाहिजे हें उघड आहे; पण बाबाजी शाम...पंडित सुभेदार तळकोकण हा शिवाजीकडचा असेलसें वाटत नाहीं. या वेळीं शिवाजीचा तळकोकणचा सुभेदार पिलाजी नीळकंठराव होता.[1] विशेषतः बाबाजी शाम...ला पंडित, मजलिसी, सुभेदार या उपाधि लाविल्यामुळें तो शत्रुपक्षाकडील संभवत नाहीं.

९४

औरंगझेबाचे मरणानंतर त्याचे मुलगे बहादुरशाह व कामबक्ष यांमधील वितुष्ट वाढून पहिला उत्तरेंतून दुसऱ्यावर चालून आला. कामबक्ष मागें हटत हटत जुलूस १ च्या शव्वाल महिन्याच्या अखेरीस हैदराबादेपासून २१३ मजलीवर आला होता. त्यापूर्वी जमादिलावलच्या आरंभीं तो बऱ्हाणपूरला होता.[2] आणि या पत्रावरून तर रखर १९ च्या पूर्वीच कांहीं दिवस तरी कामबक्ष हैदराबादच्या बाजूस असावा असें दिसतें. तेव्हां हें पत्र व मुन्तखब यांचा मेळ कसा घालावयाचा?

९५

या कागदावर शिक्का नाहीं व जुलूस कोणाचा हेंही निर्दिष्ट नाहीं. यामुळें या कागदाचा जास्त विचार करणें अशक्य आहे.

---

१ शिवकालीन पत्रसारसंग्रह ८५७, ८७१. २ मुन्तखबुल्लुबाब पृ. ६१९, ६१८; ईलियट डौसनच्या ७ व्या भागांत या हकीकतीचा सारांश देतांना तो मुन्तखबप्रमाणें दुसऱ्या जुलूसमध्येंच घातला आहे; पण मुन्तखबमध्यें शव्वाल महिना पहिल्या जुलूसचा सांगितला असतां तेवढा उल्लेख ईलियट डौसनमध्यें गळला. यामुळें ईंडीवर विसंबणारा मनुष्य ही हकीकत दुसऱ्या जुलूसमध्यें झाल्याचें धरील व त्याचा घोटाळा उडेल. मी वरील सर्व विचार करून या लेखांतील १९ रबिलाखर ही तारीख शाहआलम बहादुरशाहाच्या पहिल्या जुलूसमधील धरली आहे. दुसऱ्या जुलूसमधील या तारखेस कामबक्ष प्रकरणाचा निकाल लागून गेला होता.

# ६ आदिलशाही शिक्के

गेल्या सुमारें दहा वर्षांत अदमासें एक हजार आदिलशाही फर्मानें माझ्या पाहण्यांत आलीं. त्यांत कांहीं बनावटही आढळलीं. कित्येक फाटलीं होतीं व कालानिर्देश नाहींसे झाले होते. पण त्या सर्वांचें सम्यक्ज्ञान होण्यास शिक्क्यांची फार मदत झाली. इतरांनाही अशीच मदत व्हावी म्हणून मला आढळलेले आदिलशाही शिक्के पुढें देत आहे.

या शिक्क्यांचे चार प्रकार करतां येतात. (१) फर्मानाचे आरंभीं उठविलेले बादशाही शिक्के, (२) फर्मानाच्या शेवटीं उठविलेले प्रधानांचे शिक्के, (३) फर्मानांच्या शेवटीं उठविलेल्या मोहरा, (४) फर्मानांच्या पाठीवर उठविलेले निरनिराळ्या शेरेकऱ्यांचे शिक्के. पैकीं दुसऱ्या दोन प्रकारांतील शिक्के लावणें हें अतिशय जिकिरीचें आहे. तेव्हां त्यांविषयीं येथें कांहीं एक न लिहितां फक्त पहिल्या दोन प्रकारांसंबंधींच विचार करणार आहे.

बादशाही शिक्के प्रायः स्पष्ट उठलेले आढळतात. तेव्हां त्यांचें वाचन प्रयास न पडतां होऊं शकलें. पण प्रधानांचे शिक्के प्रायः स्पष्ट नसतात आणि मजकुरावर किंवा दुसऱ्या शिक्क्यांवर अंशतः उठलेले असतात. यामुळें कांहीं शिक्क्यांचें समाधानकारक वाचन २५।३० प्रती बारकाईनें अभ्यासूनही देतां आलें नाहीं; पण त्यांचा आकार, व्यास, लागला तेवढा मजकूर, काल, हा तपशील दिला असल्यानें शिक्का ओळखण्यास अडचण पडणार नाहीं.

फर्मानाच्या समासांतील मजकूर व खालचे शिक्के यांच्या संबंधाविषयीं येवढेंच म्हणतां येईल कीं, ज्याच्या माहितीनें फर्मान निघालें त्याचा शिक्का बहुधा उठविलेला आढळतो. पण कांहीं फर्मानांवर ज्याच्या माहितीनें तें सुटलें त्याचें नांव नमूद असूनही त्याचा शिक्का मात्र नाहीं. प्रधानांच्या शिक्क्यांविषयीं असें सामान्य विधान करण्यास हरकत नाहीं कीं ते बहुधा राजकीयेतर फर्मानांवर उठविले जात.

### अबुल-हसन

(१) अष्टकोन १½"

بکار ملکی شاه جهان محمد شاه

ابوالحسن بود از بندهاے دولت خواه ۱۰۶۳

अबुल-हसन हा मुहम्मद व दुसरा अली या दोन आदिलशाहांच्या कारकिर्दींत एक प्रसिद्ध व्यक्ति होती. ऐफासा ३।७५ (हि.१०६५ रबल १२) हें फर्मान याच्या माहितीनें सुटलें आहे. शेख अबुल-हसन नामक एका गृहस्थानें विजापूरच्या इतिहासावर एक ग्रंथ लिहिला आहे. तो हाच असेल काय?

हि. १०६८ रखर १ (ऐफासा ३।७८) । हि. १०७० रमजान १४ (ऐफासा १।२३)

## अली आदिल १ ला

(१) वर्तुळ सुमारें २″

لافتح الا علی لا سیف الا ذو الفقار
اسد الله الغالب علی ابن ابی طالب

हा शिक्का मला मुधोळचे राजघराणें[1] घोरपडे याजकडील आणि सातारा व विजापूर येथील म्यूझियमें यांतील फर्मानांवर[2] पहावयास सांपडला. यांचे काळ अनुक्रमें हि. ९७२।१५६४–६५, सु. ९७३।१५६४–६५ व हि. ९७४।१५६६–६७ असल्यानें हीं तीनही फर्मानें पहिल्या अली आदिलशाहाच्या कारकिर्दींत पडतात. अली आदिलशाहाचा खून झाल्यावर दुसरा इब्राहीम गादीवर बसला. पण तो लहान असल्यामुळें सर्व अधिकार किश्वरखान नांवाच्या प्रधानानें बळकाविला. त्याची सत्ता दुःसह झाल्यामुळें बादशाहासह इतरांनीं त्यास विजापुराहून पळ काढावयास लाविलें; पण बादशाही शिक्काही त्याजबरोबर गेल्यामुळें राजपत्रांवर कोणता शिक्का उठवावा असा प्रश्न पडला. तेव्हा रफीउद्दीन शिराझीनें सांगितलें कीं, اسد الله الغالب علے ابن ابے طالب हा मजकूर असलेला शिक्का खून झालेल्या बादशाहाच्या बोटावर असे. तो शिक्का फर्मानावर उठविला जाई व तो आज खजिन्यांत आहे; तोच शिक्का सुरू करावा. तेव्हां तोच शिक्का कांहीं काळ चालू राहिला; पुढें किश्वरखानाचा खून झाल्यावर त्याच्या गुलामानें त्याजवळचा शिक्का विजापुरास आणला. तेव्हां पुन्हा जुना शिक्का सुरू झाला असें बुसमध्यें सांगितलें आहे.[3] किश्वरखानानंतरचा विजापुरी प्रधान इख्लासखान यास हि.९९२ मध्यें पदच्युत केलें गेलें. अर्थात् त्यापूर्वीं केव्हां तरी वरील हकीकत घडली असली पाहिजे.

मी २ ऱ्या इब्राहीम आदिलशाहाचीं फर्मानें पाहिलीं तीं सर्व हि. ९९१ सफर २४ च्या पुढचीं असून त्यांवर केवळ नाद् अलीचा शिक्का आढळला. उपर्युक्त शिक्का असलेलें इब्राहीमचें फर्मान मी अद्याप पाहिलें नाहीं. पण मला येथें हें लक्षांत आणून द्यावयाचें आहे कीं, बुसमध्यें चर्चिलेल्या शिक्क्यांतील मजकूर उद्धृत करतांना अर्धा भाग निष्काळजीपणानें गाळला आहे.

पहिल्या अली आदिलशाहाच्या हि. ९७७ च्या फर्मानावर नाद् अलीचा शिक्का आहे हेंही येथें नमूद करतों.[4]

---

१ मुधोळच्या घोरपडे राजघराण्याचा इतिहास परिशिष्ट अ पृ. २८, २ अप्रसिद्ध. ३ फार्सी प्रत पृ. १६९. ४ ऐफासा २।१७

## अली आदिल २ रा

दुसऱ्या अली आदिलशाहाच्या अगदीं आरंभींच्या फर्मानांवर नाद् अलीचा शिक्का असून नंतर क्रमानें पुढील चार शिक्के वापरण्यांत आलेले आढळतात.

( ३ ) बहुदळी पिंपळपान ४″ × २३/४″

یا علی مدد

مہر شاہے زد ز مہر مرتضی بر مہر و ماہ
خسرو عادل علے بعد از محمد بادشاہ ۱۰۶۸

हि. १०६८ रखर १ ( ऐफासा ३।७८ ) हि. १०७० जवल २७ (ऐफासा २।११,
हि. १०६९ रखर १९ ( ऐफासा १।२३ ) हि. १०७० रजब ७ ( ऐफासा २।११ )
हि. १०७० जवल २ ( शिचसा ४।६८८ ) हि. १०७० रमजान १४ (ऐफासा १।२३ )

( ४ ) पिंपळपान १७/८ × २७/१६″

یا علے مدد

از تولاے علی زد سکہ بر خورشید و ماہ
شاہ دین پرور علے بعد از محمد پادشاہ ۱۰۶۷(؟)

हा शिक्का फक्त एका फर्मानावर आढळला.

हि. १०६८ जवल १९ ( ऐफासा ३।७९ )

( ५ ) वर्तुळ २१/२″

بر فرمان سکہ شاہے زد بتائید الہ
بندہ حیدر علے ابن محمد پادشاہ

हि. १०७१ रजब ५ ( ऐफासा १।२४ ) हि. १०७३ जवल १५ (ऐफासा २।१२)
हि. १०७१ जिल्काद् १७ (ऐफासा ३।८१) हि. १०७४ मोहरम ८ (ऐफासा १।२७)
हि. १०७१ जिल्हेज २३ (ऐफासा १।२५) हि. १०७५ रजब शेवट (ऐफासा १।२८-२९)
हि. १०७२ सफर ( ओटव ) हि. १०७६ रखर २५ ( ऐफासा ३।८२ )
हि. १०७२ जवल ७ ( ओटव ) हि. १०७८ रखर १२ ( आपटे )
हि. १०७२ रजब ५ ( ऐफासा १।२६)

( ६ ) वर्तुळ २१/२″

مرید نجف شاہ علی پادشاہ
ابن غازے سلطان محمد شاہ

हि. १०८१ सफर ३, १७, २० (आपटे) हि. १०८२ मोहरम २० ( आपटे )
हि. १०८१ शाबान ७ (ऐफासा ३।२५) हि. १०८२ रमजान १७ ( आपटे )
हि. १०८१ जिल्हेज १९ ( आपटे ) हि. १०८३ रजब २१ ( आपटे )

## आका खुस्रव

हा शिक्का मला फक्त एका फर्मानावरच आढळला. आका खुस्रव कोणत्या अधिकारावर होता हें समजत नाहीं.

( ७ ) लंबवर्तूळ १$\frac{1}{8}$″ × $\frac{7}{8}$″

بندہ درگاہ الہی محمد عادلشاہ آقا خسرو سنہ ۱۰۵۰

हि. १०६२ मोहरम १३ ( ऐफासा १।२२)

## इखलासखान

( ८ ) बहुदलमध्य वर्तूळ $\frac{7}{8}$″

बहुदलांत: اخلاصخان عادلشاہ

समासांत رساند بخلق خداے ... مند بہر دو سراے

इखलासखान ही पदवी आहे. पुढें मुहम्मद्, यूसुफ व रैहान असे तीन इखलासखान पदवी धारण करणारे येणार आहेत. याचें नांव काय होतें हें शिक्का पूर्ण न लागल्यानें समजत नाहीं. इब्राहीम आदिलशाहाच्या कारकिर्दीतील हि. १००९ रमजान १२ या तारखेपासून हि. १०३३ रमजान १३ या तारखेपर्यंतच्या मी पाहिलेल्या प्रत्येक फर्मानावर याचा शिक्का आढळला.

## खानभाई

( ९ ) वर्तूळ १″

در(؟) سلطان محمد عادلشاہ کوش داداری
بکار فلک چو مشغول شد نواب خانبہاے

हा शिक्का मला नीट लागलेला नाहीं; पण तो नवाब खानभाई याचा आहे हें निश्चित. कारण हा शिक्का असलेल्या कांहीं फर्मानांवर برسالہ کمترین بندگان درگاہ شاہنشاہی نواب خان بہاے किंवा بندہ درگاہ شاہی نواب خان بہاے असा मजकूर लिहिलेला आढळतो.

| | |
|---|---|
| हि. १०४५ शाबान १२ ( ऐफासा १।६ ) | हि. १०४६ रजब ६ (पोतदार) |
| हि. १०४५ रमजान १५, १६ ( पोतदार ) | हि. १०४६ जवल १,६,१०,२५(पो.) |
| हि. १०४६ मोहरम ७ ( " ) | हि. १०४६ रबी किंवा जुमाद (पो) ५ |
| हि. १०४६ सफर २६ ( " ) | हि. १०४६ शाबान १२ ( " ) |

## ख्वाजा कमाल

( १० ) पिंपळपान १½″ × ⅞″

العاجز باطاعة الاوامر والنواهي

اقل العباد خواجه كمال عادلشاهي

हा कोण होता तें समजत नाहीं.

हि. १०४८ जबर १५ (ऐफासा३।७१) हि. १०५० रबल १२ (ऐफासा३।७३)
हि. १०४८ शाबान २४(ऐफासा१।४४)

## गाझी साहिब झमान

( ११ ) वर्तुलमध्य द्वादशकोन १¾″

वर्तुळांत: غازے صاحب زمان بندہ محمد سلطان

समासांत:... روز جهان سنه ۱۰۶۲ كزو ا ... ن خانم جود خان ...

हा शिक्का मला फक्त एकाच फर्मानावर ( हि. १०६२ मोहरम १३ ऐफासा १।२२ ) आढळला. शिक्का धारण करणाराचें नांव नीट लागलेलें नाहीं. यामुळें त्याच्या पदवीनें त्यास उल्लेखिलें आहे.

## दियानतुल्मुल्क

( १२ ) वर्तुळ १″

از داد دیانت پادشاه فلک جناب

داد دیانت الملوک مرا فرحت خطاب

विजापूरच्या उमरावांत याचें निश्चित स्थान कोणतें हें ठाऊक नाहीं; पण ऐफासा ३।५३ व ३।५६ हीं फर्मानें अनुक्रमें अमीर जुम्ले व सरे मज्लिस हे अधिकार असणाऱ्या दियानतुल्मुलूकच्या माहितीनें सुटलीं असून ऐफासा ३।४९-६७ या सर्व कागदांवर हा शिक्का उठविलेला आहे.

## दौलतखान

हा शिक्का मला नीट लागलेला नाहीं. पण त्यांत वरील नांव आहे हें निश्चित.

( १३ ) लंबवर्तूळ १७/१६″ × १३/१६″

المتوكل على الله الملك المنان

اقل العباد نورس دولتخان

ऐ. फा. सा. सं. ३-१७

| | |
|---|---|
| हि. १०४० रवल ७ ( ओटव ) | हि. १०४३ रखर २५ ( ओटव ) |
| हि. १०४१ रवल १५ ( ऐफासा ३।६८ ) | हि. १०४४ मोहरम २६ ( पोतदार ) |

## नाद अली

( १४ ) वर्तूळ १५/१६"

ناد علیا مظهر العجائب تجده عونالک فی النوائب کل هم
و غم سینجلی بولایتک یا علی یا علی یا علی

हा एक मुसलमानी मंत्र आहे. इस्माईल व २ रा इब्राहीम यांच्या मी पाहिलेल्या झाडून साऱ्या फर्मानांवर मला हाच शिक्का आढळला. शिवाय मुहम्मद, २ रा अली व सिकन्दर यांच्या राजवटींतील अगदीं आरंभीं आरंभींच्या फर्मानांवर व १ ल्या अलीच्या कांहीं फर्मानांवर हाच शिक्का उठविलेला आढळून येतो.

## मज्लिसखान

हा मनुष्य कोणत्या अधिकारवर होता हें समजत नाहीं. याचा शिक्काही नीट लागला आहे असें म्हणतां येत नाहीं.

( १५ ) वर्तूळ १"

در سجد شاه شود امر نشانے
زیر یافتم ام خطاب مجلسخانے

हा शिक्का गदग-देसायांकडील हि. १०२७ जिल्काद १० पासून हि. १०३५ जखर १३ पर्यंतच्या प्रत्येक फर्मानावर आढळला.

## मुस्तफाखान

हा मुहम्मद आदिलशाहाच्या कारकिर्दींतील एक प्रसिद्ध मुत्सद्दी व सेनापति होता. हा हि. १०५८ जिल्काद ३ रोजीं वारला.

( १६ ) वर्तूळ १"

امین مصطفی خان    بنده محمد سلطان ١٠٣٧

| | |
|---|---|
| हि. १०४० रवल ( ओटव) | हि. १०४१ रवल १५ ( ऐफासा ३।६८ ) |
| हि. १०४३ रखर २५ ( ओटव ) | हि. १०५० जिल्हेज ६ ( ऐफासा १।८) |
| हि. १०४५ शाबान १२ ( ऐफासा१।६) | हि. १०५१ जवल ११(ऐफासा१।९,१०) |
| हि. १०४७ रजब (ऐफासा ३।७०) | हि. १०५१ जवल १७ (ऐफासा३।७४) |
| हि. १०४८ जखर १५ ( ऐफासा३।७१) | हि. १०५२ सफर ५ ( ऐफासा १।११ ) |
| हि. १०४८ शाबान ३ ( ऐफासा३।५ ) | हि. १०५२ जवल १७ ( ऐफासा१।१२) |
| हि. १०४८ शाबान २४ (ऐफासा१।१४) | हि. १०५५ रखर १५ (ऐफासा १।१४, १५ ) |
| हि. १०५० रवल १२ ( ऐफासा३।७३) | |
| हि. १०५० जिल्हेज ५ ( ऐफासा१।७) | हि. १०५५ रखर १६ ( ऐफासा१।६९ ) |

( १७ ) अष्टकोन १·१″

سکہ خادم درگاہ مصطفی خان

بندہ محمد ابراھیم سلطان

या शिक्क्याची प्रतिकृति सध्या मजपाशीं नाहीं. यामुळें याची पुन्हा तपासणी करतां आली नाहीं.

हि. १०४७ रजब १७ (मिरज दर्गा ) हि. १०५२ रजब १४ ।

( १८ ) अष्टकोन $1\frac{1}{16}$″

خطاب بلند ... خانم امین مصطفی خان

دادار رحیمی محمد سلطان

हा शिक्का फक्त एकाच हिजरी १०६२ मोहरम १३ या तारखेच्या फर्मानांत पहावयास मिळाला. यामुळें वाचन समाधानकारक करतां आलें नाहीं.

## मुहम्मद आदिल

( १९ ) वर्तुळ २″ व $2\frac{3}{16}$″

شاهنشہ دین محمد ابراهیم

در زیر نگین شاه شد هفت اقلیم

याच्या मध्यें ' नाद अली ' चा मंत्र; त्या भोंवतीं वर दिलेला मजकूर व त्या भोंवतीं किरणमय दुहेरी कडें असतें.

हा एकच शिक्का दोन आकारांत उठविलेला सांपडतो. लहान आकाराचा हि. १०५० जिल्हेज ५ ( ऐफासा ११७ ) पासूनच्या पुढील फर्मानांवर आढळतो. तत्पूर्वीं नादअलीचा शिक्का उठवीत. हि. १०५९ सफर २७ ( ऐफासा ३।१२ ) नंतर मोठ्या आकाराचा शिक्का उठवूं लागले.

## मुहम्मद इख्लासखान

( २० ) बहुदळी पिंपळपान $1\frac{1}{2}$″ × $1\frac{1}{2}$″ आणि $1\frac{3}{4}$″ × $2\frac{3}{16}$″

هو القادر

خانہزاد علی عادلشاہ محمد اخلاصخان

हा २ न्या अलीचा अगदीं आरंभीचा प्रधान खान मुहम्मद याचा मुलगा होता. यासच शिवाजीनें कर्नाटकांत केलेल्या पहिल्या स्वारीचा प्रतिकार करण्यास पाठविलें होतें ( पहा हेंच पुस्तक पृ. ११६ टीप १८ )

हि. १०६८ रबर १ ( ऐफासा ३।७८ ) हि. १०७० रमजान १४ ( ऐफासा ११३१ )

## यूसुफ इख्लासखान

( २१ ) वर्तूळ १″

یوسف اخلاصخان بندهٔ محمد سلطان

हा कोण होता तें ठाऊक नाहीं; पण याचा शिक्का मात्र अनेक फर्मानां-वर आढळला.

| | |
|---|---|
| हि. १०४५ रमजान १५ ( पोतदार ) | हि. १०४६ जवल १ ( पोतदार ) |
| हि. १०४५ रमजान १६ " | हि. १०४६ जवल ४ " |
| हि. १०४६ मोहरम ७ " | हि. १०४६ जवल २५ " |
| हि. १०४६ सफर २४ " | हि. १०४६ शाबान १२ " |
| हि. १०४६ रखर ६ " | |

## रैहान

( २२ ) एकादशकोन १७/१६″

ز دادار سلطان محمد خسرو دنیا و دین

نقش مهر ریحان اخلاصخان عز چنین

इख्लासखान पदवी धारण करणाऱ्या रैहानचा हा शिक्का आहे.

| | |
|---|---|
| हि. १०४७ रजब ( ऐफासा ३।७० ) | हि. १०५२ सफर ५ ( ऐफासा१।११ ) |
| हि. १०५० जिल्हेज ५ ( ऐफासा१।७ ) | हि. १०५२ जवल १७(ऐफासा१।१२) |
| हि. १०५० जिल्हेज ६ ( ऐफासा१।८ ) | हि. १०५५ रखर १५ (ऐफासा१।१४, १५) |
| हि. १०५१ जवल११(ऐफासा१।९,१०) | |
| हि. १०५१ जवल १७ (ऐफासा३।७४) | हि. १०५५ रखर १६ ( ऐफासा१।६९ ) |

## शाहनवाझखान

शाहनवाझखान ही पद्वी आहे. याचें नांव काय होतें हें समजत नाहीं. २ऱ्या इब्राहीमच्या कारकिर्दीत एक प्रसिद्ध शाहनवाझखान होऊन गेला. तोच हा असेल कीं नाहीं तें सांगतां येत नाहीं. २ ऱ्या इब्राहीमचीं कित्येक फर्मानें शाहनवाझखानाच्या माहितीनें निघालीं आहेत. हा व शिक्केकरी एक कीं दोन हेंही सांगतां येत नाहीं

( २३ ) वर्तुलमध्य वर्तूळ १५/१६″

समासांत: در سایهٔ پادشاه عادل مشهور جهان چو آفتابم

१००५

वर्तुळामध्यें: از دولتش فلک جنابم شاه نواز خان شد خطابم

हि. १००९ रमजान १२ (ऐफासा ३।३४)
हि. १०११ रमजान ४ (ऐफासा ३।३५)
हि. १०१३ जिल्हेज ५ (ऐफासा ३।३६)
हि. १०१८ रमजान २६ ( ओटव )
हि. १०२० जिल्काद १६ (ऐफासा ३।३७)
हि. १०३४ रवल ५ ( ऐफासा ३।५९ )
हि. १०३४ जखर १ ( ऐफासा ३।६० )
हि. १०३५ रखर १४ ( ऐफासा ३।६१ )
हि. १०३५ जवल ५ ( ऐफासा ३।६२)
हि. १०३५ जखर १३ (ऐफासा ३।६३)
हि. १०४८ जखर १५ (ऐफासा ३।७१)
हि. १०४८ शाबान २४ (ऐफासा ११४४)

( २४ ) शाहनवाझखानाचा आणखी एक वाटोळा $\frac{१५}{१६}$ इंच व्यासाचा शिक्का उपलब्ध आहे. तो अजून चांगला लागला नाहीं. पण त्यांत جہان شد نواب ...شد نوازخان... ابن خطا فتح خطاب باز داد इत्यादि मजकूर आहे.

हि. १०२२ रजब ५ ( ऐफासा ३।३८ )
हि. १०२३ रवल ७ ( ऐफासा ३।३९ )
हि. १०२३ रवल २५ ( ऐफासा ३।४० )
हि. १०२४ रखर २२ (ऐफासा ३।४१)
हि. १०२४ जवल २४ (ऐफासा ३।४२ )
हि. १०२४ जखर ७ (ऐफासा ३।४३ )
हि. १०२५ मोहरम १५ (ऐफासा ३।४४)
हि. १०२६ जखर १५ ( ऐफासा ३।४५ )
हि. १०२७ जखर २५ ( ऐफासा ३।४६ )
हि. १०२७ शाबान ३ ( ऐफासा ३।४७ )
हि. १०२७ जिल्काद १० (ऐफासा ३।४८)

## सिकंदर आदिल

( २५ ) वर्तूळ १$\frac{५}{८}$″

سلطان سکندر قادرے ابن عادلشاہ علے

याच्या कारकिर्दीच्या अगदीं आरंभीं नाद अलीचा शिक्का फर्मानांवर सांपडतो. नंतर हा शिक्का उठवूं लागले. याचा प्रथम प्रयोग हि. १०८९ साबान २८ या तारखेच्या फर्मानावर केलेला दिसतो ( पहा मुधोळच्या घोरपडे घराण्याचा इतिहास परिशिष्ट पृ. १२६ ). याचा आणखी एक शिक्का आहे तो असा—

( २६ ) चौकोन १″ × $\frac{१३}{१६}$″

مدد یا محی الدین

याचा पहिला उपयोग मला हि. १०९५ जवल १९ या तारखेच्या फर्मानावर आढळला.

# सूची